

Toepassingsprofiel omgevingsvisie

Versie 1.0.1-RC1
Geonovum

Datum 21 oktober 2020

Colofon

Omgevingsdocument	omgevingsvisie
Identificatie	ovi
Versie	1.0.1-RC1
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Monique van Scherpenzeel
Auteur(s)	DSO project 33

Versiehistorie

In de versiehistorie wordt met WELT-xx verwezen naar de Wensen en Eisen Lijst voor de TPOD-standaard. Deze lijst bevat meldingen en wijzigingsverzoeken die door gebruikers van de standaard zijn ingediend. De ingediende meldingen zijn te vinden via <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/meldingen>. Voor de STOP-standaard bestaat een vergelijkbaar meldingssysteem, waarnaar wordt verwezen met STOP-issue #xx. De STOP-issue tracker is te vinden via <https://gitlab.com/koop/STOP/standaard/-/issues>.

Versie	Datum	Wijziging
1.0	2020-04-17	Hele document: <ul style="list-style-type: none"> Tekstcorrecties en harmonisatie Verduidelijkende afbeeldingen toegevoegd
1.0	2020-04-17	Paragraaf 3.6 Presentatiemodel: <ul style="list-style-type: none"> Beschrijving toegevoegd van 2 mogelijkheden die bevoegd gezag heeft om zelf invloed uit te oefenen op weergave objecten op kaart
1.0	2020-04-17	Voormalige paragraaf 3.8 Muteren: <ul style="list-style-type: none"> Inhoud verplaatst naar paragraaf 4.3 Geconsolideerde Regeling en paragraaf 7.6 Muteren van IMOW-objecten Overige paragrafen in hoofdstuk 3 vernummerd
1.0	2020-04-17	Hoofdstuk 5 Toepassing van het STOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten: <ul style="list-style-type: none"> Aangepast op wijziging STOP dat er nog maar één tekstmodel is voor Vrijetekststructuur
1.0	2020-04-17	Paragraaf 5.2 Specificatie van de Artikelstructuur: <ul style="list-style-type: none"> Toegevoegd dat ieder toegelaten structuurelement de tekst 'Gereserveerd' kan bevatten

Versie	Datum	Wijziging
1.0	2020-04-17	Paragrafen 5.5 Begripsbepalingen en 5.6 Meet- en rekenbepalingen: <ul style="list-style-type: none"> Bepaling toegevoegd dat indien de begrippen respectievelijk de meet- en rekenbepalingen in een bijlage worden geplaatst, in het artikel in hoofdstuk 1 een verwijzing naar de betreffende bijlage moet worden opgenomen
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.2 De drie hoofdcomponenten van IMOW: <ul style="list-style-type: none"> Herschreven ter verduidelijking Begrippen werkingsgebied en Locatie beter toegelicht
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.3: <ul style="list-style-type: none"> Gewijzigd UML-diagram opgenomen
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4 Annoteren met IMOW-objecten: <ul style="list-style-type: none"> Subparagraaf (6.4.1) toegevoegd met introductie op de bedoeling van IMOW, overige subparagrafen vernummerd
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4, in alle subparagrafen die beschrijving van een object bevatten: <ul style="list-style-type: none"> Definitie aangescherpt tot informatiekundige definitie Beschrijving van het doel van het object toegevoegd Uitsnede gewijzigd UML-diagram toegevoegd
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4.2 objecttype Regeltekst: <ul style="list-style-type: none"> Constraint 'indien gebruik gemaakt wordt van Leden, niet verwijzen naar Artikel' toegevoegd en toegelicht
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4.3 objecttype Juridische regel: <ul style="list-style-type: none"> Constraint 'instructieregelInstrument of instructieregelTaak-uitoefening' toegevoegd en toegelicht Attribuut <i>gebiedsaanwijzing</i> verplaatst van regeltype Regel voor iedereen naar object Juridische regel Toelichting op het combineren van Juridische regels en inhoudelijke objecten toegevoegd
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4.4 objecttype Divisie: <ul style="list-style-type: none"> Objecttype hernoemd, was FormeleDivisie
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4.5 Objecttype Tekstdeel: <ul style="list-style-type: none"> attribuut <i>idealisatie</i> toegevoegd en toegelicht constraint 'idealisatie verplicht als Tekstdeel een Locatie heeft' toegevoegd en toegelicht
1.0	2020-04-17	Paragraaf 6.4.7 objecttype Locatie: <ul style="list-style-type: none"> Voor attribuut hoogte bepaald dat deze altijd in meters moet worden uitgedrukt

Versie	Datum	Wijziging
1.0	2020-04-17	<p>Paragraaf 6.4.9 objecttype Activiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuw, met object Activiteit direct samenhangend, object ActiviteitLocatieaanduiding toegevoegd en toegelicht Attribuut <i>activiteitregelkwalificatie</i> verplaatst van Activiteit naar ActiviteitLocatieaanduiding Attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> toegevoegd en toegelicht Verduidelijkt dat de annotatie met het object Activiteit alleen kan worden toegepast bij een Juridische regel van het type 'Regel voor iedereen' en toegelicht waarom Toelichting toegevoegd over de bedoeling van het annoteren met de objecten Activiteit en ActiviteitLocatieaanduiding
1.0	2020-04-17	<p>Paragraaf 6.4.10 en 6.4.11 objecttypen Omgevingswaarde en Omgevingsnorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij Normwaarde het attribuut waardeInRegeltekst toegevoegd en toegelicht Bij Norm het attribuut <i>type</i> toegevoegd en toegelicht Bij Normwaarde is de constraint 'waarde is kwalitatief of kwantitatief of waardeInRegeltekst' toegevoegd en toegelicht Bij Norm is de constraint 'eenheid alleen bij kwantitatieve normwaarden' toegevoegd en toegelicht Het attribuut <i>waardeEenheid</i> vervangen door het attribuut <i>eenheid</i> en verplaatst van Normwaarde naar Norm Attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> toegevoegd en toegelicht <p>NB voor de toepassing van het attribuut <i>type</i> is de waardelijst Typenorm toegevoegd</p>
1.0	2020-04-17	<p>Paragrafen 6.4.10 t/m 6.4.30 objecttype Gebiedsaanwijzing en alle typen Gebiedsaanwijzing:</p> <ul style="list-style-type: none"> Attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> toegevoegd en toegelicht
1.0	2020-04-17	<p>Paragraaf 6.4.31 objecttype Pons:</p> <ul style="list-style-type: none"> Attributen <i>leidendVanaf</i> en <i>leidendTot</i> verwijderd
1.0	2020-04-17	<p>Paragraaf 6.4.32 Objecttype Regelingsgebied toegevoegd en toegelicht</p>
1.0	2020-04-17	<p>Paragrafen 6.4.33 en 6.4.34 Objecttypen Kaart en Kaartlaag toegevoegd en toegelicht</p>
1.0	2020-04-17	<p>Paragraaf 6.8 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur toegevoegd</p>
1.0	2020-04-17	<p>Deel C Aspecten van de aanlevering met daarin hoofdstuk 7 Aanlevering van omgevingsdocumenten toegevoegd</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Hele document: tekstcorrecties en verduidelijkingen</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 2.2 Algemene kenmerken omgevingsvisie In Tabel 2 Wijze van bekendmaking toegevoegd</p>

Versie	Datum	Wijziging
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 3.6 Presentatiemodel</p> <ul style="list-style-type: none"> Voorbeeld Activiteit verwijderd Toegevoegd dat het nieuw geïntroduceerde objecttype <i>SymbolisatieItem</i> het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> bij <i>ActiviteitLocatieaanduiding</i>, Normwaarde en de verschillende typen <i>Gebiedsaanwijzing</i> gaat vervangen, met waarschuwing dat het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> in de 1.1-versie van de TPOD-standaard vervalt Aan de figuren een toelichting toegevoegd die uitlegt wat er in de figuur wordt bedoeld (n.a.v. consultatie)
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 5.2.2 Specificaties voor tekstelementen van Vrijetekst-structuur</p> <p>Tekst in overeenstemming gebracht met STOP, waaronder correctie beschrijving element <i>InleidendeTekst</i> (WELT-96) en van de elementen die binnen een <i>Divisie</i> al dan niet tegelijkertijd kunnen voorkomen</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 5.3 Bijlagen bij Besluit en Regeling</p> <p>Paragraaf ingevoegd (en volgende paragrafen vernummerd) met uitleg over de toepassing van bijlagen als onderdeel van de tekst in STOP-XML respectievelijk als informatieobject (WELT-93)</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.2.1.1 Regeltekst en Juridische regel</p> <ul style="list-style-type: none"> Aan de figuren met voorbeelden van Regeltekst met meerdere Juridische regels een toelichting toegevoegd die uitlegt welke Juridische regels te onderscheiden zijn (WELT-66) Toegevoegd opmerking dat onderverdelen van Regeltekst in Juridische regels niet verplicht is
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.2.2.1 Werkingsgebied en Locatie en Paragraaf 6.2.2.2 Vastleggen van Locatie met geografisch informatieobject</p> <p>Tekst aangepast omdat in STOP het geografisch informatieobject geen noemer meer heeft (WELT-67)</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.3 Het IMOW-UML-diagram voor de omgevingsvisie</p> <p>Nieuwe afbeelding UML-diagram IMOW-productmodel toegevoegd, waarin de wijzigingen van de navolgende paragrafen verwerkt zijn</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.4.4 Objecttype Hoofdlijn</p> <p>Toelichting op werking attribuut <i>gerelateerdeHoofdlijn</i> toegevoegd (n.a.v. consultatie)</p>

Versie	Datum	Wijziging
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.4.5 Objecttype Locatie</p> <ul style="list-style-type: none"> In de norm de beperking verwijderd dat in het geval van hoogte altijd de eenheid meter gekozen moet worden en toegevoegd dat gebruik gemaakt kan worden van de waardelijst 'Eenheid' In de norm <ul style="list-style-type: none"> Ambtsgebied toegevoegd als verschijningsvorm van Locatie (WELT-84) Kader met Toekomstige functionaliteit toegevoegd: in de DSO-keten is dynamisch verwijzen naar Ambtsgebied pas in een later stadium mogelijk In de toelichting op de norm <ul style="list-style-type: none"> Ambtsgebied toegevoegd als verschijningsvorm van Locatie (WELT-84) Kader met Toekomstige functionaliteit toegevoegd: beschrijving wanneer statisch en wanneer dynamisch verwezen moet worden naar Ambtsgebied In de toelichting op de norm de beperking tot meter verwijderd en een voorbeeld van de toepassing van de eenheid bouwlaag voor hoogte toegevoegd
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragrafen 6.4.7 t/m 6.4.24</p> <ul style="list-style-type: none"> In de norm de cardinaliteit van het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> gecorrigeerd in 'komt 0 of 1 keer voor' In de toelichting op het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i>: <ul style="list-style-type: none"> het woord omgevingswaarde vervangen door gebiedsaanwijzing de waarschuwing toegevoegd dat in de 1.1-versie van de TPOD-standaard dit attribuut gaat vervallen en wordt vervangen door het objecttype SymbolisatieItem
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.4.25 Objecttype Regelingsgebied</p> <p>Toegevoegd dat Regelingsgebied noodzakelijk is voor DSO-LV om het omgevingsdocument te kunnen tonen (n.a.v. review)</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.4.35 Kaartlaag</p> <p>De waarschuwing toegevoegd dat in de 1.1-versie van de TPOD-standaard het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> gaat vervallen en wordt vervangen door het objecttype SymbolisatieItem</p>
1.0.1-RC1	2020-10-21	<p>Paragraaf 6.4.35 SymbolisatieItem</p> <p>Paragraaf ingevoegd met norm en toelichting op het nieuw geïntroduceerde objecttype SymbolisatieItem dat het attribuut <i>specifiekeSymbolisatie</i> bij ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing vervangt</p>

Versie	Datum	Wijziging
1.0.1-RC1	2020-10-21	Paragraaf 6.6 Annoteren wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat Paragraaf ingevoegd (en volgende paragrafen vernummerd) met uitleg over de manier van annoteren wanneer de tekst van een norm of beleid verdeeld is over lichaam en bijlage (WELT-94)
1.0.1-RC1	2020-10-21	Paragraaf 6.7 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en onderdelen die noodzakelijk zijn om omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur in DSO-LV te kunnen tonen (voorheen paragraaf 6.8) <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegd dat het verplicht is om het omgevingsdocument in te delen overeenkomstig de voorgeschreven standaardindeling en dat het verplicht is om eenmalig per omgevingsdocument het Regelingsgebied aan te leveren • Toegevoegd dat het annoteren met Divisie en Divisietekst niet verplicht is • Tekst aangepast omdat in STOP het geografisch informatieobject geen noemer meer heeft (WELT-67) • Toegevoegd dat eenmalig per omgevingsdocument aanlevering van Regelingsgebied verplicht is
1.0.1-RC1	2020-10-21	Paragraaf 7.1 over de identificatie en paragraaf 7.2 over de toepassing van de STOP-tekstmodellen voor Regeling en Besluit zijn herschreven om de tekst in overeenstemming te brengen met STOP. De aanpassingen zijn verwerkt in de afbeeldingen die de toepassing illustreren.
1.0.1-RC1	2020-10-21	Paragraaf 7.3 Procedure-informatie en consolidatie <ul style="list-style-type: none"> • Toegevoegd in subparagraaf 7.3.3 kader met Toekomstige functionaliteit: completering van STOP-waardelijsten voor procedurestappen en beschrijving in TPOD over toepassing procedurestappen • Toegevoegd in subparagraaf 7.3.3 kader met Toekomstige functionaliteit: uitwerking van verwerking uitspraken rechterlijke macht • Toegevoegd subparagraaf 7.3.4 Procedurestatus van onderdelen van de Regeling • Toegevoegd subparagraaf 7.3.4 kader met Toekomstige functionaliteit: uitwerking van procedurestatussen
1.0.1-RC1	2020-10-21	Paragraaf 7.6 Kennisgeving Paragraaf ingevoegd (en volgende paragraaf vernummerd), n.a.v. introductie van de kennisgeving in STOP 1.0.4 (WELT 114)

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	15
1	Inleiding	16
1.1	Aanleiding	16
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	16
1.1.2	LVBB, overheid.nl en DSO-LV	16
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	17
1.3	Leeswijzer	18
2	Inhoudelijke aspecten van de omgevingsvisie	20
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	20
2.2	Algemene kenmerken omgevingsvisie.....	21
2.3	De inhoud van de omgevingsvisie.....	22
2.3.1	Beleid en onderwerpen omgevingsvisie	23
2.4	Overgangsfase.....	25
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten	26
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten ...	26
3.2	Omgevingsdocumenten met en zonder regels	26
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling	27
3.4	Annoteren	27
3.5	Waardelijsten	27
3.6	Presentatiemodel	28
3.7	Metadata.....	32
3.8	Van plan tot publicatie	32
3.8.1	Het aanleverproces.....	32
3.8.2	Raadplegen	33
3.8.2.1	Raadplegen in het officiële publicatieblad	33
3.8.2.2	Raadplegen in DSO-LV	33
B	Modellering van de omgevingsvisie.....	34
4	Besluit, besluitonderdelen en omgevingsvisie.....	35
4.1	Besluit en besluitonderdelen	35
4.1.1	Toelichting	35
4.1.2	Norm	36
4.2	De actuele geldende versie van de omgevingsvisie	36
4.3	De geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie	36
5	Toepassing van het STOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten	38
5.1	Soorten tekststructuur.....	38
5.2	Specificatie van de Vrijetekststructuur	38
5.2.1	Toelichting	39
5.2.2	Norm	39

5.3	Bijlagen bij Besluit en Regeling	41
5.3.1	Bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML	41
5.3.2	Informatieobject als bijlage	41
5.4	Standaardindeling omgevingsvisie	42
5.5	Verwijzing	42
5.5.1	Toelichting	42
5.5.2	Norm	43
6	Het Informatiemodel Omgevingswet.....	44
6.1	Inleiding	44
6.2	De drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie	44
6.2.1	Tekst	44
6.2.1.1	Regeltekst en Juridische regel	45
6.2.1.2	Divisie en Tekstdeel	46
6.2.2	Locatie	47
6.2.2.1	Werkingsgebied en Locatie	47
6.2.2.2	Vastleggen van Locatie met geografisch informatieobject	49
6.2.3	Annotatie	51
6.3	Het IMOW-UML-diagram voor de omgevingsvisie	51
6.4	Annoteren met IMOW-objecten: bedoeling, objecten en attributen	52
6.4.1	Introductie: de bedoeling van het annoteren met IMOW-objecten	53
6.4.2	Objecttype Divisie	54
6.4.2.1	Toelichting op de toepassing	54
6.4.2.2	Definitie	54
6.4.2.3	Doel	55
6.4.2.4	Norm	55
6.4.2.5	Toelichting op de norm	55
6.4.3	Objecttype Tekstdeel	55
6.4.3.1	Toelichting op de toepassing	55
6.4.3.2	Definitie	56
6.4.3.3	Doel	56
6.4.3.4	Norm	57
6.4.3.5	Toelichting op de norm	58
6.4.4	Objecttype Hoofdlijn	59
6.4.4.1	Toelichting op toepassing	59
6.4.4.2	Definitie	59
6.4.4.3	Doel	59
6.4.4.4	Norm	60
6.4.4.5	Toelichting op de norm	60
6.4.5	Objecttype Locatie	60
6.4.5.1	Toelichting op de toepassing	60
6.4.5.2	Definitie	62
6.4.5.3	Doel	62
6.4.5.4	Norm	63
6.4.5.5	Toelichting op de norm	65
6.4.6	Objecttype Geometrie	67
6.4.6.1	Toelichting op de toepassing	67

6.4.6.2	Definitie	67
6.4.6.3	Doel	67
6.4.6.4	Norm	67
6.4.6.5	Toelichting op de norm	67
6.4.7	Objecttype Gebiedsaanwijzing	68
6.4.7.1	Toelichting op de toepassing	68
6.4.7.2	Definitie	69
6.4.7.3	Doel	69
6.4.7.4	Norm	70
6.4.7.5	Toelichting op de norm	71
6.4.8	Gebiedsaanwijzingtype Bodem	72
6.4.8.1	Toelichting op de toepassing	72
6.4.8.2	Definitie	72
6.4.8.3	Doel	72
6.4.8.4	Norm	73
6.4.8.5	Toelichting op de norm	73
6.4.9	Gebiedsaanwijzingtype Defensie	74
6.4.9.1	Toelichting op de toepassing	74
6.4.9.2	Definitie	75
6.4.9.3	Doel	75
6.4.9.4	Norm	75
6.4.9.5	Toelichting op de norm	75
6.4.10	Gebiedsaanwijzingtype Energievoorziening	76
6.4.10.1	Toelichting op de toepassing	76
6.4.10.2	Definitie	77
6.4.10.3	Doel	77
6.4.10.4	Norm	77
6.4.10.5	Toelichting op de norm	78
6.4.11	Gebiedsaanwijzingtype Erfgoed	79
6.4.11.1	Toelichting op de toepassing	79
6.4.11.2	Definitie	79
6.4.11.3	Doel	79
6.4.11.4	Norm	80
6.4.11.5	Toelichting op de norm	80
6.4.12	Gebiedsaanwijzingtype Externe veiligheid	81
6.4.12.1	Toelichting op de toepassing	81
6.4.12.2	Definitie	82
6.4.12.3	Doel	82
6.4.12.4	Norm	82
6.4.12.5	Toelichting op de norm	83
6.4.13	Gebiedsaanwijzingtype Geluid	83
6.4.13.1	Toelichting op de toepassing	83
6.4.13.2	Definitie	84
6.4.13.3	Doel	84
6.4.13.4	Norm	84
6.4.13.5	Toelichting op de norm	85
6.4.14	Gebiedsaanwijzingtype Geur	86

6.4.14.1	Toelichting op de toepassing	86
6.4.14.2	Definitie	86
6.4.14.3	Doel	86
6.4.14.4	Norm	87
6.4.14.5	Toelichting op de norm	87
6.4.15	Gebiedsaanwijzingtype Landschap	88
6.4.15.1	Toelichting op de toepassing	88
6.4.15.2	Definitie	89
6.4.15.3	Doel	89
6.4.15.4	Norm	89
6.4.15.5	Toelichting op de norm	89
6.4.16	Gebiedsaanwijzingtype Leiding	90
6.4.16.1	Toelichting op de toepassing	90
6.4.16.2	Definitie	91
6.4.16.3	Doel	91
6.4.16.4	Norm	91
6.4.16.5	Toelichting op de norm	92
6.4.17	Gebiedsaanwijzingtype Lucht	93
6.4.17.1	Toelichting op de toepassing	93
6.4.17.2	Definitie	93
6.4.17.3	Doel	93
6.4.17.4	Norm	93
6.4.17.5	Toelichting op de norm	94
6.4.18	Gebiedsaanwijzingtype Mijnbouw	95
6.4.18.1	Toelichting op de toepassing	95
6.4.18.2	Definitie	95
6.4.18.3	Doel	96
6.4.18.4	Norm	96
6.4.18.5	Toelichting op de norm	96
6.4.19	Gebiedsaanwijzingtype Natuur	97
6.4.19.1	Toelichting op de toepassing	97
6.4.19.2	Definitie	98
6.4.19.3	Doel	98
6.4.19.4	Norm	98
6.4.19.5	Toelichting op de norm	99
6.4.20	Gebiedsaanwijzingtype Recreatie	99
6.4.20.1	Toelichting op de toepassing	99
6.4.20.2	Definitie	100
6.4.20.3	Doel	100
6.4.20.4	Norm	100
6.4.20.5	Toelichting op de norm	101
6.4.21	Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik	102
6.4.21.1	Toelichting op de toepassing	102
6.4.21.2	Definitie	102
6.4.21.3	Doel	103
6.4.21.4	Norm	103
6.4.21.5	Toelichting op de norm	103

6.4.22	Gebiedsaanwijzingtype Verkeer.....	104
6.4.22.1	Toelichting op de toepassing.....	104
6.4.22.2	Definitie.....	105
6.4.22.3	Doel.....	105
6.4.22.4	Norm.....	105
6.4.22.5	Toelichting op de norm.....	106
6.4.23	Gebiedsaanwijzingtype Water en watersysteem.....	106
6.4.23.1	Toelichting op de toepassing.....	106
6.4.23.2	Definitie.....	107
6.4.23.3	Doel.....	107
6.4.23.4	Norm.....	107
6.4.23.5	Toelichting op de norm.....	108
6.4.24	Objecttype Regelingsgebied.....	109
6.4.24.1	Toelichting op de toepassing.....	109
6.4.24.2	Definitie.....	109
6.4.24.3	Doel.....	109
6.4.24.4	Norm.....	110
6.4.24.5	Toelichting op de norm.....	110
6.4.25	Objecttype Kaart.....	110
6.4.25.1	Toelichting op de toepassing.....	110
6.4.25.2	Definitie.....	111
6.4.25.3	Doel.....	111
6.4.25.4	Norm.....	111
6.4.25.5	Toelichting op de norm.....	112
6.4.26	Objecttype Kaartlaag.....	112
6.4.26.1	Toelichting op de toepassing.....	112
6.4.26.2	Definitie.....	112
6.4.26.3	Doel.....	112
6.4.26.4	Norm.....	113
6.4.26.5	Toelichting op de norm.....	114
6.4.27	Objecttype SymbolisatieItem.....	114
6.4.27.1	Toelichting op de toepassing.....	114
6.4.27.2	Definitie.....	115
6.4.27.3	Doel.....	115
6.4.27.4	Norm.....	115
6.4.27.5	Toelichting op de norm.....	116
6.5	Het niveau van annoteren.....	116
6.6	Annoteren wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat.....	117
6.7	Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en onderdelen die noodzakelijk zijn om omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur in DSO-LV te kunnen tonen.....	118
C	Aspecten van de aanlevering.....	119
7	Aanlevering van omgevingsdocumenten.....	120
7.1	Identificatie van een Regelingversie met Doel.....	120
7.1.1	Algemeen.....	120
7.1.2	De toepassing van Doel bij de omgevingsvisie.....	122

7.1.3	De toepassing van Doel bij de omgevingsvisie	122
7.2	De vormgeving van Regeling en Besluit bij omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur	122
7.2.1	Inleiding	122
7.2.2	Regeling.....	123
7.2.2.1	Norm	123
7.2.2.2	Voorbeeld.....	123
7.2.3	Besluit	124
7.2.3.1	Norm	124
7.2.3.2	Voorbeeld.....	125
7.3	Procedure-informatie en consolidatie	127
7.3.1	Algemeen.....	127
7.3.2	Ontwerpbesluit	128
7.3.3	Definitief besluit.....	128
7.3.4	Procedurestatus van onderdelen van de Regeling	129
7.4	Kennisgeving	129
7.5	Muteren van IMOW-objecten	130
D	Bijlagen	132

A   Uitgangspunten voor de modellering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste omgevingsdocumenten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 LVBB, overheid.nl en DSO-LV

Omgevingsdocumenten moeten om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB verzorgt vervolgens de bekendmaking van de besluiten en de consolidatie van wijzigingsbesluiten in de (geconsolideerde) Regeling. Beide worden geplaatst op het internetportaal overheid.nl: de bekendmaking van de besluiten komt op officiële bekendmakingen.nl in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en de geconsolideerde Regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank. De geconsolideerde Regeling (in STOP-termen: de Toestand) wordt doorgeleverd aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in paragraaf 3.8.

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van de in paragraaf 1.1.1 genoemde verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke

Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de omgevingsdocumenten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten, AMvB's, MR en programma's;
- (op termijn) informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om de omgevingsdocumenten *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de omgevingsdocumenten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de omgevingsdocumenten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document. Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De STOP/TPOD-standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud te bepalen.

1.2 **STOP, IMOW en TPOD**

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) omvat de beschrijving van de manier waarop digitale officiële bekendmakingen worden opgesteld, uitgewisseld en gepresenteerd. STOP ondersteunt het beschikbaar stellen van alle officiële bekendmakingen. Het algemene doel is interoperabiliteit in dat proces van uitwisselen en beschikbaar stellen. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen, maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW) en het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). CIMOW is het conceptuele model waarop informatiemodellen in de keten gebaseerd worden. IMOW is afgeleid van CIMOW en is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW richt zich met name op omgevingsdocumenten in DSO-LV. IMOW omvat implementatierichtlijnen en

implementatie-afspraken voor de omgevingsdocumenten. Daarnaast omvat het per type omgevingsdocument een UML-klassediagram voor het annoteren van dat omgevingsdocument.

Op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast is per omgevingsdocument beschreven in een Toepassingsprofiel. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van de (algemene) STOP en bevat domeinspecifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven voor het specifieke domein aan welke specifieke regels er gelden voor inhoud en metadata (eigenschappen en waardelijsten).

Voor de Omgevingswet is het gebruik van ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (TPOD) vereist en is er voor elk soort omgevingsdocument een apart toepassingsprofiel. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende omgevingsdocument. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke omgevingsdocumenten en de data die daarin wordt vastgelegd. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten, beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de omgevingsdocumenten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De Wegwijzer voor het betreffende omgevingsdocument vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de omgevingsvisie en behoort bij een set van documenten die, als toepassing van STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW);
- Het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW);
- XSD's; schema's voor implementatie van IMOW in XML-formaat;
- Presentatiemodel;
- Toepassingsprofielen (TPOD's) voor de omgevingsdocumenten;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Validatie- en conformiteitsregels;
- Wegwijzer op basis van de TPOD's.

1.3 Leeswijzer

Dit document is in drie delen verdeeld. Deel A beschrijft de uitgangspunten voor de modellering. In dit eerste hoofdstuk zijn de doelstellingen van de Omgevingswet en DSO-LV en de werking van LVBB en overheid.nl op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. Hoofdstuk 2 beschrijft de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van de omgevingsvisie en -waar relevant- andere instrumenten die op de omgevingsvisie inwerken. Ook het overgangsrecht en de eventuele overgangsfase na inwerkingtreden van de Omgevingswet komt aan de orde. Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste uitgangspunten voor de toepassingsprofielen. Ingegaan wordt op het proces van totstandkoming en bekendmaking, het verschil tussen omgevingsdocumenten met en omgevingsdocumenten zonder regels, het verschil tussen een initieel besluit, een wijzigingsbesluit en de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie; daarna worden de hoofdlijnen van annoteren, waardelijsten en Presentatiemodel toegelicht. Vervolgens wordt het onderwerp metadata kort benoemd. Tot slot wordt ingegaan op het proces van plan tot publicatie.

Deel B is volledig gewijd aan de modellering van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 4 beschrijft de besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie

bestaat en het verschil tussen de actuele geldende versie van de omgevingsvisie en de geconsolideerde Regeling daarvan. In hoofdstuk 5 wordt het STOP-tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsvisie. Hoofdstuk 6 bevat een beschrijving van het IMOW. Hierin worden de drie hoofdcomponenten van IMOW beschreven, staat het IMOW-UML-klassediagram voor de omgevingsvisie en wordt het annoteren van de omgevingsvisie met IMOW-objecten gedetailleerd toegelicht. Tot slot worden de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status beschreven.

In deel C komt een aantal aanleveringsaspecten aan de orde: de identificatie van omgevingsdocumenten met Doel; de vormgeving van Regeling en Besluit, oftewel de toepassing van de STOP-tekstmodellen voor Regeling en Besluit voor omgevingsdocumenten; het aangeven van de procedurestatus van een besluit tot vaststelling of wijziging van omgevingsdocumenten en de doorwerking daarvan in de geconsolideerde Regeling en tot slot het muteren van IMOW-objecten.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de omgevingsvisie. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie moet bestaan, de attributen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort, wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen. De subparagraaf Norm beschrijft hoe bij het opstellen van de omgevingsvisie voldaan moet worden aan de TPOD-standaard. Doelstelling hiervan is dat de omgevingsdocumenten van verschillende bevoegde gezagen op eenzelfde manier geraadpleegd en bevraagd kunnen worden en het combineren van informatie uit verschillende omgevingsdocumenten over eenzelfde onderwerp vereenvoudigd wordt. Hiermee hebben deze normen een functionele invalshoek. Validatieregels die bepalen of een omgevingsvisie kan worden bekendgemaakt en/of in DSO-LV getoond kan worden, kennen een technische invalshoek: kan het geautomatiseerde systeem het document verwerken?

In de STOP/TPOD-standaard komen begrippen voor die specifiek zijn voor de standaard en eenduidig gebruikt en uitgelegd moeten worden. Daarom is een lijst opgesteld met die begrippen en hun definities, waar nodig aangevuld met een toelichting en/of voorbeelden. Deze lijst geldt voor alle onderdelen van de standaard en is daarom in een separaat document opgenomen. In 0 staat een verwijzing naar deze lijst.

2 Inhoudelijke aspecten van de omgevingsvisie

Dit hoofdstuk beschrijft het instrument omgevingsvisie en heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 2.1 schetst het karakter van de omgevingsvisie. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van de omgevingsvisie. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de omgevingsvisie, maar beschrijven geen domeinspecifieke zaken.

Paragraaf 2.3 beschrijft domeinspecifieke kenmerken van de omgevingsvisie. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken van de omgevingsvisie zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe de omgevingsvisie zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

Paragraaf 2.4 tenslotte gaat over het overgangsrecht en de overgangperiode.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast en nemen vervolgens andere (uitvoerings)besluiten over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere omgevingsdocumenten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten.

Het Rijk, de provincie en de gemeenten leggen de hoofdzaken van het te voeren integrale beleid voor de fysieke leefomgeving en de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, de bescherming, het beheer en het behoud van hun gehele grondgebied vast in één omgevingsvisie. De bestuursorganen kunnen ook gezamenlijk een omgevingsvisie opstellen, die zij vaststellen voor het deel dat over het eigen grondgebied gaat.

Integraal betekent dat de visie betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Het gaat hier om een samenhangende visie op strategisch niveau, niet om een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen. Dat is ook de reden dat ieder bestuursorgaan slechts één omgevingsvisie vaststelt: één kenbaar en integraal beleidsdocument met het gehele strategische omgevingsbeleid voor het hele grondgebied.

De omgevingsvisie is als instrument onderdeel van de start van de beleidscyclus, die van beleidsontwikkeling. Een omgevingsvisie biedt een samenhangende beleidsmatige basis voor inzet van juridische, financiële of andere instrumenten om de beleidsdoelen in de visie na te streven en bevat geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden.

In de termen van de STOP-standaard wordt een omgevingsvisie echter wel geduid als een Regeling. In dit document wordt deze term ook gehanteerd, ook al heeft de omgevingsvisie zelf geen juridische regels.

De omgevingsvisie is een politiek-bestuurlijk document en bindt uitsluitend het vaststellende bestuursorgaan. Het kent dus geen hiërarchie en geen doorwerking in juridische zin, ook niet tussen bestuurslagen. De verantwoordelijkheden en de omgevingsvisies van een 'hoger' of aangrenzend bestuursorgaan maken uiteraard wel onderdeel uit van de context waarbinnen

het desbetreffende bestuursorgaan zijn eigen visie vaststelt. Voor een omgevingsvisie van bijvoorbeeld een gemeente zullen beleidsontwikkelingen en -documenten van buurgemeenten, provincie en het Rijk wel van betekenis zijn.

2.2 Algemene kenmerken omgevingsvisie

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de omgevingsvisie opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de omgevingsvisie wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven. De in de tabellen aangehaalde artikelen zijn afkomstig uit de Omgevingswet (verder: Ow), tenzij anders vermeld.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 3.1 Ow
Vorbereidingsprocedure	<ul style="list-style-type: none"> Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/terinzagelegging vastgesteld omgevingsvisie	<ul style="list-style-type: none"> Door bestuursorgaan te bepalen
Wijze van bekendmaking	Bekendmaking door plaatsing van het volledige besluit in het elektronisch publicatieblad van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen
Tijdstip inwerkingtreding	In Omgevingswet niet geregeld, door bevoegd gezag zelf te bepalen
Rechtsbescherming	Geen bezwaar en beroep mogelijk
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven	Nee
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Nee, rechtsfiguur bevat geen regels

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> gemeente provincie Rijk

Onderwerp	Specificatie
Bestuursorgaan	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • gemeente • provincie • Rijk
Omgevingsdocument kan rechtstreeks ander omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Ander omgevingsdocument kan rechtstreeks onderhavig omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen ¹ : <ul style="list-style-type: none"> • motivering • omgevingsvisie
Vanuit de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie (moet kunnen worden geraadpleegd)	Alle besluitonderdelen ²

Tabel 3   Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met / voortzetting van huidige rechtsfiguur	Structuurvisie op basis van Wro
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Ja, structuurvisie
INSPIRE-thema	Planned Land Use: SpatialPlan

2.3   De inhoud van de omgevingsvisie

In deze paragraaf wordt de inhoud van de omgevingsvisie beschreven, met in subparagraaf 2.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de omgevingsvisie beleid moet of kan worden gesteld.

¹ Zie voor een toelichting op de besluitonderdelen paragraaf 4.1

² Zie vorige noot

2.3.1 Beleid en onderwerpen omgevingsvisie

De Omgevingswet geeft geen sluitend overzicht van onderwerpen waarover in de omgevingsvisie beleid geschreven moet of kan worden. Wel is bepaald welke aspecten de fysieke leefomgeving in ieder geval omvat en welke gevolgen worden aangemerkt als gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In de wet staan vervolgens -soms expliciet, vaker ook impliciet- specifiekere bepalingen over de kenmerken van de omgevingsvisie, zoals beginselen, aanpak en participatie die van toepassing zijn.

Tabel 4 biedt een overzicht van onderwerpen die in de omgevingsvisie aan de orde kunnen komen. Aan Rijk, provincies en gemeenten worden geen verplichtingen gesteld over de inhoud en wijze waarop zij invulling geven aan hun integrale strategische visie op de fysieke leefomgeving. Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Omgevingswet met de voorgenomen wijzigingen die door het wetsontwerp Invoeringswet Omgevingswet (juli 2018) in de Omgevingswet worden aangebracht.

Tabel 4 Procedurele kenmerken omgevingsvisie

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Inhoud op hoofdlijnen	art. 3.2 lid Ow	Een omgevingsvisie bevat: <ul style="list-style-type: none"> • een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, • de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, • de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.
Uitgangspunten	art. 2.1 lid 2 Ow art. 3.3 Ow	Rekening houden met: <ul style="list-style-type: none"> • samenhang van relevante onderdelen en aspecten van fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks betrokken belangen. • een aantal beginselen voor inhoudelijke sturing op het beleid voor de fysieke leefomgeving: <ul style="list-style-type: none"> – voorzorgsbeginsel; – beginsel van preventief handelen; – beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron bestreden dienen te worden, en; – beginsel dat de vervuiler betaalt.

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Integrale aanpak		<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunten en wensen voor de fysieke leefomgeving vanuit de verschillende thema's in beeld brengen. • Gewenste kwaliteiten en functies op hoofdlijnen beschrijven, uitgaande van opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. • Samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed, inclusief onder- en bovengrond op verschillende niveaus en het water. • Samenvoegen van verschillende terreinen en het in vroegtijdig stadium verbinden van mogelijk strijdige of juist mee-koppelende ontwikkelingen. • Accenten leggen en prioriteiten stellen binnen de omgevingsvisie.
Zelfbindend		<ul style="list-style-type: none"> • Geen doorwerking in juridische zin, ook niet tussen bestuurslagen. • Verantwoordelijkheden en omgevingsvisies van andere bestuursorganen maken wel onderdeel uit van de context waarbinnen het desbetreffende bestuursorgaan zijn visie vaststelt.
Sturingsfilosofie		In de omgevingsvisie kan worden ingegaan op sturingsfilosofie, waarmee de eigen rol van het vaststellende bestuursorgaan bij de realisatie van die visie wordt belicht en de voorziene rol van anderen.
Inzet instrumenten		Beleidsuitwerking en uitvoering vindt in samenhang plaats via de inzet van andere type instrumenten, zoals economische, financiële, juridische, beleidsmatige en communicatieve instrumenten. Voorbeelden van de juridische instrumenten zijn het programma, de omgevingsverordening en het omgevingsplan.
Participatie	Ob	Bij het vaststellen van een omgevingsvisie wordt aangegeven hoe maatschappelijke organisaties, burgers, bedrijven en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

2.4 Overgangsfase

Voor Rijk, provincies en gemeenten is het verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. Hoewel de Omgevingswet geen doorwerking kent van de omgevingsvisie van een hoger bestuursorgaan naar de omgevingsvisie van andere bestuursorganen, spelen de omgevingsvisies van andere bestuursorganen wel een rol bij de beleidsvorming.

Voor de omgevingsvisies van gemeenten en provincies is de nationale omgevingsvisie van bijzondere betekenis. Daarom heeft het kabinet het voornemen om de nationale omgevingsvisie al voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet vast te stellen. Voor gemeenten is het van belang om de provinciale omgevingsvisie te betrekken bij het opstellen van hun eigen omgevingsvisie. Daarom wordt de provincies gevraagd om hun omgevingsvisie zo snel mogelijk vast te stellen en geldt er voor hen geen uitgestelde werking van de plicht een omgevingsvisie vast te stellen. De gemeenten krijgen wel een overgangstermijn: op grond van het overgangsrecht geldt de verplichting een omgevingsvisie te hebben voor hen vanaf een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Gestreefd wordt naar een overgangstermijn van drie jaar.

Het overgangsrecht maakt het voor rijk, provincies en gemeenten mogelijk om al voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsvisie vast te stellen. Op grond van artikel 4.10 van de Invoeringswet Omgevingswet geldt een omgevingsvisie die voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet van kracht wordt, als omgevingsvisie op basis van de Omgevingswet. Daarvoor gelden twee voorwaarden. Ten eerste moet de omgevingsvisie voldoen aan inhoudelijke vereisten van de artikelen 3.2 en 3.3 van de wet. Ten tweede moet de omgevingsvisie voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet van kracht zijn of onmiddellijk na de inwerkingtreding daarvan van kracht worden. Er geldt geen overgangsrecht in de zin van een gelijkstelling van onder de oude wetgeving vastgestelde visie-achtige documenten met de omgevingsvisie. Om te voorkomen dat er ten aanzien van bepaalde majeure onderwerpen helemaal geen beleid geldt, blijven de hoofdzaken van gemeentelijke milieubeleidsplannen, verkeers- en vervoersplannen en structuurvisies gelden totdat een gemeentelijke omgevingsvisie van kracht wordt.

3   Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van de omgevingsvisie beschrijft en voortbordurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk. Dit hoofdstuk beschrijft generiek de toegepaste principes in algemene bewoording. Het is mogelijk dat onderdelen van die teksten voor de omgevingsvisie niet van toepassing zijn.

3.1   Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten

Het proces van opstellen van omgevingsdocumenten en daarbij toepassen van de STOP/TPOD-Standaarden begint intern bij het bevoegd gezag. Waar dat relevant is voor het instrument kan een informeel deel volgen dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Deze informele fase is vormvrij. In het informele deel van het proces kan een informele versie van het omgevingsdocument gebruikt worden die aan de STOP/TPOD-Standaarden voldoet, maar dat is niet verplicht. Met de standaarden kan een conceptversie van omgevingsdocumenten gemaakt worden.

Bij het opstellen van het omgevingsdocument ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het omgevingsdocument volgen voor die instrumenten waarvoor dat van toepassing is publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het omgevingsdocument en later publicatie of bekendmaking van het besluit op overheid.nl.

Op overheid.nl worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog niet bekend of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een landelijk beschikbare omgeving waarin ook informele versies van de omgevingsdocumenten beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

3.2   Omgevingsdocumenten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen omgevingsdocumenten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

Omgevingsdocumenten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevroegd worden. Daarom worden aan die omgevingsdocumenten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden bijzondere aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, annotaties en weergave.

De omgevingsdocumenten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de omgevingsdocumenten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren.

De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling

Omgevingsdocumenten komen in principe tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig omgevingsdocument wordt vastgesteld). Bij het omgevingsplan en de waterschapsverordening bestaat het initiële besluit uit een overgangsrechtelijke situatie en/of een regeling van rijkswege. Daarna kunnen de omgevingsdocumenten door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. Voor omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, AMvB's, MR en omgevingsvisies geldt de verplichting ze in geconsolideerde vorm beschikbaar te stellen. De LVBB zorgt er voor dat alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt worden tot een doorlopende versie van het omgevingsdocument: de geconsolideerde Regeling. In hoofdstuk 4 wordt dit nader beschreven. Zie voor het muteren door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren van die besluiten tot een (Toestand van) de Regeling ook hoofdstuk 7

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, gegevens die de besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt ervoor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met locaties. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden. Het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten is beschreven in hoofdstuk 6. Daar wordt ook van ieder IMOW-object aangegeven wat het doel is van die annotatie, met andere woorden: wat levert de extra inspanning van het annoteren op aan meerwaarde voor gebruiker en opsteller?

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij diverse attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: limitatieve waardelijsten en uitbreidbare waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten bedoelen we daar het volgende mee:

- limitatieve waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheermatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- uitbreidbare waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, definieert het bevoegd gezag een eigen waarde.

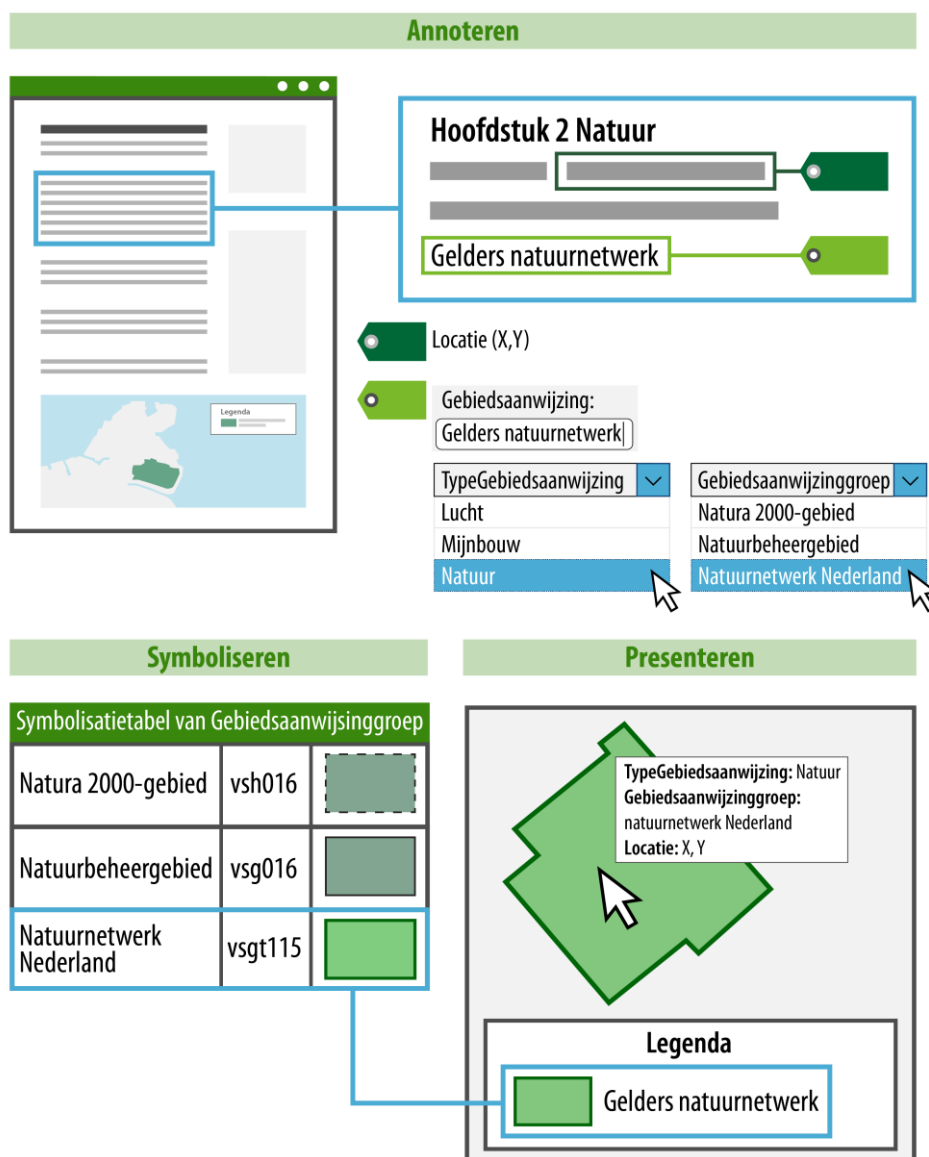
In paragraaf 6.4 is per objecttype is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze limitatief of uitbreidbaar is.

3.6 Presentatiemodel

De inhoud van een omgevingsdocument dient kenbaar te zijn. Daarom moet een omgevingsdocument niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende Locaties en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren.

Het Presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een besluit of regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het Presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van tekst, locaties en waarden en het presenteren van wijzigingen in een wijzigingsbesluit.

De mensleesbare presentatie van tekst toont de hiërarchie van de structuurelementen van die tekst. De mensleesbare presentatie van Locaties maakt gebruik van de annotaties met IMOW-objecten, waardelijsten en symbolisatietabellen. Een symbolisatietabel bepaalt hoe Locaties, de bijbehorende annotaties en waarden op een kaartbeeld worden weergegeven. De tabel geeft de symbolisatie waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Hierbij wordt een waarde uit een limitatieve waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode gekoppeld. Gebruik van de symbolisatietabel leidt tot een standaardweergave, ook wel geharmoniseerde weergave genoemd. Figuur 1 laat de werking van de standaardweergave zien voor een annotatie met een Gebiedsaanwijzing.

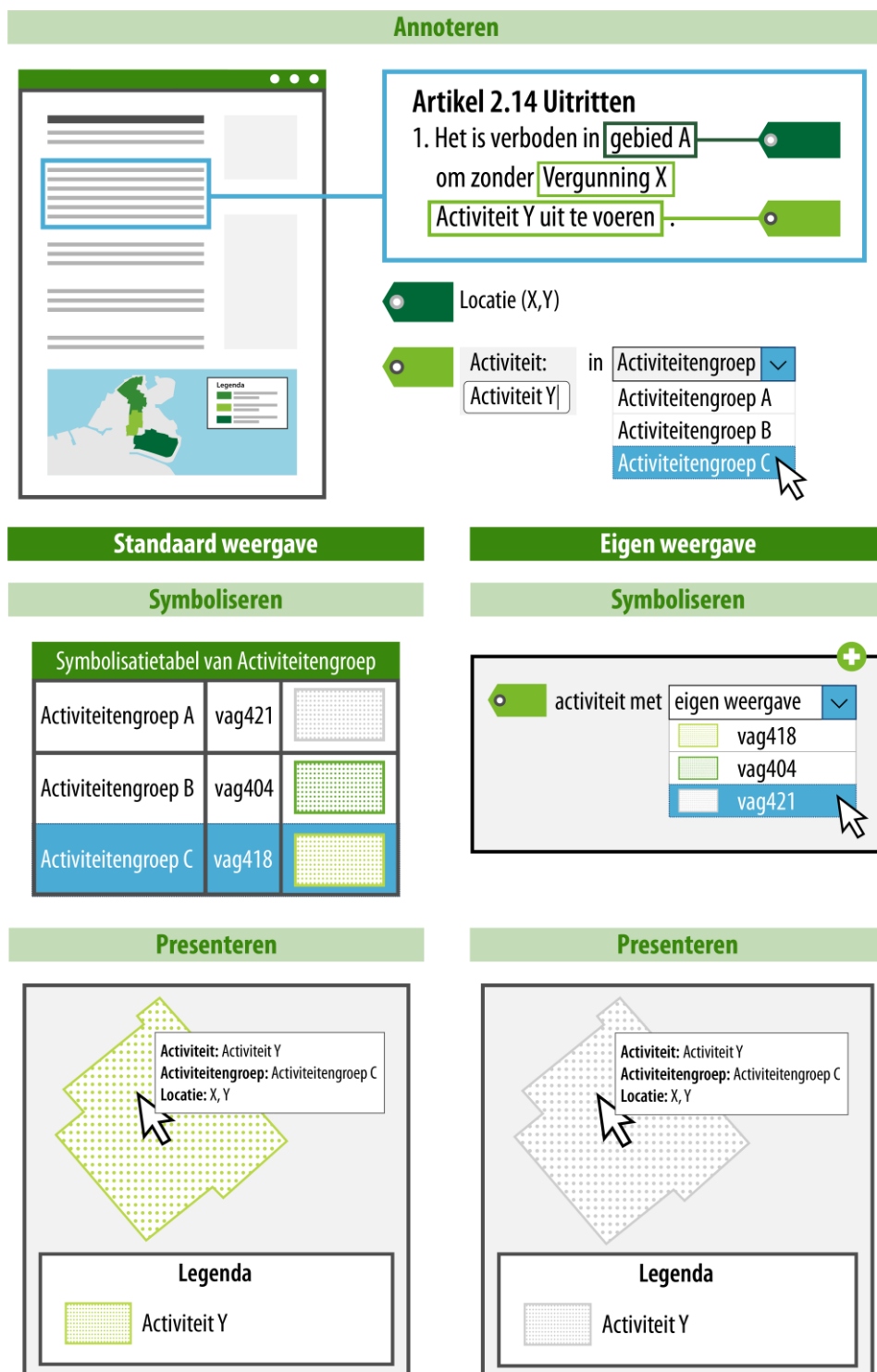

Figuur 1 Presentatiemodel: annoteren met object, type en groep, in combinatie met symbolisatietabel, toepassing standaardweergave

Figuur 1 laat zien dat een tekst wordt gekoppeld aan een Locatie. Om de Locatie betekenisvol op een kaart weer te geven is geannoteerd met een Gebiedsaanwijzing, in dit geval van het type Natuur. Het bevoegd gezag heeft zelf een naam gekozen voor de Gebiedsaanwijzing (in dit geval 'Gelders Natuurnetwerk') en heeft aangegeven tot welke groep die specifieke Gebiedsaanwijzing hoort. De groep wordt gekozen uit de waardelijst 'Natuurgroep' die hoort bij de Gebiedsaanwijzing van het type Natuur. In het voorbeeld is uit de waardelijst de waarde 'Natuurnetwerk Nederland' gekozen. De groep is het onderdeel van de annotatie dat bepaalt hoe de Locatie op de kaart wordt weergegeven. Alle waarden voor groep van de waardelijst hebben in de symbolisatietabel die hoort bij het Presentatiemodel een code die bepaalt hoe de groep wordt weergegeven: de kleur, arcering, mate van transparantie en lijnstijl. Voor het bevoegd gezag is het voldoende om aan te geven welke groep van toepassing is. Een viewer kan dan geautomatiseerd met behulp van de symbolisatietabel de Locatie met de juiste standaardsymbolisatie weergeven.

Het bevoegd gezag heeft twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De eerste methode is door te kiezen voor een eigen, specifieke symbolisatie in plaats van de standaardweergave. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk om de activiteiten 'het exploiteren van een discotheek' en 'het exploiteren van daghoreca' ieder op een eigen manier weer te geven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de Activiteitengroep 'exploitatieactiviteit horeca'. Figuur 2 laat daarvan (enigszins versimpeld) een voorbeeld zien. In IMOW is daarvoor een attribuut toegevoegd aan de objecten Activiteit (via ActiviteitLocatieaanduiding), Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing.

Gebleken is dat het in DSO-LV niet goed werkt om met een attribuut een symbolisatie mee te geven. Daarom is in IMOW versie 1.0.3 het objecttype SymbolisatieItem geïntroduceerd. Met SymbolisatieItem kan het bevoegd gezag een eigen, specifieke symbolisatie geven aan ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en (de verschillende typen) Gebiedsaanwijzing. In verband met de eis dat in de 1.0.x-versie van de standaard geen wijzigingen worden aangebracht die niet backwards compatible zijn, blijft het attribuut specifiekeSymbolisatie gehandhaafd, naast het nieuwe objecttype. In versie 1.1 van de TPOD-standaard zal het attribuut specifiekeSymbolisatie volledig vervallen. Om er voor te zorgen dat er dan geen omgevingsdocumenten zijn waarvan onderdelen niet meer door de standaard en de systemen van DSO-LV worden ondersteund, wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, het objecttype SymbolisatieItem te gebruiken en geen gebruik te maken van het attribuut specifiekeSymbolisatie.

Figuur 2 Presentatiemodel: annoteren met object en groep, in combinatie met symbolisatietabel, toepassing standaardweergave (links) en eigen weergave (rechts)

Figuur 2 laat het verschil zien tussen de toepassing van de standaardweergave en de eerste methode voor het bevoegd gezag om zelf invloed uit te oefenen op de weergave, namelijk door te kiezen voor een eigen, specifieke symbolisatie. Het bovenste deel van de afbeelding laat, net als in Figuur 1 maar dan voor een activiteit, zien dat een tekst wordt gekoppeld aan een Locatie, de activiteit een naam krijgt en een groep wordt gekozen. Het onderste deel van

de figuur laat aan de linkerkant de toepassing van de standaardweergave zien. Dit is al beschreven in de toelichting op Figuur 1. De rechterkant toont de toepassing van de eigen, specifieke symbolisatie. Het bevoegd gezag kiest uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die het beste past bij de manier waarop het object wil weergeven. In dat geval gaat de specifieke symbolisatie boven de weergave-werking van de groep.

De tweede methode die het bevoegd gezag heeft om zelf invloed uit te oefenen op de weergave is het samenstellen van kaarten en kaartlagen. Daarmee geeft het bevoegd gezag zelf aan dat bepaalde informatie, of een set van informatie, op een kaart of kaartlaag wordt weergegeven. IMOW kent hiervoor de objecten Kaart en Kaartlaag, die in de paragrafen 6.4.25 en 6.4.26 zijn beschreven.

Naast de presentatie van tekst, Locaties en waarden legt het Presentatiemodel ook vast hoe wijzigingen in een wijzigingsbesluit worden gepresenteerd. In een wijzigingsbesluit moet in mensleesbare, inzichtelijke en begrijpelijke vorm getoond worden wat door het besluit verandert in de geconsolideerde Regeling; dit betreft zowel tekst, Locatie als waarden.

3.7 Metadata

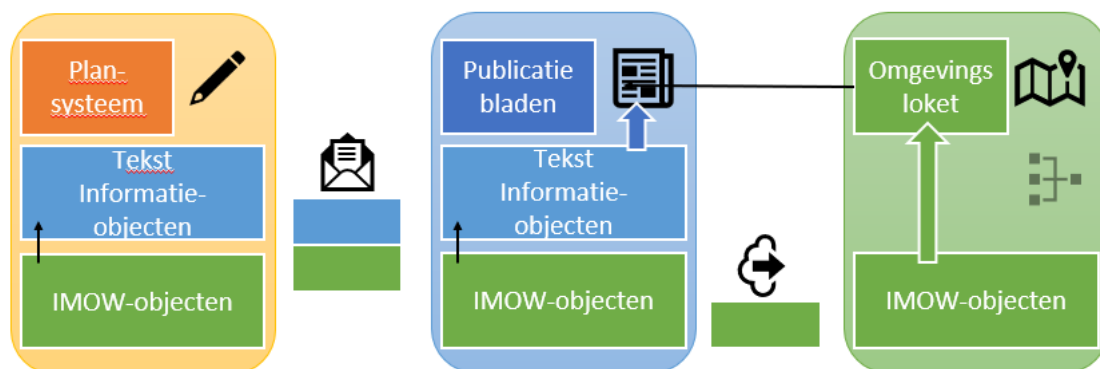
Informatie en specificaties voor de metadata die moeten worden meegeleverd bij de aanlevering voor de bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten zijn te vinden in de STOP-documentatie.

3.8 Van plan tot publicatie

3.8.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan via het bronhouders-koppelvlak. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de artikelen c.q. beleidstekst en informatieobjecten en een Omgevingswetdeel met specifieke objecten vanuit dit domein. In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB verzorgt de publicatie van het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag op officiëlebekendmakingen.nl en consolideert het besluit in de regeling. De IMOW-objecten worden gedistribueerd naar DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 3 Aanleverproces

3.8.2 Raadplegen

3.8.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officiële bekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. De authentieke tekst van het besluit wordt in PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload.

Raadplegen is alleen mogelijk per omgevingsdocument of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

3.8.2.2 Raadplegen in DSO-LV

DSO-LV ontvangt de geconsolideerde regeling met de IMOW-objecten. In het Omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale regels of het integrale beleid over de fysieke leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende regels en het geldende beleid te raadplegen. De locaties uit de diverse regelingen worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De tekst en kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het tonen van regeltekst en locaties voor een specifieke activiteit, het uitsluitend tonen van regels die voor iedereen gelden of het tonen van beleid over een specifiek beleidsaspect met de bijbehorende locaties. De getoonde tekst komt uit de geconsolideerde Regelingen vanuit de officiële publicatiebladen.

Tot slot vormen de IMOW-objecten de basis voor de toepasbare regels (vragenbomen) in het Omgevingsloket, indien van toepassing. De locaties zijn gekoppeld aan de activiteiten in de vragenboom. De vragenbomen zelf worden via een apart kanaal aangeleverd.

B Modellerings van de omgevingsvisie

Dit deel beschrijft de modellering van de omgevingsvisie en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van de tabellen uit hoofdstuk 2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de omgevingsvisie zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsvisie. Hoofdstuk 6 beschrijft het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW).

IMOW en de toepassing daarvan vormen een domeinspecifieke toepassing van STOP. Om een omgevingsdocument op te stellen en juridisch juist te kunnen bekendmaken is het uiteraard ook nodig om te voldoen aan de specificaties van STOP. Hoe dat moet is beschreven in de STOP-standaard.

4 Besluit, besluitonderdelen en omgevingsvisie

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een omgevingsvisie of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1 Besluit en besluitonderdelen

4.1.1 Toelichting

Een omgevingsvisie heeft een Vrijetekststructuur en kent in tegenstelling tot andere omgevingsdocumenten opgebouwd in de artikelstructuur geen drie afzonderlijke besluitonderdelen maar slechts twee.

Voor de omgevingsvisie geldt dat het bevoegd gezag de inhoud van de omgevingsvisie inclusief het besluit tot vaststelling (of wijziging) van de omgevingsvisie, aanlevert via de LVBB aan het DSO.

Deel één: vaststellingsdocumenten en motivering

Dit deel van het besluit bestaat uit de vaststellingsdocumenten en de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de omgevingsvisie. Het lijkt op een combinatie van het raadsbesluit, het raadsvoorstel, de zienswijzennota en de toelichting met bijlagen bij de gemeentelijke structuurvisie op basis van de Wet ruimtelijke ordening.

Onderstaand beschreven proces voor de vaststelling van een gemeentelijke omgevingsvisie is min of meer vergelijkbaar met het besluit tot vaststelling van een omgevingsvisie van een provincie of het Rijk.

Dit deel begint met de vaststellingsdocumenten: de overwegingen van de gemeenteraad c.q. burgemeester en wethouders die leiden tot het nemen van het besluit, waaronder de wijze waarop met de ingekomen zienswijzen is omgegaan en het voorstel tot het nemen van dit besluit (vergelijkbaar met het raadsvoorstel en raadsbesluit tot vaststelling van de structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening, inclusief de zienswijzennota). Daarna volgt de motivering: de inhoudelijke onderbouwing van het besluit. Er wordt toegelicht op welke wijze gevolg is gegeven aan het beleid van andere bevoegde gezagen en de inbreng van externe partijen in het participatieproces. In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel onder andere gemotiveerd op welke onderdelen de omgevingsvisie wordt aangepast, en wordt verwezen naar voor die wijzigingen relevant beleid uit de omgevingsvisies van andere bevoegde gezagen.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

Deel twee: omgevingsvisie

Dit deel van het besluit bestaat uit de daadwerkelijke inhoud van de omgevingsvisie. Het bestaat ook uit de bij de tekst behorende geografische informatieobjecten die de Locaties vastleggen. Bij dit tweede deel kunnen bijlagen worden gevoegd.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel concreet aangegeven op welke wijze de omgevingsvisie wordt aangepast. Aangegeven wordt welke tekstonderdelen worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere. Dit deel van het wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening. Dit deel wordt weergegeven in 'renvooiweergave'; een weergave waarin met visuele middelen wordt duidelijk gemaakt wat wordt toegevoegd of geschrapt.

De besluitonderdelen zijn schematisch weer gegeven in Figuur 4.

Figuur 4 Schematische weergave besluitonderdelen

In paragraaf 7.2 wordt de toepassing voor omgevingsdocumenten van de tekstmodellen van STOP voor Regeling en Besluit beschreven.

4.1.2 Norm

Het besluit of de wijziging van de omgevingsvisie bestaat uit twee onderdelen:

- Deel één: besluit tot vaststelling, verplicht onderdeel.
- Deel twee: (het lichaam van) de omgevingsvisie, verplicht onderdeel.

Aan ieder van deze twee onderdelen kunnen bijlagen worden toegevoegd.

4.2 De actuele geldende versie van de omgevingsvisie

De actuele geldende omgevingsvisie van het bevoegd gezag bestaat uit de omgevingsvisie-onderdelen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie. Het deel met vaststellingsdocumenten en motivering en eventueel daarbij behorende bijlagen maken daar geen deel van uit.

4.3 De geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie

Naast de verzameling van tweede delen van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie die samen de juridisch geldende versie van de omgevingsvisie vormen, is er ook een geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie. Een geconsolideerde Regeling bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde Regeling wordt afgeleid uit het initiële besluit waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van de omgevingsvisie.

De geconsolideerde Regeling vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van omgevingsvisie dat in DSO-LV te raadplegen is. Wanneer bij de omgevingsvisie bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde Regeling opgenomen; wijzigingen die door

het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel vervangen of verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde Regeling verwerkt.

In dit toepassingsprofiel zijn vooral de specificaties voor de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie beschreven. Hoe wijzigingsbesluiten er voor de bekendmaking en consolidatie uit moeten zien en hoe ze moeten worden aangeleverd, is beschreven in de STOP-documentatie. De mutatie van IMOW-objecten is beschreven in paragraaf 7.4.

5 Toepassing van het STOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten

In STOP is een volledige beschrijving van de STOP-tekstmodellen opgenomen. De STOP-tekstmodellen benoemen tekstobjecten en beschrijven de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. De tekstmodellen gelden voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het STOP-tekstmodel.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de STOP-tekstmodellen in zijn algemeenheid op omgevingsdocumenten en vervolgens specifiek op de omgevingsvisie moeten worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

STOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur van het lichaam³ van een regeling die is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur: de tekststructuur die wordt gebruikt voor die onderdelen van regelingen die geen artikelen bevatten.

Er zijn omgevingsdocumenten waarvan het lichaam de Artikelstructuur heeft, zoals de omgevingsverordening, de waterschapsverordening en het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten waarvan het lichaam geen artikelen bevat en dus de Vrijetekststructuur heeft, zoals de omgevingsvisie. In het vervolg van dit toepassingsprofiel worden omgevingsdocumenten waarvan het lichaam artikelen bevat 'omgevingsdocumenten met Artikelstructuur' genoemd en worden omgevingsdocumenten waarvan het lichaam de Vrijetekststructuur heeft (oftewel geen artikelen bevat) 'omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur' genoemd.

In omgevingsdocumenten komt Vrijetekststructuur (zoals bedoeld in STOP) voor in alle onderdelen die geen Artikelstructuur kennen: nagenoeg alle delen van een besluit tot vaststelling of wijziging van een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur en die delen van een besluit tot vaststelling of wijziging van een omgevingsdocument met Artikelstructuur die geen artikelen bevatten. Dit geldt ook voor bijlagen bij alle onderdelen, dus ook voor bijlagen bij het onderdeel dat de Artikelstructuur heeft.

De specificatie van de STOP-Artikelstructuur is alleen van toepassing op omgevingsdocumenten met Artikelstructuur, en dan alleen op die onderdelen die de regels oftewel de artikelen bevatten. De specificatie van de STOP-Vrijetekststructuur is van toepassing op alle omgevingsdocumenten, te weten op al die onderdelen die geen regels oftewel artikelen bevatten.

5.2 Specificatie van de Vrijetekststructuur

Zoals in paragraaf 5.1 is beschreven is de Vrijetekststructuur van STOP de tekststructuur die wordt gebruikt voor alle onderdelen van Regelingen die geen artikelen bevatten. Vrijetekststructuur komt in omgevingsdocumenten voor in alle onderdelen die geen Artikelstructuur kennen: alle delen van een besluit tot vaststelling of wijziging van een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur en die delen van een besluit tot vaststelling of wijziging van een omgevingsdocument met Artikelstructuur die geen artikelen bevatten. Dit geldt ook voor bijlagen bij alle onderdelen, dus ook voor bijlagen bij het onderdeel dat de Artikelstructuur heeft.

³ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in STOP

De specificaties van de tekstelementen van de Vrijetekststructuur worden in de navolgende paragrafen beschreven.

Opgemerkt wordt dat aan DSO-LV alleen tekstonderdelen worden doorgeleverd die in de Regeling zijn opgenomen. DSO-LV kan dus ook alleen die onderdelen tonen. Bijlagen die onlosmakelijk onderdeel zijn van het omgevingsdocument zelf, zoals bijlagen bij de regels of de beleidstekst, moeten dus in de Regeling zelf worden opgenomen zijn om in DSO-LV getoond en gebruikt te kunnen worden.

5.2.1 Toelichting

De tekststructuren van STOP kennen structuurelementen, elementen met inhoud en de inhoud zelf. Structuurelementen zijn die elementen die de tekst structureren maar zelf geen inhoud bevatten; in de Vrijetekststructuur zijn dat Divisie en DivisieTekst. Het element met inhoud is Inhoud. Voorbeelden van de inhoud zelf zijn Alinea, Tabel en Figuur. In de navolgende tekst gebruiken we 'tekstelement' als term voor de drie elementsoorten tezamen. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

Opgemerkt wordt dat het in deze paragraaf gaat over het STOP-tekstmodel voor de Vrijetekststructuur en niet over IMOW-objecten die zijn bedoeld voor het deel van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur dat de daadwerkelijke inhoud van het omgevingsdocument bevat. Het STOP-tekstmodel kent het structuurelement Divisie. In IMOW komt Divisie voor als objecttype. Ze zijn niet hetzelfde. Het STOP-structuurelement Divisie wordt gebruikt voor alle onderdelen van besluiten en regelingen die geen artikelen bevatten. Dat is ruimer dan het IMOW-object Divisie, dat alleen kan voorkomen in het inhoudelijke deel van een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur.

5.2.2 Norm

Voor de tekstelementen van de onderdelen van de omgevingsvisie die de Vrijetekststructuur hebben, gelden de volgende specificaties:

- Er zijn vier tekstelementen beschikbaar: Divisie, DivisieTekst, InleidendeTekst en Inhoud.
- Divisie en DivisieTekst zijn de structuurelementen die gebruikt worden voor de structurering van de tekstonderdelen met een Vrijetekststructuur. De opsteller kan desgewenst de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in verschillende niveaus van Divisie. In de hiërarchische indeling van de Divisies kunnen geen niveaus worden overgeslagen. DivisieTekst is het structuurelement van het laagste hiërarchische niveau.
- Divisie bevat de volgende elementen:
  - Kop. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
  - Gereserveerd: leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element, komt 0 of 1 keer voor. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen; het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud. Indien in een Divisie het element Gereserveerd wordt gebruikt mag in die Divisie geen van de elementen InleidendeTekst, Divisie of DivisieTekst voorkomen.
  - InleidendeTekst: element dat inleidende tekst op de Divisie bevat. Optioneel element, komt 0 of 1 keer voor. InleidendeTekst kan optioneel het element Kop bevatten en bevat ten minste één van de tekstelementen die STOP daarvoor kent; alle tekstelementen voor InleidendeTekst zijn toegestaan. Indien in een Divisie het element InleidendeTekst wordt gebruikt:

- mag in die Divisie het element Gereserveerd niet voorkomen;
  - moet in die Divisie ten minste één van de elementen Divisie of DivisieTekst voorkomen.
- Een verplichte keuze tussen:
  - Divisie (van een lageregelegen niveau)
  - DivisieTekst
- DivisieTekst is het structuurelement van het laagste niveau. Het kan voorkomen onder een Divisie; dat kan zowel binnen als buiten het Lichaam. Het kan ook voorkomen zonder Divisie en staat dan rechtstreeks onder het Lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur of (buiten het Lichaam) rechtstreeks onder een van de elementen Bijlage, Motivering, Toelichting of Algemene Toelichting.

Let op: bij omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur is Divisie het koppellement tussen de STOP- en de TPOD-standaard. De TPOD-standaard kent wel Divisie, maar kent DivisieTekst niet. Daarom is het annoteren met IMOW-objecten niet mogelijk bij DivisieTekst die rechtstreeks onder het Lichaam voorkomt. Annoteren van Divisie en van de tekst in DivisieTekst die onder een Divisie voorkomt is wel mogelijk.

Afhankelijk van die positie bevat DivisieTekst de volgende elementen:

- DivisieTekst die voorkomt onder een Divisie of rechtstreeks onder het Lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur:
  - Kop. Verplicht element. Komt 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
  - Een keuze tussen:
    - Gereserveerd: leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element, komt 0 of 1 keer voor. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen; het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud.
    - Inhoud: element dat de inhoud van de (beleids)tekst bevat. Verplicht element. Komt (per DivisieTekst) 1 keer voor. Het element Inhoud bevat ten minste één van de tekstelementen die STOP daarvoor kent; alle tekstelementen voor Inhoud zijn toegestaan.
- DivisieTekst die voorkomt rechtstreeks onder een van de elementen Bijlage, Motivering, Toelichting of Algemene Toelichting:
  - Kop:
    - Optioneel element wanneer er onder de Bijlage, Motivering, Toelichting of Algemene Toelichting slechts één element DivisieTekst voorkomt. Komt dan 0 of 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
    - Verplicht element wanneer er onder de Bijlage, Motivering, Toelichting of Algemene Toelichting meer dan één element DivisieTekst voorkomt. Komt dan 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
  - Een keuze tussen:
    - Gereserveerd: leeg element waarmee bij weergave op overheid.nl de tekst 'Gereserveerd' wordt gegenereerd. Optioneel element, komt 0 of 1 keer voor. Dit element maakt het mogelijk om alvast een structuur neer te zetten die is voorbereid op toekomstige aanvullingen; het bevoegd gezag kan het element niet zelf vullen met eigen tekst. Met latere wijzigingsbesluiten kan het element

- Gereserveerd worden vervangen door een structuurelement met daadwerkelijke inhoud.
- Inhoud: element dat de inhoud van de Bijlage, Motivering, Toelichting of Algemene Toelichting bevat. Verplicht element. Komt (per DivisieTekst) 1 keer voor. Het element Inhoud bevat ten minste één van de tekstelementen die STOP daarvoor kent; alle tekstelementen voor Inhoud zijn toegestaan.

5.3 Bijlagen bij Besluit en Regeling

Er is informatie die onderdeel vormt van (een besluit tot vaststelling of wijziging van) een omgevingsdocument maar niet goed direct in het lichaam van besluit of regeling is op te nemen. Deze informatie wordt dan in een bijlage opgenomen (waarbij hier onder bijlage ook motivering en (algemene en/of artikelsgewijze) toelichting worden verstaan). Redenen daarvoor zijn functioneel (een artikelsgewijze toelichting heeft een eigen functie ten opzichte van de regels), leesbaarheid en vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen). Ook kan een bijlage bestaan uit verwijzingen naar elders gepubliceerde (geografische) informatieobjecten of uit niet-tekstuele informatie.

Bijlagen kunnen worden gepubliceerd als:

- bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML;
- informatieobject als bijlage.

5.3.1 Bijlage als onderdeel van de tekst in STOP-XML

Een bijlage die onderdeel is van de tekst wordt gecodeerd in XML overeenkomstig het STOP-tekstmodel voor Vrijetekststructuur dat is beschreven in paragraaf 5.2 Een bijlage die onderdeel is van de regeling wordt geconsolideerd, een bijlage die onderdeel is van het besluit wordt niet geconsolideerd. Een voorbeeld van een bijlage die onderdeel is van de (XML-)tekst is een bijlage met de opsomming van activiteiten die hoort bij een omgevingsplan-artikel over de functie Bedrijventerrein dat voor de toegelaten activiteiten verwijst naar de bijlage.

Een bijlage die uit tekst bestaat en onderdeel is van het besluit of de regeling wordt gecodeerd als een van de elementen Bijlage, Toelichting of Motivering. Een Motivering geeft een onderbouwing van een besluit en kan daarom alleen worden toegepast in de tekstmodellen voor Besluit en wordt dus niet geconsolideerd. De elementen Motivering en Toelichting kunnen ook zelf weer Bijlages bevatten. Deze bijlages worden als onlosmakelijk deel van de tekst van de Motivering of Toelichting beschouwd. De consolidatieregels voor Toelichting en Motivering gelden derhalve onverkort voor hun Bijlages.

5.3.2 Informatieobject als bijlage

Een bijlage die niet in XML via het STOP-tekstmodel gecodeerd kan worden, is in STOP een informatieobject. Een informatieobject is een zelfstandige entiteit die onderdeel is van het besluit of de regeling waarin het vastgesteld wordt, maar niet is opgenomen in de (XML-)tekst van besluit of regeling.

Naast het geografisch informatieobject, dat wordt beschreven in paragraaf 6.2.2.2, kent STOP het document-informatieobject, dat wordt gebruikt voor tekstuele bijlagen. Bekende voorbeelden zijn onderzoeksrapportages zoals een bodemrapport en een milieueffectrapport. De tekst van de bijlage wordt in de vorm van een PDF-document met het besluit meegegeven, gemodelleerd als document-informatieobject. Als de bijlage bekendgemaakt en/of geconsolideerd moet worden, moet het PDF-document voldoen aan de eisen van PDF/A-1a of

PDF/A-2a. Bij een latere wijziging van het document-informatieobject moet het gehele document worden vervangen. STOP kent namelijk geen voorziening om een document-informatieobject te muteren.

5.4   Standaardindeling omgevingsvisie

De omgevingsvisie kent geen voorgeschreven standaardindeling.

5.5   Verwijzing

5.5.1   Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een beleidsregel over de toepassing van een open norm naar de regel waarin de open norm is vastgelegd;
- de verwijzing vanuit een artikel naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling;
- de verwijzing vanuit een tekstelement in een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur naar een ander tekstelement in datzelfde of een ander omgevingsdocument of in een ander besluit of regeling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een Juridische regel, Divisie of Tekstdeel naar een Locatie of een IMOW-object bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke XML-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een omgevingsdocument) en ExtRef (voor verwijzingen vanuit een omgevingsdocument naar (tekstelementen in) andere documenten; dat kunnen omgevingsdocumenten maar ook andere typen documenten zijn). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de omgevingsvisie zelf, maar ook naar (een tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de omgevingsvisie zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document doorwerkt in de omgevingsvisie kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document.

5.5.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke XML-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

6 Het Informatiemodel Omgevingswet

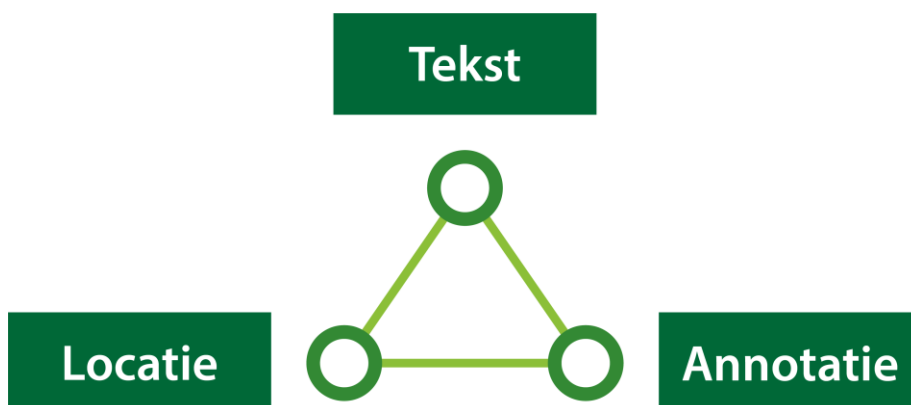
6.1 Inleiding

IMOW beschrijft vanuit informatiekundig én domeininhoudelijk perspectief de aspecten die van belang zijn voor het annoteren bij het opstellen van omgevingsdocumenten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

In dit hoofdstuk wordt de toepassing van IMOW voor de omgevingsvisie toegelicht. Paragraaf 6.2 beschrijft de drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie. Paragraaf 6.3 bevat het IMOW-UML-klassediagram voor de omgevingsvisie met een korte toelichting op het diagram. Paragraaf 6.4 beschrijft, na een introductie over de bedoeling van het annoteren met IMOW, in detail de IMOW-objecten en hun attributen en de toepassing van het annoteren met die objecten op de omgevingsvisie. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk worden het niveau van annoteren, het werken met standaardfrases en de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status beschreven.

Daar waar in dit hoofdstuk de naam van een IMOW-object gebruikt wordt, wordt die naam met een hoofdletter geschreven. De namen van attributen van objecten worden cursief gedrukt.

6.2 De drie hoofdcomponenten van IMOW: tekst, locatie en annotatie

Figuur 5 De hoofdcomponenten van IMOW

Bovenstaande figuur toont de drie hoofdcomponenten van IMOW in hun samenhang. IMOW is een model waarmee van tekst kan worden vastgelegd op welke locatie deze geldig is en aan tekst en locatie met behulp van annotaties gegevens kunnen worden toegevoegd. Die gegevens maken tekst en locatie machineleesbaar waardoor ze bekendgemaakt kunnen worden, betekenisvol in een viewer weergegeven kunnen worden en waardoor onderdelen geselecteerd en bevestigd kunnen worden. Het vervolg van deze paragraaf beschrijft deze drie componenten in grote lijnen. In paragraaf 6.4 worden ze in detail beschreven. Benadrukt wordt dat IMOW alleen van toepassing is op het inhoudelijke deel van omgevingsdocumenten, oftewel het onderdeel dat de artikelen respectievelijk de beleidsteksten bevat.

6.2.1 Tekst

Zoals in hoofdstuk 5 al is beschreven kent STOP twee soorten tekststructuur: Artikelstructuur en Vrijetekststructuur. In het STOP-tekstmodel is Artikelstructuur de tekststructuur voor

het lichaam van een regeling die is opgebouwd uit één of meer artikelen en is Vrijetekststructuur de tekststructuur die wordt gebruikt voor die onderdelen van regelingen die geen artikelen bevatten.

IMOW maakt eveneens onderscheid tussen de Artikelstructuur en de Vrijetekststructuur. Het verschil met STOP is dat IMOW alleen wordt toegepast op het lichaam van omgevingsdocumenten, oftewel de delen 2 van besluiten tot vaststelling of wijziging van omgevingsdocumenten. IMOW wordt dus niet toegepast op de overige onderdelen, zoals vaststellingsdocumenten, motivering, artikelsgewijze toelichting en bijlagen. Twee voorbeelden: IMOW wordt wel toegepast op de regels van de omgevingsverordening maar niet op de motivering die onderdeel vormt van het besluit, wel op de beleidsteksten in de omgevingsvisie maar niet op een eventuele bijbehorende zienswijzennota of participatieverslag.

Voor tekst met Artikelstructuur onderscheidt IMOW de objecten Regeltekst en Juridische regel (beschreven in subparagraaf 6.2.1.1), voor het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur heeft IMOW de objecten Divisie en Tekstdeel (de onderwerpen van subparagraaf 6.2.1.2).

6.2.1.1 *Regeltekst en Juridische regel*

Regeltekst is de IMOW-term voor de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Juridische regels in een omgevingsdocument met Artikelstructuur: artikel en lid. De Regeltekst is in een tekst concreet aan te wijzen. Juridische regel is een abstract concept waarmee een regel met juridische werkingskracht wordt beschreven. Juridische regel wordt gebruikt om aan verschillende onderdelen van een Regeltekst locaties en annotaties met de domeinspecifieke IMOW-objecten (zie daarvoor paragraaf 6.4) te kunnen koppelen. Regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat gewenst is kan Regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. In een Regeltekst met meerdere Juridische regels zijn de individuele Juridische regels minder makkelijk als zelfstandige eenheden te identificeren. Bij bevraging in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige Regeltekst als resultaat worden weergegeven en niet de individuele Juridische regel.

Een voorbeeld waarin een Regeltekst één Juridische regel bevat:

Artikel 3.15 Aanwezigheid afscheiding

Een voor personen bestemde vloer heeft bij een rand een afscheiding als die rand meer dan 1,5 m hoger ligt dan een aansluitende vloer, het aansluitende terrein of het aansluitende water.

Figuur 6 Regeltekst met één Juridische regel

Twee voorbeelden waarin een Regeltekst meerdere juridische regels bevat:

Artikel 2.10 Activiteiten die zonder vergunning of melding zijn toegestaan
Daar waar aan een locatie de functie 'Centrumgebied' is toegedeeld is het in ieder geval toegestaan om de volgende activiteiten te verrichten:

- het exploiteren van een bedrijf;
- het exploiteren van een speelautomatenhal, uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied 'exploiteren speelautomatenhal'.

Figuur 7 Regeltekst met meerdere Juridische regels, omgevingsplan

In het voorbeeld van Figuur 7 kunnen de volgende Juridische regels worden onderscheiden:

JR1: Daar waar aan een locatie de functie 'Centrumgebied' is toegedeeld is het toegestaan om de activiteit 'het exploiteren van een bedrijf' te verrichten.

JR2: Daar waar aan een locatie de functie 'Centrumgebied' is toegedeeld is het toegestaan om de activiteit 'het uitoefenen van detailhandel' te verrichten.

Artikel 7.10 Sloopmelding
Het is verboden een bouwwerk of gedeelte daarvan te slopen als daarbij asbest wordt verwijderd of de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m³ bedraagt, zonder dit ten minste vier weken voor het begin van de sloopwerkzaamheden te melden.

Figuur 8 Regeltekst met meerdere Juridische regels, AMvB

In het voorbeeld van Figuur 8 is het mogelijk de volgende Juridische regels te onderscheiden:

JR1: Het is verboden een bouwwerk of gedeelte daarvan te slopen als daarbij asbest wordt verwijderd, zonder dit ten minste vier weken voor het begin van de sloopwerkzaamheden te melden.

JR2: Het is verboden een bouwwerk of gedeelte daarvan te slopen als de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m³ bedraagt, zonder dit ten minste vier weken voor het begin van de sloopwerkzaamheden te melden.

Het is niet verplicht om een Regeltekst in meerdere Juridische regels onder te verdelen.

6.2.1.2 Divisie en Tekstdeel

Voor het onderdeel van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur dat de daadwerkelijke inhoud van het omgevingsdocument bevat, onderscheidt IMOW de objecttypen Divisie en Tekstdeel. Divisie is de kleinste zelfstandige eenheid van tekst. Tekstdeel is een abstract concept waarmee een deel van een tekst wordt beschreven. Tekstdeel wordt gebruikt om aan verschillende onderdelen van een Divisie Locaties en annotaties met de domeinspecifieke IMOW-objecten (zie daarvoor paragraaf 6.4) te kunnen koppelen. Een Divisie bevat altijd ten minste één Tekstdeel; wanneer dat gewenst is kan een Divisie meerdere Tekstdelen bevatten.

Let op dat het STOP-tekstmodel het structuurelement Divisie kent en IMOW het objecttype Divisie. Ze zijn niet hetzelfde. Het STOP-structuurelement Divisie wordt gebruikt voor alle onderdelen van besluiten en regelingen die geen artikelen bevatten. Dat is ruimer dan het

IMOW-object Divisie, dat alleen kan voorkomen in het inhoudelijke deel van een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur.

6.2.2 Locatie

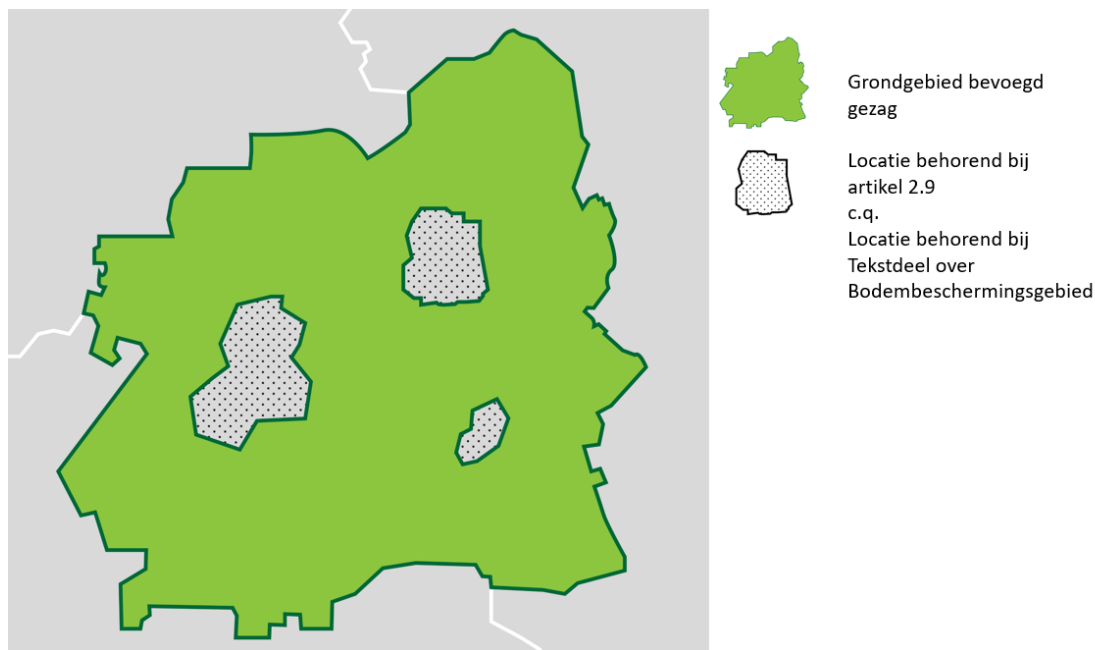
6.2.2.1 *Werkingsgebied en Locatie*

In de toelichtingen op Omgevingswet en Omgevingsbesluit wordt de term werkingsgebied gebruikt voor het gebied waar een regel zijn werking heeft. IMOW maakt ook gebruik van de term werkingsgebied. In de praktijk bestaat het werkingsgebied van een Regeltekst niet altijd uit één aaneengesloten gebied, maar vaak uit meerdere gebieden en soms ook uit punten of lijnen. IMOW gebruikt voor de afzonderlijke onderdelen van het werkingsgebied van een Regeltekst het object Locatie, dat de coördinaten bevat die het gebied begrenzen. Het werkingsgebied van de Regeltekst bestaat dus uit de optelling van alle Locaties van de Juridische regels die samen de Regeltekst vormen. Uit het juridisch systeem volgt dat van iedere Regeltekst duidelijk moet zijn waar deze geldt. Iedere Regeltekst heeft daarom verplicht een werkingsgebied en dus ook één of meer Locaties.

IMOW kent het werkingsgebied in de vorm van de relatie tussen de Regeltekst en de Locatie(s) van die Regeltekst, of, als de Regeltekst uit meerdere Juridische regels bestaat, alle Locaties van de Juridische regels in de Regeltekst. IMOW noemt de relatie tussen Regeltekst en Locatie(s) werkingsgebied. Deze relatie wordt door LVBB en in DSO-LV afgeleid, het bevoegd gezag hoeft geen afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied aan te leveren. In een Juridische regel kan de term werkingsgebied gebruikt worden als term om aan te geven dat in die regel een gebied wordt vastgelegd waar die regel zijn werking heeft. Voorbeelden zijn: "Ter plaatse van het werkingsgebied 'Stiltegebied' is het verboden om een toestel te gebruiken dat het ervaren van de natuurlijke geluiden kan verstoren." "Ter plaatse van het werkingsgebied van de omgevingswaarde 'Duurzame energie' wordt er naar gestreefd om in 2025 18 hectare zonnepanelen gerealiseerd te hebben."

Locatie komt ook voor in het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur. Het wordt gebruikt om het gebied vast te leggen waarover een Tekstdeel gaat. Net als bij de Regeltekst wordt de optelling van alle Locaties van de Tekstdelen die samen de Divisie vormen werkingsgebied genoemd. Ook hier geldt dat de relatie door LVBB en in DSO-LV wordt afgeleid en het bevoegd gezag geen afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied hoeft aan te leveren.

Figuur 9 laat een voorbeeld zien: een artikel uit een omgevingsdocument met Artikelstructuur respectievelijk een Tekstdeel uit een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur heeft drie Locaties die samen het werkingsgebied van dat artikel of Tekstdeel vormen.

Figuur 9 Drie Locaties die samen een werkingsgebied vormen

Ook uit de tekst van Juridische regel of Tekstdeel moet duidelijk blijken welke Locatie er bij hoort. Daarom wordt in de tekst een verwijzing opgenomen naar de Locatie. Dit is een mensleesbare term of frase waarmee de Locatie wordt aangeduid, waaruit een lezer kan begrijpen waar de Locatie betrekking op heeft. In het object Locatie wordt de tekstuele verwijzing in de vorm van het attribuut *noemer* vastgelegd. Voorbeelden van de tekstuele verwijzingen (cursief weergegeven) zijn: “Ter plaatse van het werkingsgebied ‘*Stiltegebied*’ is het verboden om een toestel te gebruiken dat het ervaren van de natuurlijke geluiden kan verstoren.” “Ter plaatse van het werkingsgebied van de omgevingswaarde ‘*Duurzame energie*’ wordt er naar gestreefd om in 2025 18 hectare zonnepanelen gerealiseerd te hebben.”

Met het IMOW-objecttype Locatie wordt de begrenzing vastgelegd van het gebied waarover een Juridische regel of een Tekstdeel gaat. Het kan wenselijk zijn om in een Juridische regel of een Tekstdeel een onderdeel van zo’n gebied in woorden te beschrijven, bijvoorbeeld met een geografische of vergelijkbare term (in het Stadspark, op de Veluwe, in ieder hoekpand), zonder de begrenzing zo’n gebied of gebieden vast te leggen. LVBB en DSO-LV kunnen de ligging van zo’n in woorden beschreven gebied niet afleiden en ook niet tonen. Zij weten immers niet waar het Stadspark is of waar de hoekpanden zijn. Bij zo’n Juridische regel of Tekstdeel worden in zo’n geval de Locaties getoond die het werkingsgebied vormen van de Regeltekst of de Divisie waarin die Juridische regel of dat Tekstdeel voorkomt. Het wordt dan aan de lezer overgelaten om te interpreteren waar de regel wel en niet werking heeft.

In IMOW wordt Locatie niet alleen gekoppeld aan de Juridische regel of het Tekstdeel, maar ook aan de domeinspecifieke objecttypen Activiteit (via ActiviteitLocatieaanduiding), Omgevingswaarde, Omgevingsnorm en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing. Met Locatie wordt vastgelegd waar de domeinspecifieke objecttypen van toepassing zijn. Locatie en de toepassing ervan worden in detail beschreven in paragraaf 6.4.5.

6.2.2.2 *Vastleggen van Locatie met geografisch informatieobject*

In besluiten en regelingen kan informatie worden vastgelegd die niet op een begrijpelijke manier in tekst te beschrijven is. De geometrische begrenzing van Locatie is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (waarin de voorwaarden staan waar verwijzingen naar informatie op internet aan moeten voldoen) om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit de tekst van een besluit naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een of meer Locaties vastlegt wordt een geografisch informatieobject genoemd. Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van de niet op een begrijpelijke manier in tekst te beschrijven informatie.

In de tekst moet met een tekstuele aanduiding worden verwezen naar het geografisch informatieobject. Daardoor wordt de inhoud ervan onderdeel van besluit en regeling. Voor die tekstuele aanduiding wordt de naam van het geografisch informatieobject c.q. de noemer van de Locatie gebruikt. Met deze tekstuele aanduiding van geografisch informatieobject en Locatie kan een lezer begrijpen op welke locatie de tekst betrekking heeft. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen er voor dat:

- de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

STOP bevat de eisen waaraan een geografisch informatieobject moet voldoen. Deze eisen zorgen voor de borging van de juridische bestendigheid van de geografische informatieobjecten.

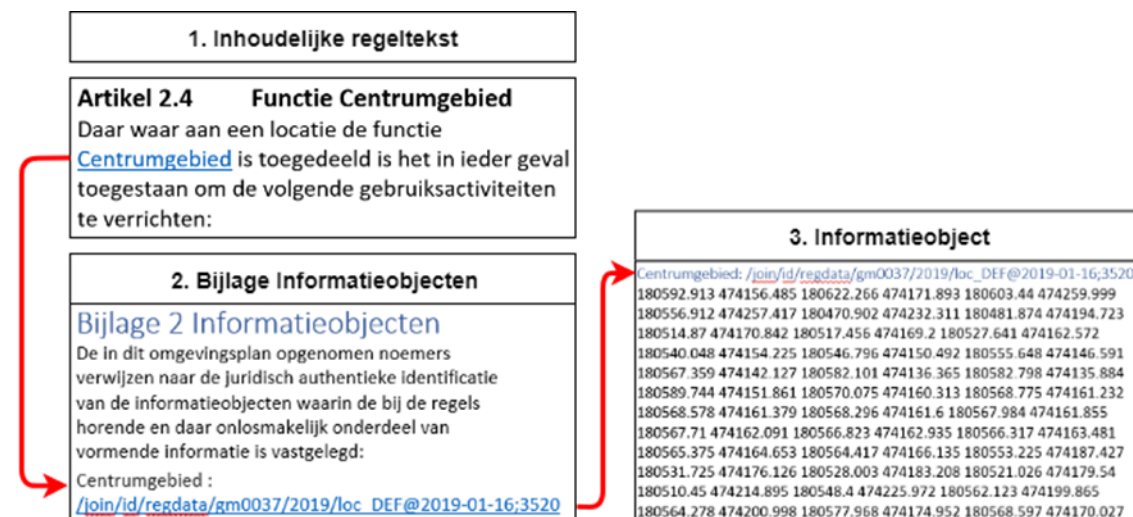
Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Het wordt tegelijk met het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officielebekendmakingen.nl gepubliceerd. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status. Voor de bekendmaking van omgevingsdocumenten is het verplicht om de Locatie of Locaties die het werkingsgebied van Juridische regel of Tekstdeel vormen, vast te leggen in een geografisch informatieobject. Het in de tekst van omgevingsdocumenten juridisch juist verwijzen naar het geografisch informatieobject gebeurt als volgt:

- In de tekst van de Juridische regel wordt de tekstuele aanduiding van Locatie en geografisch informatieobject opgenomen.
- De Locatie wordt vastgelegd in een geografisch informatieobject.
- In het Locatie-object wordt de tekstuele aanduiding opgenomen in de vorm van de noemer.
- In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de tekstuele aanduiding (van de verwijzing naar het geografisch informatieobject) opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de tekstuele aanduiding de volledige identificatie van het geografisch informatieobject.

De constructie met een tekstuele aanduiding in de lopende tekst waarna in de bijlage de aanduiding wordt gekoppeld aan de volledige identificatie van het geografisch informatieobject zorgt ervoor dat de lopende tekst goed leesbaar blijft, maar dat tevens de unieke identificatie van het geografisch informatieobject, waarmee de inhoud van het geografisch informatieobject altijd te vinden is, leesbaar in het besluit en de regeling te vinden is.

Het is praktisch wanneer de tekstuele aanduiding in de Juridische regel of het Tekstdeel wordt vormgegeven als link naar de betreffende tekstuele aanduiding in de bijlage met geografische informatieobjecten.

Figuur 10 laat een voorbeeld van deze verwijzing zien in een Juridische regel; Figuur 11 laat een voorbeeld zien van deze verwijzing in een Tekstdeel:

Figuur 10 Noemer en informatieobject in omgevingsdocument met Artikelstructuur

Figuur 11 Noemer en informatieobject in omgevingsdocument met Vrijetekststructuur

Een geografisch informatieobject kan door meerdere regelingen en/of besluiten worden gebruikt. In het besluit wordt immers verwezen naar (de identificatie van) het geografisch informatieobject. Dat maakt het ook mogelijk om te verwijzen naar een geografisch informatieobject van het eigen bevoegd gezag dat voor een ander instrument is gecreëerd of naar

een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag. Voorwaarde is uiteraard dat het geografisch informatieobject voldoet aan de in STOP vastgelegde eisen aan een geografisch informatieobject.

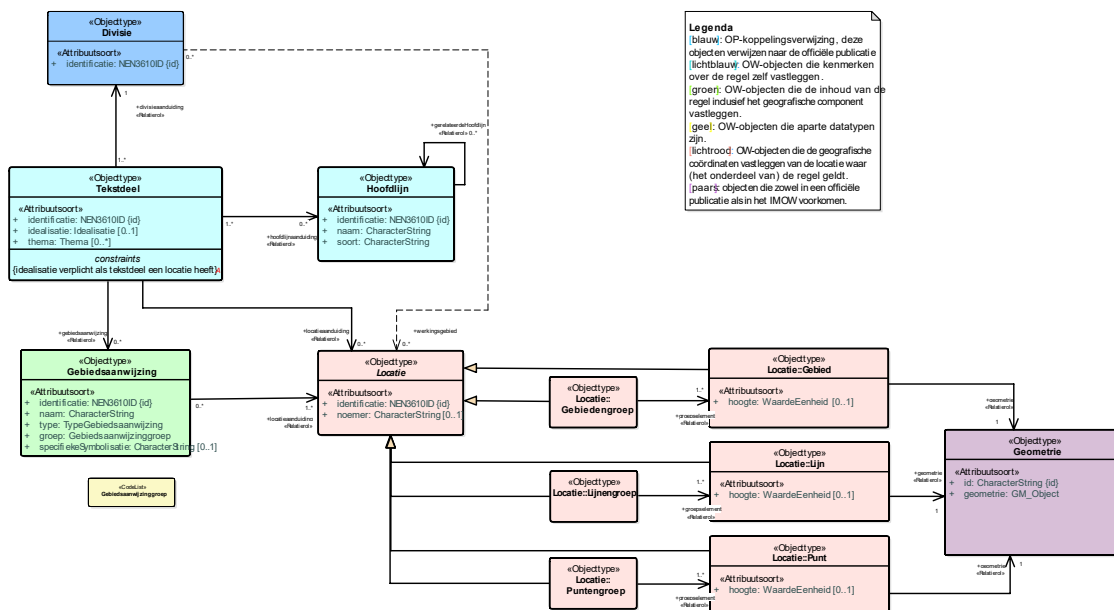
De verwijzing naar een geografisch informatieobject kan statisch of dynamisch zijn. Bij een statische verwijzing wordt verwezen naar een specifieke versie van het geografisch informatieobject. Bij een dynamische verwijzing wordt versie-onafhankelijk verwezen naar een geografisch informatieobject. Wanneer dynamisch wordt verwezen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag is het mogelijk dat de Locatie van een regel wijzigt zonder dat het verwijzende bevoegde gezag daarover een besluit heeft genomen. Bij de keuze tussen dynamisch en statisch verwijzen naar een geografisch informatieobject dienen deze gevolgen afgewogen te worden.

6.2.3 Annotatie

De STOP/TPOD-standaarden maken het voor bevoegde gezagen mogelijk om zich te beperken tot het verbinden van Juridische regels of Tekstdelen met Locaties. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan de Locaties ook niet op een voor de mens betekenisvolle manier op een kaart weergeven. Dat kan wel met het in paragraaf 3.4 al kort beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan besluiten en regelingen of onderdelen daarvan die de besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat Locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren kan ook helpen bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels en Locaties. In de volgende paragrafen wordt het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten toegelicht. Daarnaast gelden specificaties vanuit STOP. Die worden in de STOP-documentatie beschreven.

6.3 Het IMOW-UML-diagram voor de omgevingsvisie

Figuur 12 toont het volledige IMOW-diagram in UML voor het inhoudelijke deel van de omgevingsvisie.

Figuur 12 UML-klassediagram van IMOW toegepast op de omgevingsvisie

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven. Tekstdeel, waarmee Divisie uit STOP aan IMOW gekoppeld kan worden, staat daarin centraal. In roze is Locatie met zijn verschijningsvormen weergegeven. Het groene blokje staat voor het domeinspecifieke annotatie-object Gebiedsaanwijzing. Dit zijn de hoofdcomponenten van IMOW die in paragraaf 6.2 al zijn beschreven. In het gele blokje staan nadere specificaties. In het model is aangegeven welke waardelijsten van toepassing zijn. Het model bevat ook de attributen die het Presentatiemodel gebruikt om inhoudelijke annotaties te kunnen presenteren op een kaart. In paragraaf 6.4 worden de objecten in detail beschreven.

6.4 Annoteren met IMOW-objecten: bedoeling, objecten en attributen

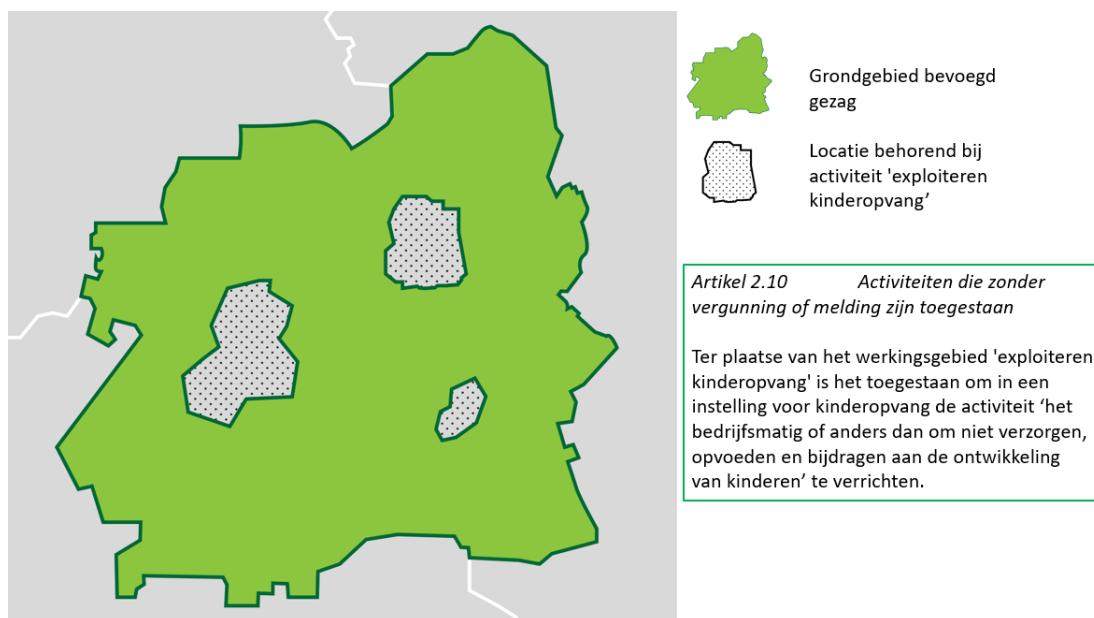
Deze paragraaf beschrijft hoe het annoteren met IMOW-objecten in zijn werk gaat. Alvorens daar gedetailleerd op in te gaan, wordt begonnen met een beschrijving van hoe het annoteren met IMOW-objecten vanuit de standaard is bedoeld. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht.

Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut in de praktijk gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. In de volgende subparagraaf wordt aangegeven wat het doel van het objecttype is, met andere woorden: wat is het resultaat, wat levert de extra inspanning van het annoteren met dit object op? Vervolgens wordt de norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt de attributen op die horen bij dit IMOW-object, waarbij wordt aangegeven of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen, of er een waardelijst voor het attribuut bestaat en of er constraints, oftewel voorwaarden voor de toepassing, gelden. De daaropvolgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen, de waardelijsten en de eventuele constraints die samen de norm vormen.

6.4.1 Introductie: de bedoeling van het annoteren met IMOW-objecten

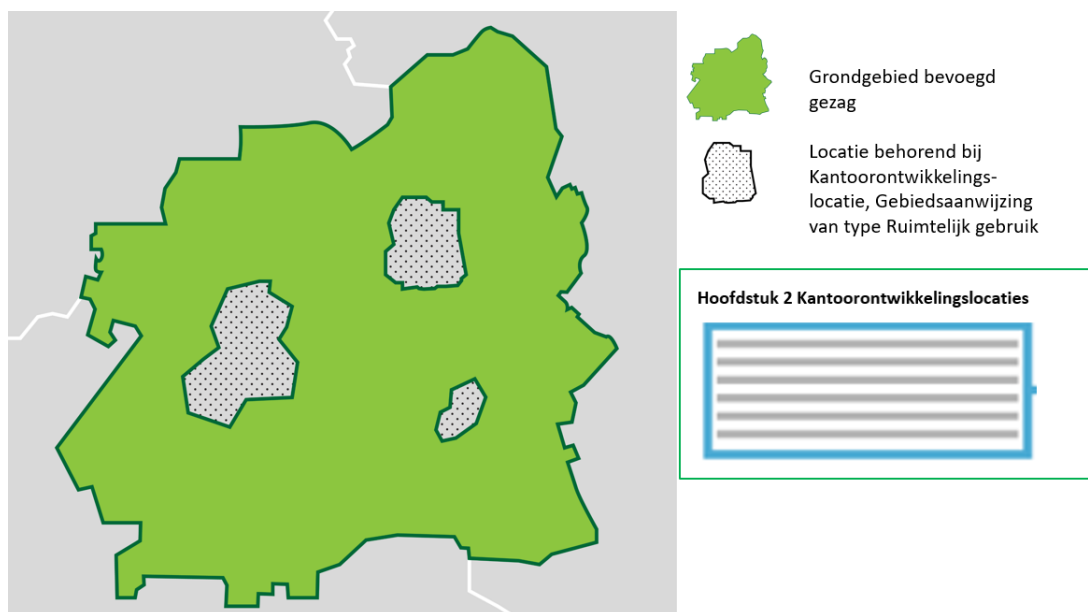
Zoals hiervoor al is beschreven maakt IMOW het mogelijk om vast te leggen op welke Locatie een bepaalde tekst geldig is en om daar nadere gegevens aan toe te voegen. Het doel daarvan is om die Locaties betekenisvol op een kaart weer te geven en om de informatie in het omgevingsdocument raadpleegbaar te maken. De bedoeling van het annoteren met IMOW is dat de Locaties en de nadere gegevens een letterlijke vertaling of vastlegging van de regels respectievelijk de beleidstekst zijn. IMOW is niet bedoeld voor interpretaties, nadere afleidingen of het toevoegen van niet door regels of beleidsteksten vastgelegde gebieden. Ook is IMOW niet bedoeld voor a contrario-redeneringen, bijvoorbeeld dat het gebruik van een annotatie op de ene plek een betekenis geeft aan het ontbreken van die annotatie (of juist zijn tegenhanger) op een andere plek.

Dit wordt toegelicht aan de hand van twee voorbeelden, het eerste voor een omgevingsdocument met Artikelstructuur en het tweede voor een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur. De afbeeldingen in de voorbeelden zijn bedoeld om het principe uit te leggen, niet om de werking van een specifiek instrument te tonen. De weergave is willekeurig gekozen, het Presentatiemodel is niet toegepast.

Figuur 13 Voorbeeld bedoeling van IMOW, activiteit in omgevingsplan

Bovenstaande afbeelding toont het grondgebied van een gemeente en drie Locaties die horen bij de Juridische regel van artikel 2.10. Ter plaatse van deze Locaties is het -kort gezegd- toegestaan om zonder vergunning of melding een kinderopvanginstelling te exploiteren. De IMOW-objecten zijn niet bedoeld om vervolgens af te leiden dat in de rest van het grondgebied van deze gemeente het exploiteren van een kinderopvanginstelling verboden is, of dat daar voor die activiteit een vergunningplicht of meldingsplicht geldt. Dat is alleen zo wanneer het bevoegd gezag dat expliciet heeft bepaald, bijvoorbeeld door een Locatie voor de rest van het grondgebied op te nemen en daaraan een Juridische regel met een verbod, vergunningplicht of meldingsplicht te koppelen, met de bijbehorende annotatie.

Figuur 14 Voorbeeld bedoeling van IMOW, omgevingsvisie

Bovenstaande afbeelding toont het grondgebied van een provincie en drie Locaties die horen bij een hoofdstuk in de omgevingsvisie over kantoorontwikkelingslocaties. In haar omgevingsvisie legt de provincie vast dat zij de haar ter beschikking staande middelen wil inzetten om deze Locaties te ontwikkelen tot kantoorlocaties. De IMOW-objecten zijn niet bedoeld om vervolgens af te leiden dat er in de rest van het grondgebied van deze provincie geen kantoren aanwezig zijn of geen nieuwe kantoren kunnen komen. Dat is alleen zo wanneer het bevoegd gezag dat expliciet heeft bepaald, bijvoorbeeld door een Locatie voor de rest van het grondgebied op te nemen en daarvoor als beleidsvoornemen te formuleren dat bestaande leegstaande kantoorruimte wordt omgevormd tot woonruimte en dat geen nieuwe kantoorgebouwen worden toegestaan.

6.4.2 Objecttype Divisie

6.4.2.1 Toelichting op de toepassing

In het STOP-tekstmodel is Divisie het structurerende hiërarchische element in alle teksten en tekstonderdelen die een Vrijetekststructuur hebben, oftewel geen artikelen bevatten. Divisie is in STOP een structurelement: het structureert de tekst maar bevat zelf geen inhoud. In IMOW komt het objecttype Divisie alleen voor in het onderdeel van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur dat de daadwerkelijke inhoud van het omgevingsdocument bevat. Divisie is in IMOW de kleinste eenheid van ordening en informatie in het inhoudelijke deel van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur. Divisie kan een verzameling van (lagergelegen) Divisie- en/of Tekstdeel-objecten bevatten. Om de hierin beschreven informatie volledig en in de juiste volgorde te ontsluiten wordt een verwijzing opgenomen tussen de tekst, de Locaties en de domeinspecifieke annotaties.

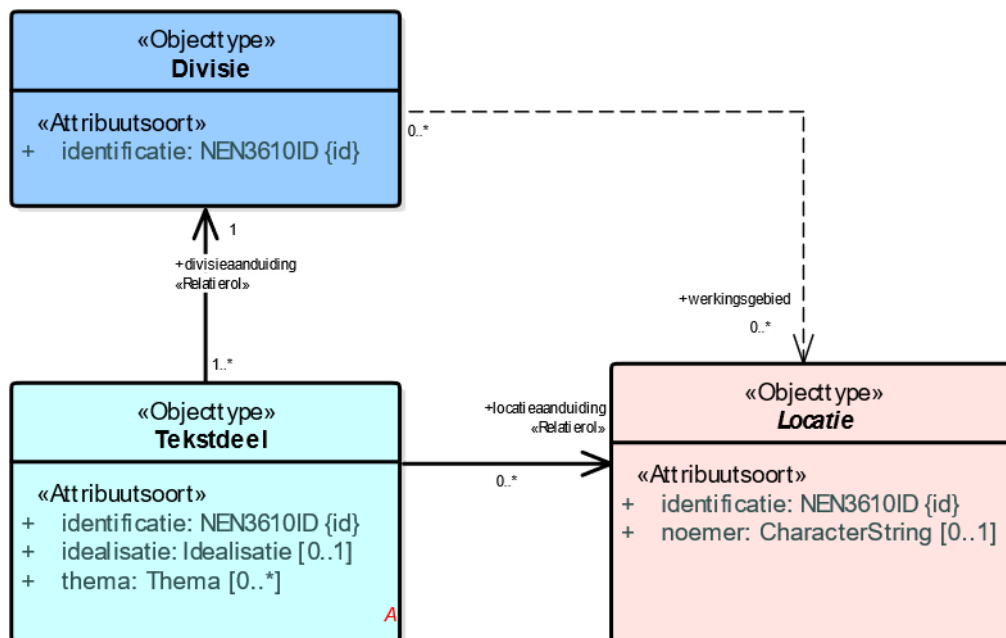
6.4.2.2 Definitie

Het IMOW-objecttype Divisie is de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende beleidsteksten waarnaar kan worden verwezen in (het lichaam van) omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

6.4.2.3 Doel

Doel van het objecttype Divisie is het leggen van de verbinding tussen het Tekstdeel uit het OW-domein en de Divisie uit STOP.

6.4.2.4 Norm

Figuur 15 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Divisie

Divisie kent het volgende attribuut:

identificatie: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Divisie kent geen waardelijsten en geen constraints.

6.4.2.5 Toelichting op de norm

Het attribuut *identificatie* behoeft geen toelichting.

In de uitsnede van het diagram is ook het attribuut *werkingsgebied* te zien. Dit attribuut is de verwijzing van een specifieke Divisie naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s). De relatie is in een onderbroken lijn weergegeven omdat het een conceptuele relatie is. De relatie is impliciet inbegrepen in de relatie tussen Divisie, Tekstdeel en Locatie en geeft aan wat het werkingsgebied van de Divisie is: het gebied waar het Tekstdeel zijn werking heeft. De *relatie* wordt afgeleid door LVBB en in DSO-LV waarbij de som van de locaties van de onderliggende Tekstdelen wordt gebruikt. Het is dus niet zo dat het bevoegd gezag ook nog een afzonderlijke geometrie voor het werkingsgebied moet aanleveren.

6.4.3 Objecttype Tekstdeel

6.4.3.1 Toelichting op de toepassing

Tekstdeel is een conceptuele constructie, die in IMOW wordt gebruikt om onderdelen van een Divisie in het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur een eigen Locatie

te kunnen geven. Ook maakt Tekstdeel het mogelijk om verschillende onderdelen van een Divisie een eigen thema te geven en/of te annoteren met verschillende domeinspecifieke annotaties van het objecttype Gebiedsaanwijzing. Tekstdeel is altijd onderdeel van een Divisie en een Divisie kan meerdere Tekstdelen bevatten. Voor Tekstdeel geldt, net als voor Divisie, dat het alleen gebruikt kan worden in het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur.

6.4.3.2 *Definitie*

Tekstdeel is het objecttype, te gebruiken in (het lichaam van) omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, dat de relatie vormt tussen een beleids- of realisatietekst en de daarmee samenhangende annotaties.

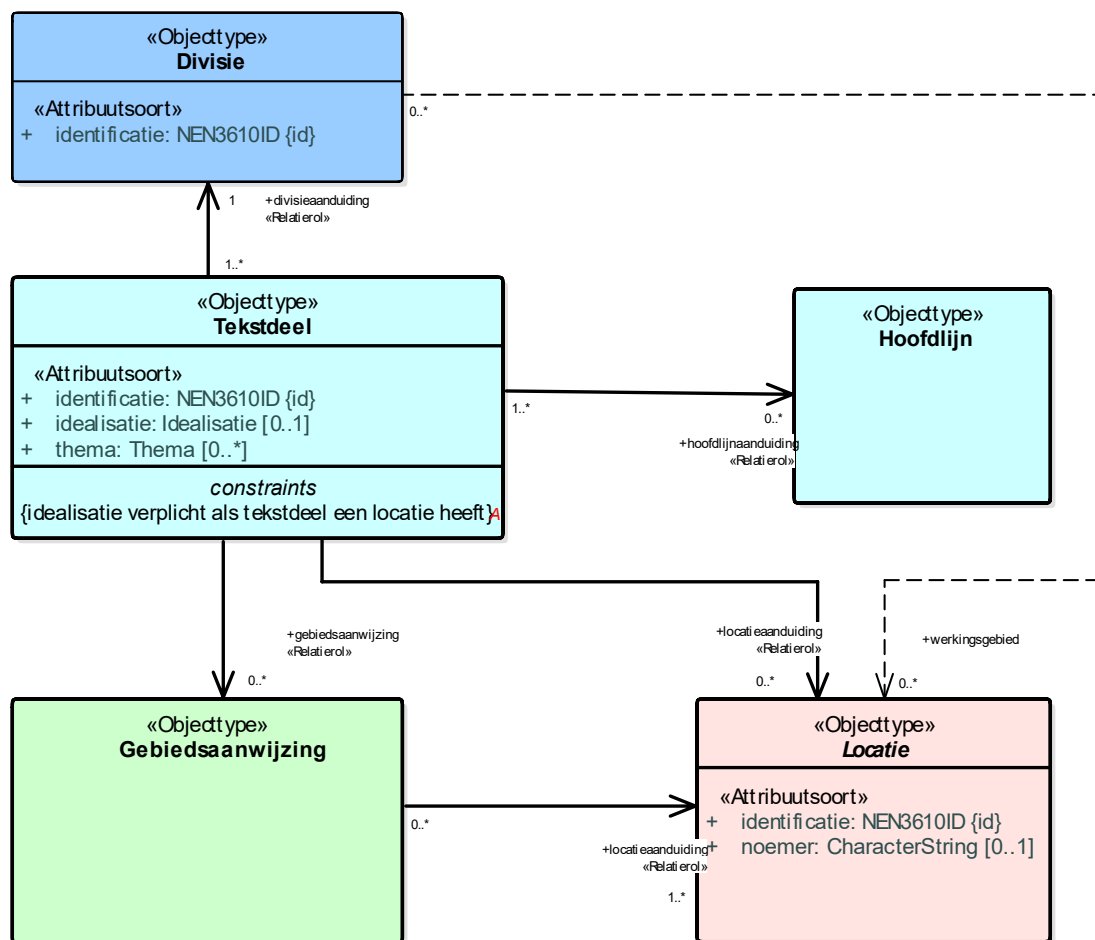
6.4.3.3 *Doel*

Doel van het objecttype Tekstdeel is:

- het kunnen verbinden van verschillende onderdelen van een Divisie met eigen Locaties;
- het kunnen annoteren van verschillende onderdelen van een Divisie met thema, Hoofdlijn en de verschillende typen Gebiedsaanwijzing;
- het kunnen leggen van de relaties tussen de domeinspecifieke annotaties, waardoor het Tekstdeel als geheel machineleesbaar wordt;
- het, door middel van het attribuut *thema*, in samenhang kunnen tonen van verschillende Tekstdelen;
- het kunnen leggen van verbindingen tussen onderdelen van verschillende omgevingsdocumenten, bijvoorbeeld een omgevingsvisie en een omgevingsverordening, die met hetzelfde thema zijn geannoteerd.

6.4.3.4 Norm

Figuur 16 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Tekstdeel

Tekstdeel kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *idealisatie*: attribuut dat vastlegt op welke manier de begrenzing van Locatie voor dit Tekstdeel geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Idealisatie'. Onder voorwaarde verplicht attribuut: alleen te gebruiken wanneer Tekstdeel Locatie of Locaties heeft; dan verplicht. Komt dan 1 keer voor.
- *thema*: de naam van het thema van het Tekstdeel. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het thema, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de uitbreidbare waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *divisieaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar de Divisie waar het Tekstdeel onderdeel van is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *hoofdlijnaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de bijbehorende Hoofdlijn(en). Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar dit Tekstdeel van toepassing is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

- *gebiedsaanwijzing*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing. Attribueert dat vastlegt dat het Tekstdeel met (één van de typen van) het object Gebiedsaanwijzing geannoteerd is. Optioneel attribueert. Komt 0 of 1 keer voor.

Tekstdeel kent de volgende constraint:

- idealisatie verplicht als Tekstdeel een Locatie heeft

6.4.3.5 Toelichting op de norm

Attributen

- *idealisatie*: attribueert dat aangeeft op welke manier de begrenzing van Locatie voor een Tekstdeel door het bevoegd gezag bedoeld is: is het een exacte of een indicatieve afbakening? Het attribueert *idealisatie* is in IMOW gepositioneerd als attribueert van Tekstdeel. Dat lijkt misschien vreemd omdat het informatie geeft over de gewenste interpretatie van Locatie. Toch hoort idealisatie bij Tekstdeel omdat het vertelt hoe de Locatie voor dít Tekstdeel geïnterpreteerd moet worden. Op deze manier is het mogelijk om dezelfde Locatie ook voor een ander Tekstdeel te (her)gebruiken en voor dat Tekstdeel een andere idealisatie te geven. De waardelijst 'Idealisatie' kent twee waarden: exact en indicatief. Hiermee kan worden aangegeven of de begrenzing van Locatie voor dit Tekstdeel exact of indicatief bedoeld is. Wanneer wordt gekozen voor de waarde indicatief geeft dat alleen aan dat de begrenzing indicatief bedoeld is. Met idealisatie wordt niet vastgelegd met welke marge de indicatieve begrenzing bedoeld is. Bij Tekstdeel is het attribueert *idealisatie* alleen verplicht wanneer het Tekstdeel een Locatie heeft. Zie verder de constraint die hierna wordt besproken.
- *thema*: attribueert dat kernachtig de grondgedachte van het Tekstdeel weergeeft. Vaak aanduiding van het sectorale aspect waar het Tekstdeel over gaat. Het bevoegd gezag kan zelf een naam voor *thema* kiezen. Per Tekstdeel kunnen net zoveel thema's worden toegevoegd als gewenst is. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een uitbreidbare waardelijst voor *thema*. *thema* is een attribueert en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.
Met het attribueert *thema* kan het thema van een Tekstdeel worden aangegeven. *thema* kan bijvoorbeeld worden gebruikt om alle Tekstdelen over een bepaald thema in eenzelfde omgevingsdocument te selecteren, of om van verschillende omgevingsdocumenten de Tekstdelen en/of Juridische regels met hetzelfde thema te selecteren. Afhankelijk van de functionaliteit die een viewer biedt is het vervolgens ook mogelijk om de Locaties van alle Tekstdelen en/of Juridische regels op een kaartbeeld weer te geven.
- *divisieaanduiding*: attribueert voor de verwijzing van een Tekstdeel naar de identificatie van de Divisie waarin het Tekstdeel voorkomt.
- *hoofdpijnaanduiding*: attribueert dat de verwijzing bevat van Tekstdeel naar de identificatie(s) van het daarbij behorende object Hoofdpijn. Het object Hoofdpijn wordt beschreven in paragraaf 6.4.4. Dit attribueert geeft aan dat het Tekstdeel hoort bij een bepaalde Hoofdpijn.
- *locatieaanduiding*: attribueert dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de Locatie(s) die bij het Tekstdeel horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Tekstdeel. Wanneer bij een Tekstdeel Locatie wordt gebruikt legt dit attribueert dus vast dat deze Locatie(s) de locatie(s) is (zijn) waar dit Tekstdeel van toepassing is.
- *gebiedsaanwijzing*: attribueert dat de verwijzing bevat van Tekstdeel naar de identificatie van het specifieke voorkomen van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Samen met die

domeinspecifieke annotatie duidt dit attribuut aan dat het Tekstdeel gaat over een van de typen gebiedsaanwijzing.

Constraints

idealisatie verplicht als Tekstdeel een Locatie heeft: deze constraint betekent dat áls Tekstdeel een Locatie heeft, het verplicht is om *idealisatie* te gebruiken. Bij Tekstdeel is, anders dan bij Juridische regel, het attribuut *idealisatie* slechts onder voorwaarden verplicht. Het moet gebruikt worden wanneer het Tekstdeel een Locatie heeft. Dat is namelijk niet verplicht.

6.4.4 Objecttype Hoofdlijn

6.4.4.1 Toelichting op toepassing

Hoofdlijn biedt aan de hand van de attributen *soort* en *naam* de mogelijkheid Tekstdeel extra informatie mee te geven waardoor informatie in omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur volgens een door het bevoegd gezag gekozen indeling te structureren is. Voor het attribuut *soort* kan het bevoegd gezag een herkenbare term kiezen die in het document terugkomt, zoals 'ambitie', 'doelstelling' of 'pijler'. Met het attribuut naam kan vervolgens een meer specifieke naam opgenomen worden die correspondeert met de inhoud of het opschrift van het gekozen tekstdeel. Omdat er geen gebruik gemaakt wordt van waardelijsten biedt dit de grootst mogelijk flexibiliteit voor het naar eigen inzicht inrichten van visie-achtige omgevingsdocumenten.

Bij de Hoofdlijn kan als extra informatie worden aangegeven of de Hoofdlijn een relatie met een andere Hoofdlijn heeft. Dat kan een Hoofdlijn in hetzelfde omgevingsdocument zijn, maar ook een Hoofdlijn in een ander omgevingsdocument.

6.4.4.2 Definitie

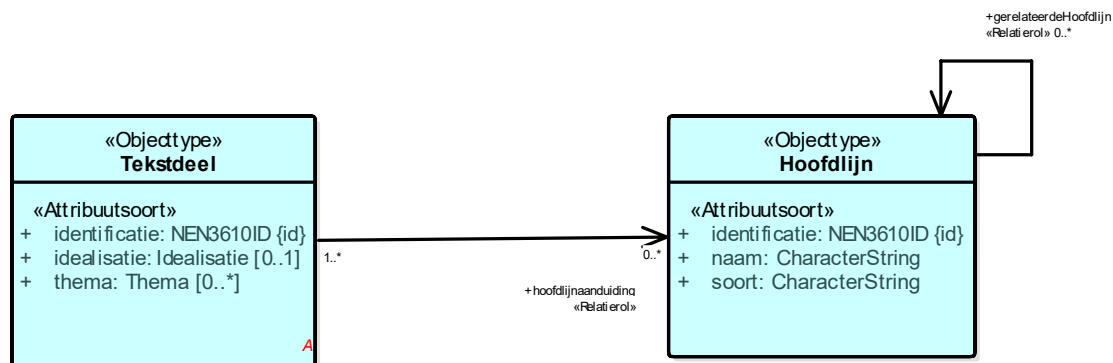
Hoofdlijn is het objecttype, te gebruiken in het lichaam van omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur, dat machineleesbaar maakt dat in een bepaald Tekstdeel een hoofdlijn van de kwaliteit, ontwikkeling of staat van of het beleid voor de fysieke leefomgeving is vastgelegd.

6.4.4.3 Doel

Doel van het objecttype Hoofdlijn is het mogelijk maken om:

- in een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur verschillende onderdelen met eenzelfde Hoofdlijn te selecteren;
- in verschillende omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur onderdelen met eenzelfde Hoofdlijn te selecteren.

6.4.4.4 Norm

Figuur 17 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Hoofddlijn

Hoofddlijn kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van deze specifieke Hoofddlijn. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van de Hoofddlijn. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.
- *soort*: de soort waartoe deze Hoofddlijn behoort. Het bevoegd gezag is vrij in het kiezen van een benaming voor *soort*. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.
- *gerelateerdeHoofddlijn*: de verwijzing van een specifieke Hoofddlijn naar een andere Hoofddlijn die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee Hoofddlijnen. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Hoofddlijn kent geen waardelijsten en geen constraints.

6.4.4.5 Toelichting op de norm

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de Hoofddlijn. Voorbeelden zijn: 'Een klimaatbestendige delta', 'Duurzaam, concurrerend en circulair'.
- *soort*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de soort van de Hoofddlijn. Het attribuut *soort* maakt het mogelijk om Hoofddlijnen te groeperen. Voorbeelden zijn: ambitie, doel, opgave, toekomstperspectief, prioriteit, beleidskeuze.
- *gerelateerdeHoofddlijn*: een Hoofddlijn kan in een bijzondere relatie tot een andere Hoofddlijn staan waardoor het van belang is dat de gebruiker ook op de andere Hoofddlijn wordt geattendeerd. De ene Hoofddlijn kan bij voorbeeld een afwijking of aanvulling vormen op een andere Hoofddlijn. Dat kan worden aangegeven met het attribuut *gerelateerdeHoofddlijn*. Ook kan met het attribuut *gerelateerdeHoofddlijn* een relatie worden gelegd tussen Hoofddlijnen in verschillende omgevingsdocumenten. Een voorbeeld daarvan is de relatie tussen een Hoofddlijn die een beleidsdoel in een omgevingsvisie aangeeft en een Hoofddlijn in een programma dat de uitwerking van dat beleidsdoel bevat.

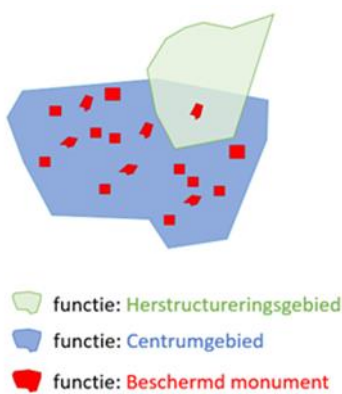
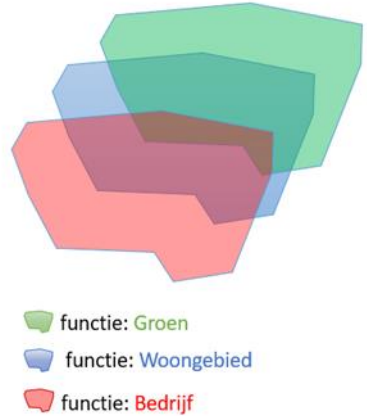
6.4.5 Objecttype Locatie

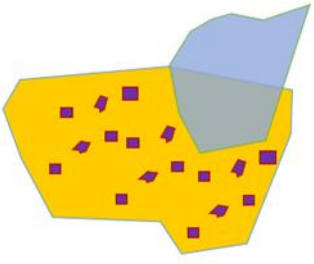

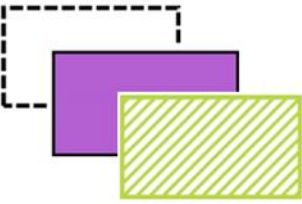

6.4.5.1 Toelichting op de toepassing

Het IMOW-object Locatie geeft aan waar een Juridische regel of Tekstdeel en de domeinspecifieke annotaties Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, de verschillende typen

Gebiedsaanwijzing en de bijbehorende waarden van toepassing zijn. De optelling van alle Locaties van alle Juridische regels in een Regeltekst vormt het werkingsgebied van de Regeltekst; de optelling van alle Locaties van alle Tekstdelen in een Divisie vormt het werkingsgebied van de Divisie. Locatie wordt altijd vastgelegd in een geografisch informatieobject. Locatie heeft zes verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Optioneel kan de hoogteligging van het Gebied, de Lijn of de Punt worden vastgelegd. Toegestane geometrieën bij een Gebied zijn Vlak en Multivlak. Bij Multivlak worden meerdere Vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van het hele Multivlak. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen. Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen in een viewer een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties met eenzelfde annotatie ofwel IMOW-object als voor Locaties met verschillende annotaties c.q. IMOW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Juridische regels of Tekstdelen, van een aantal Activiteiten, van een Omgevingswaarde, van een aantal Omgevingsnormen en diverse typen Gebiedsaanwijzing neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren laten daarvan voorbeelden zien. De figuren laten mogelijke toepassingen in het omgevingsplan zien, maar zijn bedoeld om generiek voor omgevingsdocumenten het principe te illustreren.

 <p>functie: Herstructureringsgebied functie: Centrumgebied functie: Beschermd monument</p>	 <p>functie: Groen functie: Woongebied functie: Bedrijf</p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende Gebiedsaanwijzingen van het type Functie die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende Gebiedsaanwijzingen van het type Functie die op precies dezelfde plek liggen</p>

 <p> omgevingswaarde: luchtkwaliteit functie: woongebied activiteit: bouwactiviteit </p>	 <p> omgevingswaarde: fijnstof functie: Bedrijf activiteit: slopen </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de Locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die precies op dezelfde plek liggen</p>

Figuur 18 Voorbeelden van stapeling van Locaties

6.4.5.2

Definitie

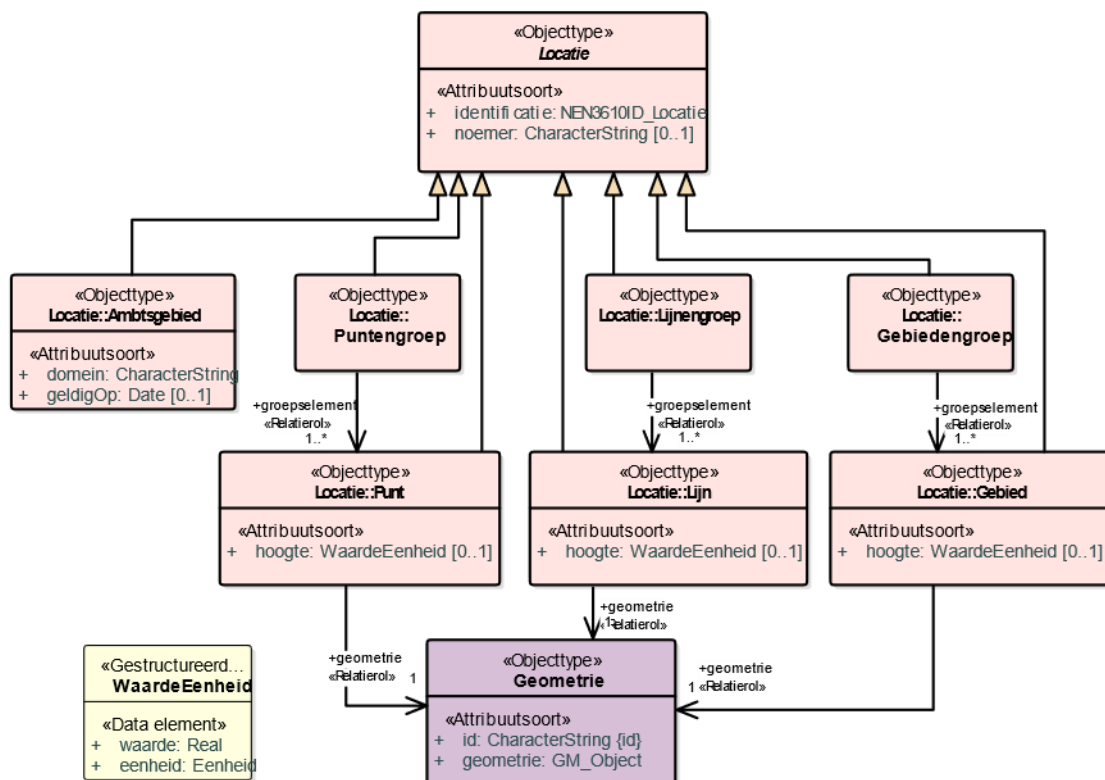
Locatie is het objecttype dat machineleesbaar vastlegt waar een Juridische regel, Tekstdeel en de bijbehorende objecten van toepassing zijn.

6.4.5.3

Doel

Doel van het objecttype Locatie is het met coördinaten vastleggen waar een Juridische regel, Tekstdeel, Activiteit, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde, type Gebiedsaanwijzing en bij Omgevingsnorm en Omgevingswaarde behorende waarden van toepassing zijn.

6.4.5.4 Norm

Figuur 19 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Locatie

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. De identificatie is:
  - bij Ambtsgebied gelijk aan de bevoegd-gezag-code: de CBS-code respectievelijk de RVIG-code van het bevoegd gezag, inclusief de letteraanduiding in hoofdletters van de bestuurslaag;
  - bij de overige verschijningsvormen van Locatie conform datatype NEN3610-ID.
- *noemer*: de mensleesbare term of frase waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zeven verschijningsvormen:

- **Gebied**: op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Voor de Geometrie van het Gebied moet een keuze gemaakt worden tussen Vlak en Multivlak. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *hoogte*: de hoogte waarop het Gebied ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
    - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
    - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.

- *geometrie*: de verwijzing van een specifiek Gebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Gebiedengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de Locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *groepselement*: de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Lijn: op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Lijn heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *hoogte*: de hoogte waarop de Lijn ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
    - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
    - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
  - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Lijn naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Lijnengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de Locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *groepselement*: de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnen-groep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Punt: op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Punt heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *hoogte*: de hoogte waarop de Punt ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
    - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
    - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. Verplicht element indien het attribuut *hoogte* wordt gebruikt.
  - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Punt naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Puntengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de Locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *groepselement*: de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Ambtsgebied: bijzondere vorm van Gebied, zijnde een op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving, die samenvalt met het ambtsgebied van een bepaald bevoegd gezag: het gebied waarover dat bevoegd gezag de bevoegdheid tot regeling en bestuur heeft. Ambtsgebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
  - *domein*: de identificatie van de voorziening waarin de ambtsgebieden worden bijgehouden. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Wordt ingevuld met de verplichte waarde 'NL.BI.BestuurlijkGebied'.
  - *geldigOp*: de datum waarop Ambtsgebied geldig is. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wanneer het attribuut is ingevuld, is de verwijzing statisch: met de Locatie Ambtsgebied wordt dan bedoeld het ambtsgebied zoals dat gold op de ingevulde

datum. Indien dit attribuut niet ingevuld is, is de verwijzing dynamisch: met de Locatie Ambtsgebied wordt dan bedoeld het ambtsgebied met inbegrip van eventuele wijzigingen daarvan die na de vaststelling van het omgevingsdocument tot stand zijn gekomen, oftewel het ambtsgebied zoals dat is op het moment van raadplegen van het omgevingsdocument.

Locatie kent geen waardelijsten en geen constraints.

Toekomstige functionaliteit

De TPOD-standaard gaat uit van de keuze tussen statisch en dynamisch verwijzen naar Ambtsgebied. In de DSO-keten wordt als eerste de mogelijkheid tot het statisch verwijzen gerealiseerd en pas later de mogelijkheid tot dynamisch verwijzen. Dynamisch verwijzen is daardoor voorlopig nog niet mogelijk.

6.4.5.5 Toelichting op de norm

- *identificatie*: de unieke identificatie voor ieder object van dit type. Voor Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep moet de identificatie conform het datatype NEN3610-ID zijn. In afwijking daarvan is bij Ambtsgebied de identificatie gelijk aan de bevoegd-gezag-code. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is dat de CBS-code, inclusief de letteraanduiding van de bestuurslaag. Een voorbeeld daarvan is GM0297 voor de gemeente Zaltbommel. Voor het Rijk wordt de RVIG-code gehanteerd. Aan de hand van deze code weet DSO-LV van welk bevoegd gezag het ambtsgebied uit de bestuurlijkeGrenzen-voorziening getoond moet worden.
- *noemer*: de mensleesbare term of frase waarmee de Locatie wordt aangeduid en beschreven, waardoor er naar de Locatie kan worden verwezen. De noemer verbindt de tekst met de Locatie, die is vastgelegd in een juridisch vastgesteld geografisch informatieobject. Uit de noemer kan de lezer begrijpen waar de Locatie betrekking op heeft. De noemer komt voor in de tekst van de Juridische regel of het Tekstdeel, bij de Locatie én in het geografisch informatieobject. Hierdoor is (zowel machine- als mensleesbaar) duidelijk dat Locatie en Juridische regel of Tekstdeel bij elkaar horen. Het gebruik van *noemer* is optioneel omdat er Locaties zijn die niet met een term of frase te benoemen zijn. Dat geldt voor de Locatie bij Pons (objecttype dat alleen voor het omgevingsplan beschikbaar is). Het geldt ook voor de Locaties bij specifieke normwaarden (voor omgevingsdocumenten met Artikelstructuur). Het is immers niet zinvol om bijvoorbeeld alle Locaties met de normwaarde 5 meter een noemer te geven en alle Locaties met de normwaarde 7 meter een andere noemer. Voorbeelden van noemer voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn: Ter plaatse van de functie *Levendig stadscentrum* zijn de volgende activiteiten toegestaan. Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een *stiltegebied* verboden.
Zie voor een beschrijving van noemer ook paragraaf 6.2.2.2.
- *hoogte*: optioneel attribuut waarmee voor Gebied, Lijn en Punt de hoogteligging kan worden vastgelegd. *hoogte* wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de elementen waarde en eenheid. waarde legt de hoogte in een getal vast, eenheid geeft aan in welke grootte de hoogte moet worden gemeten. Voor *eenheid* kan gebruik gemaakt worden van de uitbreidbare waardelijst 'Eenheid'. *hoogte* kan bijvoorbeeld worden gebruikt om van (de omgevingswaarde) geluidproductieplafonds aan te geven op welke hoogte ze gelden; in dat geval wordt de eenheid meter gekozen. Een ander voorbeeld van de toepassing van *hoogte* is het vastleggen van de bouwlaag in een gebouw waar een bepaalde activiteit verricht mag worden. In dat geval wordt de eenheid bouwlaag gekozen;

bovengrondse bouwlagen worden in een positief getal uitgedrukt, ondergrondse bouwlagen in een negatief getal.

- *geometrie*: attribueert dat de verwijzing bevat van een specifiek Gebied, Lijn of Punt naar de identificatie van de bijbehorende Geometrie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Geometrie bij het betreffende Gebied, Lijn of Punt hoort. Bij Ambtsgebied kan er geen geometrie worden meegeleverd.
- *domein*: attribueert waardoor DSO-LV weet dat de inhoud van dit object te vinden is in een andere voorziening, alleen te gebruiken bij Ambtsgebied. Het bijhouden van het Ambtsgebied gebeurt in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Daarom moet bij dit attribuut altijd de identificatie van die voorziening worden ingevuld.
- *geldigOp*: attribueert waardoor DSO-LV weet welke versie van het ambtsgebied getoond moet worden. Wanneer dit attribuut is ingevuld, toont DSO-LV het Ambtsgebied zoals dat geldig was op de ingevulde datum. Als het attribuut niet is ingevuld, toont DSO-LV het actuele Ambtsgebied zoals dat geldig is op de datum van bevragen, oftewel de nieuwste versie van het Ambtsgebied die aanwezig is in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening.

Met uitzondering van Locatie in de verschijningsvorm van Ambtsgebied wordt Locatie altijd vastgelegd in een geografisch informatieobject.

Uitgangspunt van regelgeving over de bekendmaking van besluiten is dat informatie die niet op een begrijpelijke manier in tekst te beschrijven is, wordt vastgelegd in een informatieobject. Daarom wordt de locatie waar een regel (of beleid) geldig is, vastgelegd met een geografisch informatieobject. Op deze manier is de locatie permanent terug te vinden en is de onveranderlijkheid van de locatie gewaarborgd (zie ook paragraaf 6.2.2.2). Door het nemen van het besluit stelt het bevoegd gezag het geografisch informatieobject vast en 'ontstaat' de locatie. Wanneer een regel geldt voor het hele ambtsgebied van het bevoegd gezag wordt het niet passend geacht als het bevoegd gezag dat ambtsgebied in de vorm van een geografisch informatieobject vast zou stellen. Ambtsgebieden worden immers door andere wetgeving (en in de meeste gevallen door een ander bevoegd gezag) vastgesteld. Daarom wordt Ambtsgebied als verschijningsvorm van Locatie niet vastgesteld en vastgelegd met een geometrie en een geografisch informatieobject, maar door een verwijzing op te nemen naar het ambtsgebied in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Dit is de voorziening waarin de door die andere wetgeving vastgestelde bestuurlijke grenzen worden vastgelegd en beheerd. Ambtsgebied wordt niet door het bevoegd gezag vastgelegd met het object Geometrie en heeft geen hoogteligging. Het kent daarom niet de attributen *geometrie* en *hoogte*.

Zoals in deze en de vorige paragraaf al besproken, kan op twee manieren naar Ambtsgebied worden verwezen: statisch en dynamisch. Bij het gebruik van Ambtsgebied als Locatie van een regel of beleid dient een bewuste keuze gemaakt te worden tussen die twee verwijsmethoden. Bij een dynamische verwijzing wordt na een bestuurlijke herindeling automatisch het nieuwe ambtsgebied getoond als werkingsgebied van de regel. Het kan daardoor zijn dat een regel voor een nieuw gebied gaat gelden, zonder dat betrokkenen in dat gebied de mogelijkheid hebben gehad om daartegen beroep in te stellen.

Toekomstige functionaliteit

In een volgende versie van dit toepassingsprofiel wordt beschreven in welke gevallen het beste dynamisch en in welke gevallen het beste statisch verwezen kan worden naar Ambtsgebied.

6.4.6 Objecttype Geometrie

6.4.6.1 Toelichting op de toepassing

De verschillende typen van Locatie, die in de vorige paragraaf zijn besproken, worden vastgelegd met Geometrie. Het object Geometrie legt de positie en vorm van een Gebied, Lijn of Punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart op de juiste positie te kunnen weergeven. Geometrie wordt door zowel IMOW als IMOP gebruikt. Geometrie wordt vastgelegd in de vorm van een GML-bestand dat in het geografisch informatieobject wordt opgenomen.

6.4.6.2 Definitie

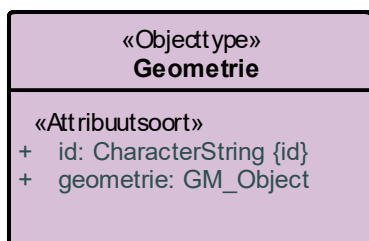
Geometrie is het object dat de geometrische bepaling van een Gebied, Lijn of Punt door middel van coördinaten bevat.

6.4.6.3 Doel

Doel van het objecttype Geometrie is:

- het vastleggen en begrenzen van Locatie door middel van coördinaten ten behoeve van het publiceren van geo-informatieobjecten;
- het op een kaart of in een viewer op de juiste positie weergeven van Locaties.

6.4.6.4 Norm

Figuur 20 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Geometrie

Geometrie kent de volgende attributen:

- *id*: het identificerend attribuut dat gebruikt wordt om naar de Geometrie te verwijzen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *geometrie*: het attribuut dat de coördinaten van de Geometrie bevat. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Geometrie kent geen waardelijsten en constraints.

6.4.6.5 Toelichting op de norm

geometrie: dit attribuut bevat de coördinaten van de Geometrie. De geometrische typen die gebruikt worden binnen dit attribuut dienen overeen te komen met de gekozen verschijningsvorm van Locatie. Bij Gebied dient dit polygon of multipolygon te zijn, bij Lijn curve en bij Punt point.

6.4.7 Objecttype Gebiedsaanwijzing

6.4.7.1 Toelichting op de toepassing

In omgevingsdocumenten zullen over veel verschillende gebieden regels gesteld worden respectievelijk beleidsuitspraken gedaan worden waardoor die gebieden verbijzonderd worden. Voor het vastleggen van die gebieden kent IMOW het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is een modelmatige constructie die het mogelijk maakt allerlei typen gebieden te gebruiken zonder steeds een nieuw object aan het model toe te hoeven voegen. Nieuwe typen gebieden kunnen eenvoudig worden toegevoegd door nieuwe waarden aan de waardelijst voor type toe te voegen. Gebiedsaanwijzing kent een groot aantal typen, waarmee het voor verschillende typen gebieden specifiek wordt gemaakt. Voorbeelden van die typen zijn Beperkingengebied, Bodem, Energievoorziening, Functie, Geluid en Ruimtelijk gebruik.

Thematische en niet-thematische Gebiedsaanwijzingstypen

Op zal vallen dat er Gebiedsaanwijzingen zijn met een thematisch karakter, zoals Bodem en Geluid, en drie Gebiedsaanwijzingen met een wat ander karakter: Functie, Beperkingengebied en Ruimtelijk gebruik. Dat onderscheid vindt zijn grond in het volgende.

De wetgever heeft er voor gekozen de borging van een aantal meer algemene belangen zoals het beperken van hinder van geluid, trillingen en geur niet langer via algemene rijksregels vorm te geven, maar voor de bescherming van deze belangen instructieregels voor omgevingsplan, omgevingsverordening en waterschapsverordening te stellen. De provincies kunnen hiervoor in hun omgevingsverordeningen nog aanvullende instructieregels stellen. Instructieregels kunnen heel concreet zijn, bijvoorbeeld wanneer de instructieregel een expliciet gebod bevat om een activiteit, nu of in de toekomst, mogelijk te maken (een voorbeeld daarvan is een reserveringsgebied voor buisleidingen). In veel gevallen gaat het juist om zachtere vormen van sturing, waarbij van bevoegde gezagen wordt gevraagd om, gegeven een activiteit of werk, rekening te houden met bepaalde belangen in de omgeving (voorbeelden daarvan zijn aandachtsgebieden voor geluid, luchtkwaliteit of externe veiligheid). De wetgever hanteert daarvoor termen als beperkingengebieden, reserveringsgebieden, aandachtsgebieden, beheergebieden en voorschriftengebieden. Thematische Gebiedsaanwijzingstypen zijn bedoeld om gebieden waarover (instructie)regels respectievelijk beleidsuitspraken met een sterk thematisch karakter worden gesteld c.q. gedaan, in een viewer op een kaartbeeld weer te kunnen geven en er zoek- en selecteeracties mee te kunnen doen.

De wetgever laat gemeenten voor het omgevingsplan nadrukkelijk ruimte om te werken met een (al dan niet globale) systematiek van functie-aanduidingen, met een activiteitgerichte opzet of met een combinatie van beide. Dat leidt ertoe dat de wetgever terughoudend is met het instrueren op het opnemen van concrete functie-aanduidingen, ook waar het gaat om de bescherming van specifieke rijksbelangen (bijvoorbeeld Defensie of rijksinfrastructuur). De wetgever vraagt eenzelfde terughoudendheid van de provincies, zowel waar het gaat om het in de omgevingsverordening stellen van instructieregels over functies als waar het gaat om het zelf in de omgevingsverordening toepassen van functies. Het Gebiedsaanwijzingstype Ruimtelijk gebruik is enerzijds bedoeld om provincies in staat te stellen om hun (instructie- en omgevingswaarde-)regels in een viewer op een kaartbeeld weer te geven. Anderzijds sluit het aan bij de door de VNG ontwikkelde staalkaarten voor het omgevingsplan en stelt het gemeenten in staat om tot een ordening van (combinaties van) activiteiten te komen, als alternatief voor het werken met functies.

Rijk en provincies worden geacht terughoudend te zijn met het toedelen van functies en/of het daarover stellen van instructieregels. Wanneer ze zelf gebiedsgerichte regels stellen,

gebruiken ze daarvoor primair de thematische Gebiedsaanwijzingtypen. Dat geldt ook voor de waterschappen.

Omgekeerd ligt het in de rede dat gemeenten in het omgevingsplan terughoudend zijn bij het gebruik van de thematische Gebiedsaanwijzingtypen. Men wordt aangeraden voor dat instrument primair gebruik te maken van de Gebiedsaanwijzingtypen Functie en Ruimtelijk gebruik. De gemeenten houden zo de ruimte om in het omgevingsplan keuzes te maken voor de eigen ordening van hun regels, hetzij functie-georiënteerd, hetzij activiteit-georiënteerd, en eventueel geordend naar Gebiedsaanwijzingtype. In een aantal gevallen zal een gemeente daarbij Locaties en annotaties overnemen die een andere bestuurslaag heeft gekozen (bijvoorbeeld een Natura 2000-gebied). Naarmate de afwegingsruimte voor gemeenten groter is, ligt een eigen invulling meer voor de hand.

Niet van toepassing op de omgevingsvisie, maar voor de volledigheid wordt hier genoemd dat in omgevingsdocumenten met Artikelstructuur de annotatie met het IMOW-object Gebiedsaanwijzing gecombineerd worden met alle typen Juridische regel. Dat maakt het mogelijk om met een Gebiedsaanwijzing een gebied aan te wijzen waarvoor een rechtstreeks werkende regel (dus een Juridische regel van het type Regel voor iedereen) wordt gesteld. Ook kan Gebiedsaanwijzing worden gebruikt om duidelijk te maken dat een instructieregel over een bepaald type gebied gaat waarbij dat gebied ook in de Juridische regel van de instructieregel wordt benoemd. Tot slot is het ook mogelijk om een omgevingswaarderegel te combineren met een Gebiedsaanwijzing.

6.4.7.2 *Definitie*

Gebiedsaanwijzing is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een specifiek type gebied aanwijzen.

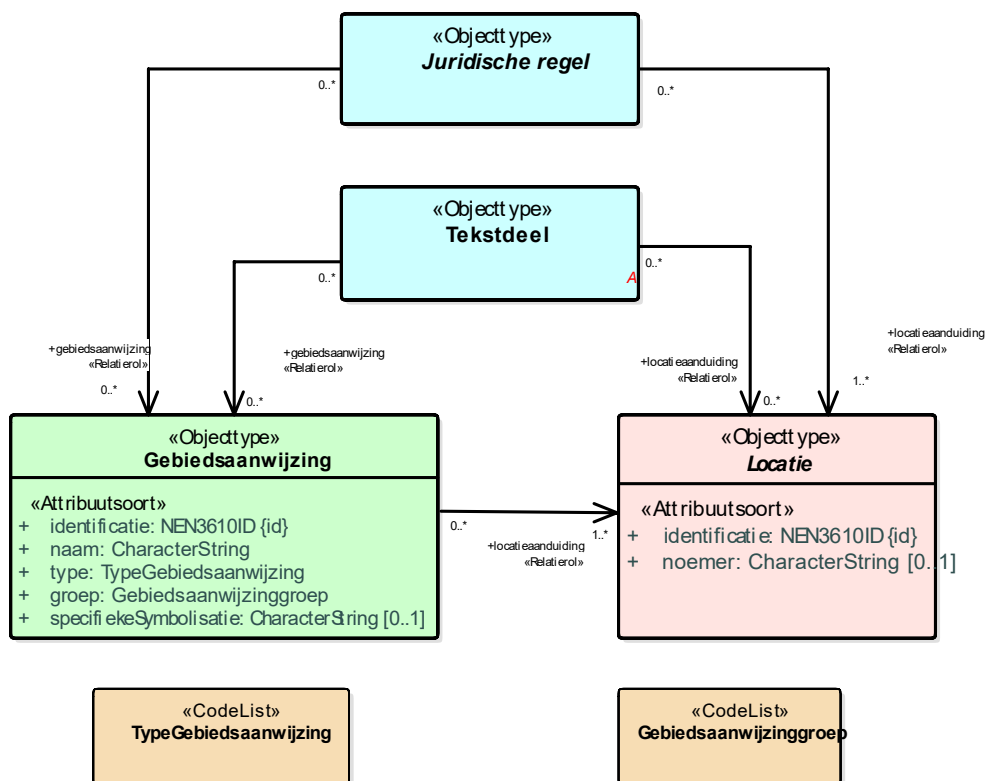
6.4.7.3 *Doel*

Doel van de verschillende typen Gebiedsaanwijzing is:

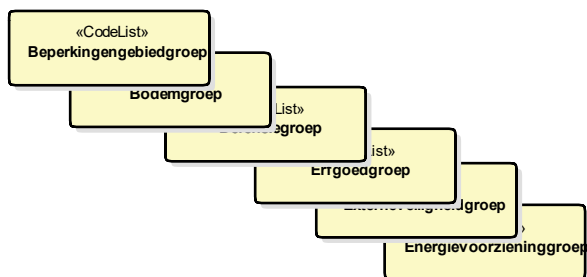
- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een specifiek type gebied;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over dat type gebied gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

Zoals in paragraaf 6.4.7.1 al is beschreven, is het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing een modelmatige constructie die het mogelijk maakt allerlei typen gebieden te gebruiken zonder steeds een nieuw object aan het model toe te hoeven voegen. Het doel van het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing is dus vooral het bieden van modelmatige flexibiliteit waardoor aanpassen en aanvullen met nieuwe typen wordt vereenvoudigd.

6.4.7.4 Norm

Figuur 21 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Gebiedsaanwijzing

Figuur 22 Groepen bij een aantal van de verschillende typen Gebiedsaanwijzing

Gebiedsaanwijzing kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing behoort. Te kiezen uit de voor het betreffende type Gebiedsaanwijzing van toepassing zijnde limitatieve waardelijst '[TypeGebiedsaanwijzing]groep' (waarbij op de plaats van

[TypeGebiedsaanwijzing] het betreffende type Gebiedsaanwijzing wordt ingevuld). Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Gebiedsaanwijzing van toepassing is. Verplicht attribuut. Gebiedsaanwijzing heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Gebiedsaanwijzing kent geen constraints.

6.4.7.5 Toelichting op de norm

- *type*: zoals gezegd is Gebiedsaanwijzing een generiek objecttype dat gespecificeerd wordt naar type Gebiedsaanwijzing. Het type wordt vastgelegd met het attribuut *type*. De typen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de gebiedsaanwijzingen. Het gaat hier om de naam van een specifiek voorkomen van een bepaald type gebiedsaanwijzing, bijvoorbeeld 'Centrumgebied' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Functie of 'Kantoorlocatie' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik.
- *groep*: om een groot aantal verschillende gebiedsaanwijzingen van een bepaald type op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, wordt ieder type Gebiedsaanwijzing gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. Ieder type Gebiedsaanwijzing heeft een eigen, limitatieve, waardelijst voor de groepen. Afhankelijk van het type wordt de bijbehorende waardelijst gekozen. Een voorbeeld van het Gebiedsaanwijzingtype Functie om het gebruik van Gebiedsaanwijzing te verduidelijken: De functie Supermarkt (*naam*) hoort tot de functie-groep detailhandel (*groep*) van het gebiedsaanwijzingtype Functie (*type*).
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van een type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij een specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort. Dit attribuut

legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van een bepaald type Gebiedsaanwijzing van toepassing is.

6.4.8 Gebiedsaanwijzingtype Bodem

6.4.8.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Bodem wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels met het oog op de bescherming van de bodemkwaliteit gelden, zoals bodembeheergebieden en stortplaatsen. De Gebiedsaanwijzing Bodem kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de kwaliteit van de bodem, inclusief bodemdaling.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Bodem onder andere gebruiken voor bodembeheergebieden, veenkoloniaal gebied, gesloten of voormalige stortplaatsen, bodemdalingsgebieden en zones die vrij moeten blijven van boringen en/of warmte-koude-opslag. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over bodem opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Bodem, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Bodem te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Bodem gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Bodem in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Bodem kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Bodem in groepen in te delen. De Bodemgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Bodem met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Bodemgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Bodem in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Bodem weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Bodem van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.8.2 Definitie

Bodem is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van de bodemkwaliteit.

6.4.8.3 Doel

Doel van het objecttype Bodem is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect bodem;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect bodem gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.8.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Bodem kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Bodem. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Bodemgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Bodem van toepassing is. Verplicht attribuut. De Gebiedsaanwijzing Bodem heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingstype Bodem kent geen constraints.

6.4.8.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Bodem gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Bodem. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Bodemgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Bodem op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Bodemgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.

- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem hoort én aan geeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Bodem. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Bodem in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Bodem geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Bodem wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Bodem-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Bodem te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Bodem. Bodem heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.9 Gebiedsaanwijzingtype Defensie

6.4.9.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Defensie wordt gebruikt voor militaire gebieden, militaire objecten, (de omgeving van) schietterreinen en voor gebieden waar verstoring van radarapparatuur en zend- en ontvangstinstallaties moet worden voorkomen. Voor deze locaties worden bijzondere regels gesteld, onder andere door het Rijk. De Gebiedsaanwijzing Defensie kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor defensie. Waar gemeenten in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over defensie opnemen kunnen zij gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Defensie, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Defensie te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Defensie gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Defensie in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Defensie kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Defensie in groepen in te delen. De Defensiegroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Defensie met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Defensiegroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Defensie in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Defensie weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Defensie van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.9.2 Definitie

Defensie is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de effecten, de bescherming en het tegengaan van verstoring van militaire gebieden en objecten.

6.4.9.3 Doel

Doel van het objecttype Defensie is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect defensie;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect defensie gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.9.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Defensie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Defensie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Defensiegroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Defensie van toepassing is. Verplicht attribuut. De Gebiedsaanwijzing Defensie heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Defensie kent geen constraints.

6.4.9.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Defensie gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Defensie. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Defensiegroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Defensie op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt

georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Defensiegroep'.

- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype *SymbolisatieItem*. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype *SymbolisatieItem*. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Defensie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Defensie in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Defensie geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Defensie wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Defensie-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Defensie te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Defensie. Defensie heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.10 Gebiedsaanwijzingstype Energievoorziening

6.4.10.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Energievoorziening wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels gelden met het oog op de energievoorziening, bijvoorbeeld locaties voor kernenergie of hoogspanningsverbindingen. De Gebiedsaanwijzing Energievoorziening kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de energievoorziening, zoals zoeklocaties voor windenergie.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening onder andere gebruiken voor gebieden voor bodemenergie, windturbines, zonne-energie en duurzame energie. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over de energievoorziening opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Energievoorziening gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Energievoorziening kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening in groepen in te delen. De Energievoorzieningsgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Energievoorzieningsgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.10.2 *Definitie*

Energievoorziening is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming en bevordering van de energievoorziening.

6.4.10.3 *Doel*

Doel van het objecttype Energievoorziening is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect energievoorziening;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect energievoorziening gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.10.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Energievoorziening kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Energievoorziening. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Energievoorzieningsgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.

- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribueert waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Energievoorziening van toepassing is. Verplicht attribueert. Energievoorziening heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Gebiedsaanwijzing Energievoorziening kent geen constraints.

6.4.10.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribueert dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Energievoorziening gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de functiegroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst Energievoorzieninggroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribueert waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribueert *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribueert dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribueert *groep*. Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribueert vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribueert *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribueert dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Energievoorziening. Dit attribueert legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Energievoorziening geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Energievoorziening wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Energievoorziening-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die

specifieke vorm van Energievoorziening te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Energievoorziening. Energievoorziening heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.11 Gebiedsaanwijzingtype Erfgoed

6.4.11.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Erfgoed wordt gebruikt voor het weergeven van gebieden en objecten waar specifieke regels gelden met het oog op de bescherming van (cultureel) erfgoed. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om werelderfgoederen, beschermde stads- en dorpsgezichten, monumenten en waardevolle cultuurlandschappen. De Gebiedsaanwijzing Erfgoed kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor het erfgoed.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Erfgoed onder andere gebruiken voor archeologie, buitenplaatsen, cultuurhistorie, werelderfgoed en cultuurhistorisch waardevol gebied. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over erfgoed opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie. Dat geldt in het bijzonder voor beschermde stads- en dorpsgezichten. Het vierde lid van artikel 2.34 Omgevingswet biedt het Rijk namelijk een expliciete grondslag voor het geven van een instructie aan de gemeenteraad tot het in het omgevingsplan voor een locatie opnemen van de functieaanduiding rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Erfgoed gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Erfgoed kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Erfgoed in groepen in te delen. De Erfgoedgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Erfgoed met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Erfgoedgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.11.2 Definitie

Erfgoed is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van cultureel erfgoed.

6.4.11.3 Doel

Doel van het objecttype Erfgoed is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect erfgoed;

- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect erfgoed gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.11.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Erfgoed kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Erfgoed. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Erfgoedgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Erfgoed van toepassing is. Verplicht attribuut. Erfgoed heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingstype Erfgoed kent geen constraints.

6.4.11.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Erfgoed gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Erfgoedgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Erfgoedgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt

dan vervangen door het objecttype *SymbolisatieItem*. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype *SymbolisatieItem*. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.

- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed hoort én aan geeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Erfgoed. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Erfgoed geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Erfgoed wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Erfgoed-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Erfgoed te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Erfgoed. Erfgoed heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.12 Gebiedsaanwijzingstype Externe veiligheid

6.4.12.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Externe veiligheid wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het waarborgen van de veiligheid specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de aandachtsgebieden externe veiligheid (groepsrisico) en de afstanden voor het plaatsgebonden risico. Dit zijn gebieden rond risicovolle activiteiten waarvoor het rijk instructieregels heeft gesteld. De Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de externe veiligheid.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid vooral gebruiken voor belemmeringsgebieden en risicogebieden. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over de externe veiligheid opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid, bijvoorbeeld voor het in het omgevingsplan opnemen van bouwvoorschriftgebieden en aandachtsgebieden externe veiligheid. Voor het overige is uitgangspunt dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Externe veiligheid gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Externe veiligheid kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid in groepen in te delen. De ExterneVeiligheidsgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen

symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst ExterneVeiligheidsgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.12.2 Definitie

Externe veiligheid is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het waarborgen van de veiligheid.

6.4.12.3 Doel

Doel van het objecttype Externe veiligheid is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect externe veiligheid;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect externe veiligheid gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.12.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Externe veiligheid. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'ExterneVeiligheidsgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Externe veiligheid van toepassing is. Verplicht attribuut. Externe veiligheid heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingstype Externe veiligheid kent geen constraints.

6.4.12.5 Toelichting op de norm

- *type*: attriboot dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Externe veiligheid gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de ExterneVeiligheidsgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende het specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'ExterneVeiligheidsgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attriboot waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attriboot *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attriboot dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attriboot *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attriboot vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attriboot *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attriboot dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Externe veiligheid. Dit attriboot legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Externe veiligheid geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Externe veiligheid wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande ExterneVeiligheidsobject, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Externe veiligheid te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Externe veiligheid. Externe veiligheid heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.13 Gebiedsaanwijzingstype Geluid

6.4.13.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Geluid wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het tegengaan van geluidhinder specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de geluidaandachtsgebieden rond wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de

agglomeraties die vallen onder het bereik van de richtlijn Omgevingslawaaï. Daarnaast kan het ook gaan om provinciale stiltegebieden. De Gebiedsaanwijzing Geluid kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor geluid.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Geluid vooral gebruiken voor geluidaandachtsgebieden, geluidscontouren en stiltegebieden. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over geluid opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Geluid. Dat geldt in ieder geval voor het in het omgevingsplan opnemen van geluidaandachtsgebieden. Wanneer alle bestuurslagen voor het reguleren van geluidaandachtsgebieden gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Geluid en de groep 'geluidaandachtsgebied' bevordert dat de vindbaarheid van geluidaandachtsgebieden. Voor het overige is uitgangspunt dat in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik gemaakt wordt van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Geluid te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Geluid gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geluid in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Geluid kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Geluid in groepen in te delen. De Geluidgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Geluid met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Geluidgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geluid in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Geluid weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Geluid van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.13.2 *Definitie*

Geluid is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het tegengaan van geluidhinder.

6.4.13.3 *Doel*

Doel van het objecttype Geluid is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect geluid;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect geluid gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.13.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Geluid kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Geluid. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Geluidgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Geluid van toepassing is. Verplicht attribuut. Geluid heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Geluid kent geen constraints.

6.4.13.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Geluid gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geluid. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Geluidgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geluid op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Geluidgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Geluid. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geluid in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Geluid geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Geluid wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Geluid-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Geluid te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Geluid. Geluid heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.14 Gebiedsaanwijzingtype Geur

6.4.14.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Geur wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het tegengaan van geurhinder specifieke regels gelden. Het gaat hierbij met name om de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour geur en om de reconstructiegebieden voor veehouderijen. De Gebiedsaanwijzing Geur kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor geur.

Gemeenten kunnen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en (andere) regels over geur opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Geur. Voor het overige is uitgangspunt dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Geur te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Geur gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geur in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Geur kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Geur in groepen in te delen. De Geurgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Geur met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Geurgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geur in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Geur weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Geur van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.14.2 Definitie

Geur is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het tegengaan van geurhinder.

6.4.14.3 Doel

Doel van het objecttype Geur is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect geur;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect geur gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.14.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Geur kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Geur. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Geurgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Geur van toepassing is. Verplicht attribuut. Geur heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Geur kent geen constraints.

6.4.14.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Geur gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geur. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de geurgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Geur op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Geurgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave

zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.

Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype *SymbolisatieItem*. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype *SymbolisatieItem*. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.

- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur hoort én aan geeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Geur. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Geur in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Geur geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Geur wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Geur-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Geur te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Geur. Geur heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.15 Gebiedsaanwijzingtype Landschap

6.4.15.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Landschap wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op de bescherming en de ontwikkeling van het landschap specifieke regels gelden. De Gebiedsaanwijzing Landschap kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor het landschap. Daar waar Landschap beschouwd en beschermd moet worden als Erfgoed wordt gebruik gemaakt van de Gebiedsaanwijzing Erfgoed.

Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over de het landschap opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Landschap, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Landschap te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Landschap gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Landschap in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Landschap kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Landschap in groepen in te delen. De Landschapsgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Landschap met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Landschapsgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Landschap in

een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Landschap weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Landschap van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.15.2 *Definitie*

Landschap is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming en de ontwikkeling van het landschap vanuit ander perspectief dan natuur en erfgoed.

6.4.15.3 *Doel*

Doel van het objecttype Landschap is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect landschap;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect landschap gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.15.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Landschap kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Landschap. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Landschapgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Landschap van toepassing is. Verplicht attribuut. Landschap heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Landschap kent geen constraints.

6.4.15.5 *Toelichting op de norm*

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Landschap gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Landschap. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Landschapgroep.

- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Landschap op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Landschapgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Landschap. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Landschap in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Landschap geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Landschap wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Landschap-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Landschap te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Landschap. Landschap heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.16 Gebiedsaanwijzingtype Leiding

6.4.16.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Leiding wordt gebruikt voor het weergeven van gebieden waar met het oog op het waarborgen van de goede staat en instandhouding van hoogspanningsverbindingen en (buis)leidingen specifieke regels gelden. Het kan ook gaan om het behouden van ruimte voor toekomstige verbindingen. De Gebiedsaanwijzing Leiding kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de leiding, bijvoorbeeld als zoekgebied voor toekomstige tracés.

Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over kabels en leidingen opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Leiding,

maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Leiding te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Leiding gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Leiding in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Leiding kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Leiding in groepen in te delen. De Leidinggroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Leiding met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Leidinggroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Leiding in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Leiding weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Leiding van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.16.2 Definitie

Leiding is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het waarborgen van de goede staat en instandhouding van leidingen.

6.4.16.3 Doel

Doel van het objecttype Leiding is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor leidingen;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over leidingen gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.16.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Leiding kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Leiding. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Leidinggroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie

wordt aangeduid waar deze annotatie Leiding van toepassing is. Verplicht attribuut. Leiding heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Leiding kent geen constraints.

6.4.16.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Leiding gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Leiding. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Leidinggroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Leiding op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Leidinggroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Leiding. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Leiding in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Leiding geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Leiding wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Leiding-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Leiding te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Leiding. Leiding heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.17 Gebiedsaanwijzingtype Lucht

6.4.17.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Lucht wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het beschermen van de kwaliteit van de buitenlucht specifieke regels gelden. Het gaat hierbij in elk geval om de gebieden die in het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn aangewezen als gebieden waar niet kan worden uitgesloten dat er sprake is een van dreigende overschrijding van de rijksomgevingswaarden voor de kwaliteit van de buitenlucht. De Gebiedsaanwijzing Lucht kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de kwaliteit van de buitenlucht. Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Lucht vooral gebruiken bij het stellen van regels over varend ontgassen. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over (de kwaliteit van) lucht opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Lucht, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Lucht te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Lucht gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Lucht in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Lucht kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Lucht in groepen in te delen. De Luchtgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Lucht met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Luchtgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Lucht in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Lucht weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Lucht van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.17.2 Definitie

Lucht is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van de kwaliteit van de buitenlucht.

6.4.17.3 Doel

Doel van het objecttype Lucht is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect lucht;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect lucht gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.17.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Lucht kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Lucht. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Luchtgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Lucht van toepassing is. Verplicht attribuut. Lucht heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Lucht kent geen constraints.

6.4.17.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Lucht gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Lucht. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de luchtgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Lucht op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Luchtgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor

Lucht. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Lucht in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Lucht geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Lucht wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Lucht-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Lucht te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Lucht. Lucht heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.18 Gebiedsaanwijzingstype Mijnbouw

6.4.18.1 *Toelichting op de toepassing*

De Gebiedsaanwijzing van het type Mijnbouw wordt gebruikt voor gebieden waar met het oog op het kunnen uitvoeren van mijnbouwactiviteiten specifieke regels gelden. De Gebiedsaanwijzing Mijnbouw kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor de mijnbouw. Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw onder andere gebruiken voor beleid en het stellen van regels over de winning van schaliegas. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over de mijnbouw opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Mijnbouw gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Mijnbouw kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw in groepen in te delen. De Mijnbouwgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Mijnbouwgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.18.2 *Definitie*

Mijnbouw is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het kunnen verrichten van mijnbouwactiviteiten.

6.4.18.3 Doel

Doel van het objecttype Mijnbouw is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect mijnbouw;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect mijnbouw gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.18.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Mijnbouw kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Mijnbouw. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Mijnbouwgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Mijnbouw van toepassing is. Verplicht attribuut. Mijnbouw heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Mijnbouw kent geen constraints.

6.4.18.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Mijnbouw gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de mijnbouwgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Mijnbouwgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de

wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.

Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype *SymbolisatieItem*. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype *SymbolisatieItem*. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.

- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Mijnbouw. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Mijnbouw geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Mijnbouw wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Mijnbouw-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Mijnbouw te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Mijnbouw. Mijnbouw heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.19 Gebiedsaanwijzingtype Natuur

6.4.19.1 Toelichting op de toepassing

De Omgevingswet verplicht ertoe om bepaalde gebieden en landschappen aan te wijzen. Het gaat dan bijvoorbeeld om Natura 2000-gebieden, gebieden behorend tot het natuurnetwerk Nederland, nationale parken en bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden. Doelen van die aanwijzingen zijn het behoud of herstel van dier- en plantensoorten, van hun biotopen en (natuurlijke) habitats en de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Deze gebieden zullen worden aangewezen bij specifieke aanwijzingsbesluiten respectievelijk bij omgevingsverordening. In de omgevingsvisies van het Rijk en de provincies zullen de beleidsuitgangspunten en doelstellingen voor de aanwijzing van die gebieden beschreven worden. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het IMOW-object Natuur, van het type Gebiedsaanwijzing. Ook voor andere gebieden zal, ter bescherming van de natuur, beleid geformuleerd worden en regels gesteld worden. Dat doen in ieder geval Rijk en provincie. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over natuur opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Natuur, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van Natuur te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Natuur gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke gebieden van het Gebiedsaanwijzingtype Natuur in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende gebieden van het type Natuur kan weergeven op een

manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om Natuur in groepen in te delen. De Natuurgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met het IMOW-object Natuur met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Natuurgroep kunnen de werkingsgebieden van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzingstype Natuur in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van de Locaties van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzingstype Natuur weer te geven, maar ook om de Locaties van alle gebieden van het Gebiedsaanwijzingstype Natuur van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.19.2 *Definitie*

Natuur is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de bescherming van natuur en landschap.

6.4.19.3 *Doel*

Doel van het objecttype Natuur is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect natuur;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect natuur gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.19.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Natuur kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Natuur. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe het een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Natuurgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Natuur van toepassing is. Verplicht attribuut. De Gebiedsaanwijzing Natuur heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingstype Natuur kent geen constraints.

6.4.19.5 Toelichting op de norm

- *type*: attriboot dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Natuur gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Natuur. De naam mag dezelfde zijn als de naam van de Natuurgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Natuur op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Natuurgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attriboot waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attriboot *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attriboot dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attriboot *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attriboot vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attriboot *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attriboot dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Natuur. Dit attriboot legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Natuur (bij voorbeeld natuurnetwerk Nederland) in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Natuur geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel behoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel dezelfde specifieke vorm van Natuur wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Natuur-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij die andere Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van het Gebiedsaanwijzingtype Natuur te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Natuur. Natuur heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.20 Gebiedsaanwijzingtype Recreatie

6.4.20.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Recreatie wordt gebruikt voor gebieden waar specifieke regels gelden met het oog op recreatie, bijvoorbeeld locaties waar verblijfsrecreatie wel of juist niet is toegestaan. De Gebiedsaanwijzing Recreatie kan ook worden gebruikt in visies en

programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor recreatie.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Recreatie onder andere gebruiken voor beleid en regels over verblijfsrecreatie en kleinschalige vormen van recreatie. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over vormen van recreatie opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Recreatie, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing van het type Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Recreatie te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Recreatie gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Recreatie in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Recreatie kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Recreatie in groepen in te delen. De Recreatiegroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Recreatie met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Recreatiegroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Recreatie in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Recreatie weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Recreatie van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.20.2 Definitie

Recreatie is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op de beheersing en ontwikkeling van recreatie.

6.4.20.3 Doel

Doel van het objecttype Recreatie is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect recreatie;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect recreatie gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.20.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Recreatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Recreatie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Recreatiegroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Recreatie van toepassing is. Verplicht attribuut. Recreatie heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Recreatie kent geen constraints.

6.4.20.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Recreatie gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Recreatie. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de recreatiegroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Recreatie op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Recreatiegroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Recreatie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Recreatie in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de

Gebiedsaanwijzing Recreatie geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Recreatie wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Recreatie -object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Recreatie te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Recreatie. Recreatie heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.21 Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik

6.4.21.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Ruimtelijk gebruik wordt gebruikt voor gebieden waarvoor regels gesteld worden over die vormen van ruimtelijk gebruik die niet onder een van de andere Gebiedsaanwijzingtypen te vatten zijn. Het gaat hierbij met name om specifieke stedelijke, landelijke, en recreatieve gebieden waar beperkingen gelden, maar eventueel ook ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is. De Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden waarvoor het ruimtelijk gebruik beleidsmatig bijzondere aandacht vereist.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik met name benutten voor het aangeven van specifieke vormen van ruimtelijk gebruik, zoals bebouwingscontouren, bedrijventerreinen, detailhandel, kantoorlocaties, landbouw en veehouderij. Voor gemeenten biedt de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik de mogelijkheid om een generalisatie van het feitelijke ruimtelijke gebruik weer te geven voor het gemeentelijke grondgebied of delen daarvan. Deze Gebiedsaanwijzing geeft ook aansluiting bij de door de VNG ontwikkelde staalkaarten voor het omgevingsplan. Een voorbeeld daarvan is 'stedelijk gebied-buiten centrum'.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Ruimtelijk gebruik gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Ruimtelijk gebruik kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik in groepen in te delen. De RuimtelijkGebruiksgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst RuimtelijkGebruiksgroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik in een (interactieve) vierer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.21.2 Definitie

Ruimtelijk gebruik is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het

beleid gericht zijn op die vormen van ruimtelijk gebruik die niet onder een van de andere Gebiedsaanwijzingtypen te vatten zijn.

6.4.21.3 Doel

Doel van het objecttype Ruimtelijk gebruik is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect ruimtelijk gebruik;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect ruimtelijk gebruik gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.21.4 Norm

De Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Ruimtelijk gebruik. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'RuimtelijkGebruiksgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Ruimtelijk gebruik van toepassing is. Verplicht attribuut. Ruimtelijk gebruik heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Ruimtelijk gebruik kent geen constraints.

6.4.21.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Ruimtelijk gebruik gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de RuimtelijkGebruiksgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'RuimtelijkGebruiksgroep'.

- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Ruimtelijk gebruik. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Ruimtelijk gebruik geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Ruimtelijk gebruik wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Ruimtelijk-gebruik-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Ruimtelijk gebruik te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Ruimtelijk gebruik. Ruimtelijk gebruik heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.22 Gebiedsaanwijzingtype Verkeer

6.4.22.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer wordt gebruikt voor gebieden waar mobiliteit een belangrijk aspect is. Het kan hier bij gaan om spoorwegen, wegen en luchthavens en de gebieden daaromheen waar specifieke regels gelden over beheer, onderhoud en ontwikkeling van deze gebieden, maar ook bijvoorbeeld over het plaatsen van reclame-uitingen. De Gebiedsaanwijzing van het type Verkeer kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor verkeer.

Provincies zullen de Gebiedsaanwijzing Verkeer onder andere gebruiken voor luchtvaart, wegen en spoorwegen. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over verkeer opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Verkeer, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Verkeer te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie

Verkeer gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Verkeer in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Verkeer kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Verkeer in groepen in te delen. De Verkeergroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Verkeer met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst Verkeergroep kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Verkeer in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Verkeer weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Verkeer van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.22.2 *Definitie*

Verkeer is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op beheer, onderhoud en ontwikkeling van verkeer en mobiliteit.

6.4.22.3 *Doel*

Doel van het objecttype Verkeer is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor het aspect verkeer;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid over het aspect verkeer gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.22.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Verkeer kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Verkeer. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'Verkeergroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de Locatie wordt aangeduid waar deze annotatie Verkeer van toepassing is. Verplicht attribuut. Verkeer heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De locatieaanduiding van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Verkeer kent geen constraints.

6.4.22.5 Toelichting op de norm

- *type*: attriboot dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Verkeer gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Verkeer. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de Verkeergroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Verkeer op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'Verkeergroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attriboot waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attriboot *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attriboot dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attriboot *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attriboot vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attriboot *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.
- *locatieaanduiding*: het attriboot dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Verkeer. Dit attriboot legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Verkeer in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Verkeer geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Verkeer wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Verkeer-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Verkeer te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Verkeer. Verkeer heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.23 Gebiedsaanwijzingtype Water en watersysteem

6.4.23.1 Toelichting op de toepassing

De Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem wordt gebruikt voor gebieden en waterstaatswerken die van belang zijn voor het beheer van water en watersystemen.

Voorbeelden zijn de ligging van oppervlaktewateren en waterstaatswerken en de begrenzing van het kustfundament, zwemlocaties, grondwaterbeschermingsgebieden en voor de reserveringsgebieden van grote rivieren. De Gebiedsaanwijzing van het type Water en watersysteem kan ook worden gebruikt in visies en programma's voor het aangeven van gebieden en objecten waar beleidsmatig bijzondere aandacht is voor water en watersysteem.

Provincies en waterschappen zullen de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem vooral gebruiken voor waterbergingsgebieden, grondwater en grondwaterbeschermingsgebieden, oppervlaktewateren en (primaire en regionale) keringen. Voor de waterschapsverordening zal het Gebiedsaanwijzingstype Water en watersystemen het belangrijkste objecttype zijn. Ook gemeenten zullen in omgevingsvisie en omgevingsplan beleid en regels over water en watersystemen opnemen en kunnen daarvoor gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem, maar uitgangspunt is dat zij in het omgevingsplan voor het toedelen van functies bij voorkeur gebruik maken van de Gebiedsaanwijzing Functie.

Om de geometrische begrenzing van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem te kunnen vastleggen en de verschillende gebieden van dit type op een kaartbeeld weer te geven wordt de annotatie Water en watersysteem gebruikt. Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem in de verschillende omgevingsdocumenten begrensd zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid verschillende specifieke vormen van het type Water en watersysteem kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende gebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem in groepen in te delen. De WaterEnWatersysteemgroepen die gebruikt kunnen worden, zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere groep heeft een eigen symbolisatie. Door te annoteren met de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem met het attribuut *groep* en de juiste waarde van de waardelijst WaterEnWatersysteemgroepen kunnen de Locaties van alle specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem in een (interactieve) viewer met de standaardweergave worden weergegeven op een kaart. Het is dan mogelijk om een integraal beeld van alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem weer te geven, maar ook om alle locaties van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem van een bepaalde groep weer te geven.

6.4.23.2 *Definitie*

Water en watersysteem is het objecttype dat machineleesbaar maakt dat een Juridische regel of een Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) een gebied aanwijzen waar de regels of het beleid gericht zijn op het beheer van water en watersystemen.

6.4.23.3 *Doel*

Doel van het objecttype Water en watersysteem is:

- machineleesbaar vastleggen dat een Juridische regel of Tekstdeel en de bijbehorende Locatie(s) gaan over een gebied waar regels of beleid gelden voor water en watersystemen;
- betekenisvol presenteren van de Locaties waar de regels of het beleid voor water en watersystemen gelden;
- kunnen filteren in een viewer of op een kaart.

6.4.23.4 *Norm*

De Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. In dit geval altijd Water en watersysteem. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de categorie waartoe de specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem behoort. Attribuut dat zorgt voor symbolisatie conform de standaardweergave. Te kiezen uit de limitatieve waardelijst 'WaterEnWatersysteemgroep'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *specifiekeSymbolisatie*: de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. De symbolisatie is door het bevoegd gezag zelf te kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Optioneel attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut waarmee de *locatie* wordt aangeduid waar deze annotatie Water en watersysteem van toepassing is. Verplicht attribuut. Water en watersysteem heeft één of meer Locaties en één of meer *locatieaanduiding*-relaties met Locatie. De *locatieaanduiding* van een Gebiedsaanwijzing mag alleen verwijzen naar gebieden of gebiedengroepen.

Het Gebiedsaanwijzingtype Water en Watersystemen kent geen constraints.

6.4.23.5 Toelichting op de norm

- *type*: attribuut dat aangeeft van welk type deze specifieke Gebiedsaanwijzing is. In dit geval wordt uit de limitatieve waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' altijd Water en watersysteem gekozen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4.7.
- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem. De naam mag ook dezelfde zijn als de naam van de WaterEnWatersysteemgroep.
- *groep*: om een groot aantal verschillende specifieke vormen van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem op een kaart te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, worden ze gebundeld in groepen. De groep vormt het kenmerk waarop de symbolisatie (kleur, arcering, lijnstijl) van de standaardweergave wordt georganiseerd. De groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de limitatieve waardelijst 'WaterEnWatersysteemgroep'.
- *specifiekeSymbolisatie*: het attribuut waarmee wordt aangegeven dat een specifieke vorm van dit type Gebiedsaanwijzing moet worden weergegeven met een specifieke, door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie in plaats van met de symbolisatie die hoort bij de standaardweergave. Voor de specifieke symbolisatie kiest het bevoegd gezag uit de symbolisatiebibliotheek de symboolcode die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de gebiedsaanwijzing wil weergeven. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* is toegevoegd, is dat het attribuut dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat dit attribuut vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype SymbolisatieItem. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype SymbolisatieItem. Zie hiervoor paragraaf 6.4.27.

- *locatieaanduiding*: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem hoort én aangeeft wat de betekenis van Locatie is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Water en watersysteem. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie de locatie is waar deze specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem van toepassing is.

De eerste keer dat een specifieke vorm van de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem in een omgevingsdocument in een Juridische regel of Tekstdeel voorkomt, wordt deze met de Gebiedsaanwijzing Water en watersysteem geannoteerd, met een verwijzing naar de Locatie die bij die Juridische regel of Tekstdeel hoort. Als in een volgende Juridische regel of Tekstdeel diezelfde specifieke vorm van Water en watersysteem wordt gebruikt, wordt in die Juridische regel of Tekstdeel volstaan met een verwijzing naar het betreffende al bestaande Water-en-watersysteem-object, en wordt verwezen naar de Locatie die bij de nieuwe Juridische regel of Tekstdeel hoort. Op deze manier is van iedere afzonderlijke Juridische regel of Tekstdeel over die specifieke vorm van Water en watersysteem te zien welke Locatie er bij hoort en is ook zichtbaar welke Locaties horen bij de specifieke vorm van Water en watersysteem. Water en watersysteem heeft dus altijd met 1 of meer Juridische regels of Tekstdelen een relatie.

6.4.24 Objecttype Regelingsgebied

6.4.24.1 Toelichting op de toepassing

Het objecttype Regelingsgebied is bedoeld om het volledige gebied waar de Regeling over gaat aan te geven. Dat volledige gebied wordt gevormd door de optelling van alle Locaties van de Juridische regels of Tekstdelen die in de Regeling voorkomen. Het object Regelingsgebied bestaat uit één Locatie die de buitengrens van de optelling van alle Locaties vormt. Wanneer het Regelingsgebied niet één aaneengesloten geheel vormt, kan de Locatie uiteraard bestaan uit de samenvoeging van twee of meer Gebieden tot een Gebiedengroep. Aan de hand van dit object, samen met de STOP-metadata die over de Regeling aangeven van welk bevoegd gezag de Regeling is (STOP-metadata-element 'Eindverantwoordelijke') en het type omgevingsdocument (STOP-metadata-element 'Soort regeling') kan DSO-LV bepalen welke regelingen op welke gebieden van toepassing zijn. Het objecttype Regelingsgebied is noodzakelijk voor DSO-LV om het omgevingsdocument te kunnen tonen.

Het bevoegd gezag dient eenmalig per Regeling het Regelingsgebied aan te leveren. In veel gevallen zal het Regelingsgebied samenvallen met het grondgebied van het bevoegd gezag, bijvoorbeeld bij omgevingsverordening, waterschapsverordening, omgevingsplan en omgevingsvisie. Bij een projectbesluit en programma zal dat anders zijn. Voor omgevingsplan en waterschapsverordening zal het Regelingsgebied samen met de bruidsschat door het Rijk worden aangeleverd en hoeven gemeente respectievelijk waterschap dat niet zelf te doen.

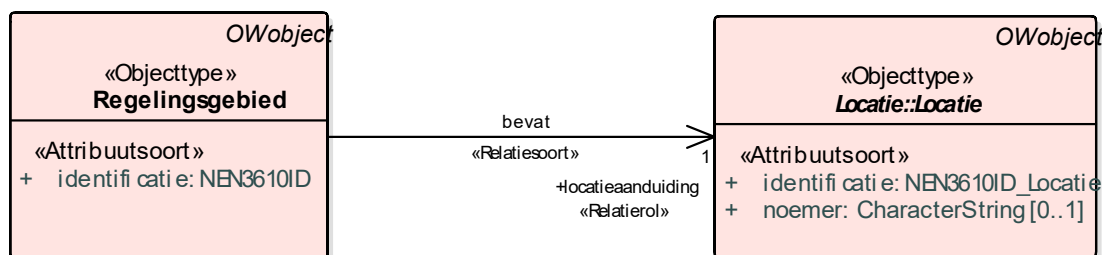
6.4.24.2 Definitie

Regelingsgebied is het objecttype dat machineleesbaar vastlegt waar de volledige Regeling van toepassing is.

6.4.24.3 Doel

Doel van het objecttype Regelingsgebied is het geheel van Locaties aan te geven waarover in een bepaalde Regeling regels dan wel beleid zijn vastgesteld.

6.4.24.4 Norm

Figuur 23 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Regelingsgebied

Regelingsgebied kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een Regelingsgebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie; attribuut dat de specifieke Locatie aanduidt waar dit Regelingsgebied van toepassing is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

Regelingsgebied kent geen waardelijsten en constraints.

6.4.24.5 Toelichting op de norm

locatieaanduiding: het attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de specifieke Locatie die bij het Regelingsgebied hoort. Voor Regelingsgebied bevat Locatie de geometrie(ën) die de buitengrens van de regeling vormen.

6.4.25 Objecttype Kaart

6.4.25.1 Toelichting op de toepassing

Zoals in paragraaf 3.6 is beschreven heeft het bevoegd gezag twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De eerste methode, die bestaat uit het kiezen van een eigen, specifieke symbolisatie, is beschreven in de paragrafen over de objecten Activiteit, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, Gebiedsaanwijzing en alle Gebiedsaanwijzingstypen.

De tweede methode die bevoegde gezagen ter beschikking staat, is het zelf samenstellen van kaarten en kaartlagen. Met deze methode kan het bevoegd gezag zelf aangeven dat bepaalde informatie, of een set van informatie, op een afzonderlijke kaart of kaartlaag moet worden weergegeven. Die tweede methode wordt beschreven in deze en in de volgende paragraaf.

Het objecttype Kaart kan gebruikt worden om vast te leggen dat een Juridische regel of een Tekstdeel wordt weergegeven op een specifieke kaart. Daarmee is het mogelijk om een kaart te genereren waarop alle Locaties en IMOW-objecten worden weergegeven die horen bij Juridische regels respectievelijk Tekstdelen die met het objecttype Kaart zijn geannoteerd. Deze eigen weergavemogelijkheden gelden alleen voor DSO-LV en een eventuele eigen vierer van het bevoegd gezag, niet op overheid.nl

Kaart kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de kaart. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *nummer*: het nummer van de kaart. Door het bevoegd gezag te kiezen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *uitsnede*: de ligging van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Het attribuut *uitsnede* wordt ingevuld met de gegevensgroep Kaartextent die de volgende attributen kent:
  - *minX*: de laagste X-coördinaat, bepaalt de linkergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
  - *minY*: de laagste Y-coördinaat, bepaalt de ondergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
  - *maxX*: de hoogste X-coördinaat, bepaalt de rechtergrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
  - *maxY*: de hoogste Y-coördinaat, bepaalt de bovengrens van de kaart. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *kaartlagen*: de verwijzing van een specifieke Kaart naar (de identificatie van) de kaartlagen die deze kaart vormen. Verplicht attribuut. Komt 1 of meerdere keren voor.

Wanneer Kaart wordt gebruikt, wordt aan Juridische regel dan wel Tekstdeel het attribuut *kaartaanduiding* toegevoegd, dat aangeeft op welke Kaart de Juridische regel dan wel het Tekstdeel wordt weergegeven.

Kaart kent geen waardelijsten en geen constraints.

6.4.25.5 Toelichting op de norm

kaartuitsnede: met het attribuut *kaartuitsnede* kan het bevoegd gezag de exacte grenzen van een specifieke kaart aangeven. DSO-LV kan dit gebruiken in de weergave.

kaartlagen: het attribuut dat de verwijzing bevat van een specifieke kaart naar de identificatie van de afzonderlijke kaartlagen die de kaart opbouwen. De volgorde waarmee verwezen wordt naar de afzonderlijke kaartlagen heeft geen invloed aangezien de opbouw van de kaart bepaald wordt door het attribuut *niveau* van het object Kaartlaag.

6.4.26 Objecttype Kaartlaag

6.4.26.1 Toelichting op de toepassing

Op een kaart kan veel informatie voorkomen. Wanneer die informatie in verschillende kaartlagen wordt vastgelegd is het mogelijk om alle informatie van de kaart tegelijk weer te geven, om de informatie van één van de kaartlagen weer te geven en om de informatie van een deel van de kaartlagen in samenhang weer te geven.

6.4.26.2 Definitie

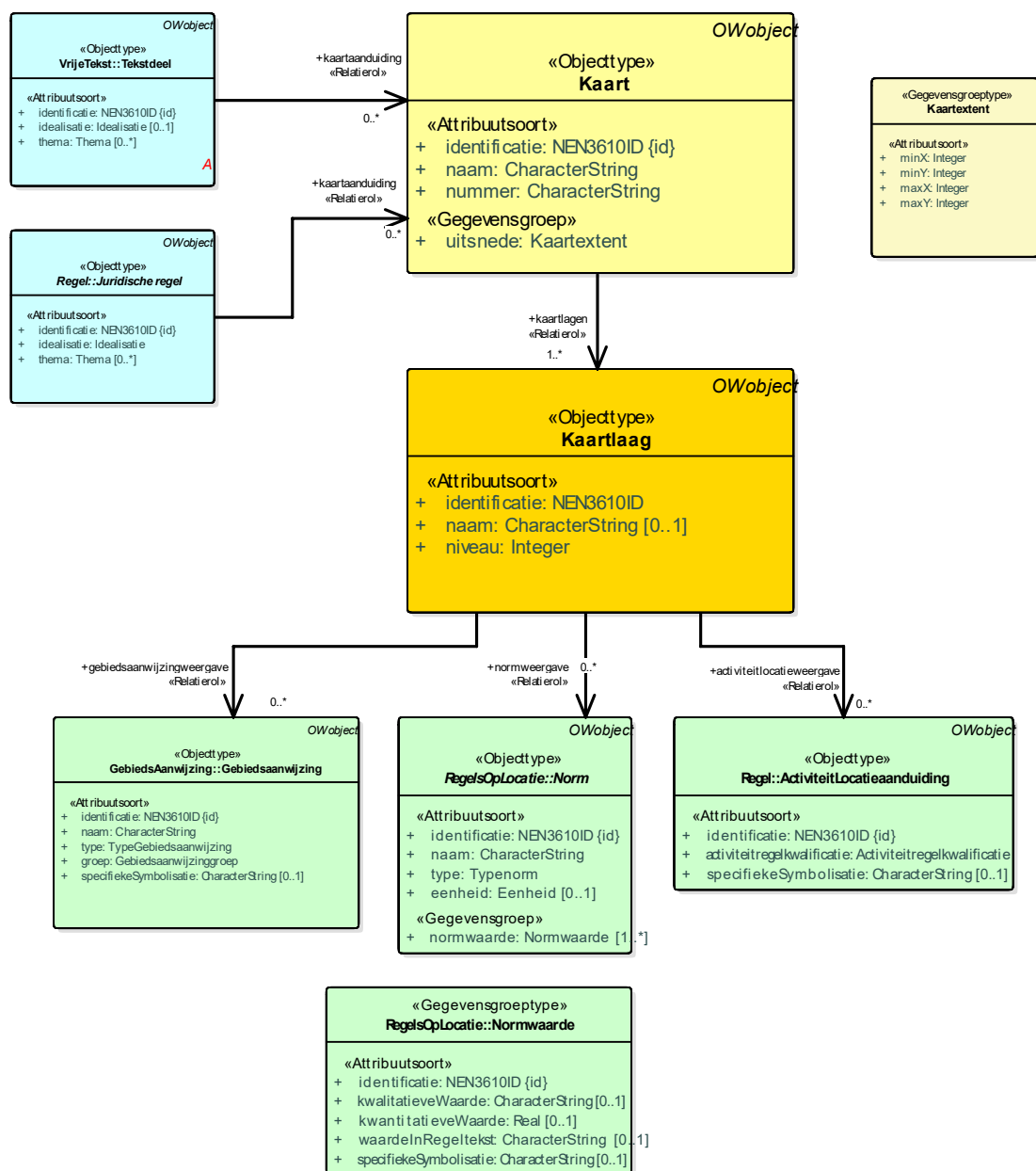
Kaartlaag is het objecttype waarmee de lagen worden gedefinieerd waaruit een kaart wordt opgebouwd.

6.4.26.3 Doel

Doel van het objecttype Kaartlaag is om het mogelijk te maken dat een kaart kan worden opgebouwd uit verschillende, door het bevoegd gezag te kiezen lagen en dat geselecteerd kan worden welke informatie van een kaart wordt weergegeven.

6.4.26.4 Norm

Figuur 25 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype Kaartlaag

Kaartlaag kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de Kaartlaag. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- *niveau*: de plaats van een specifieke Kaartlaag in de volgorde van Kaartlagen waarmee een Kaart moet worden opgebouwd. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor. Wordt vastgelegd door middel van een positief geheel getal.

- *gebiedsaanwijzingweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een Gebiedsaanwijzing die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *normweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een Omgevingsnorm of Omgevingswaarde die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *activiteitlocatieweergave*: de verwijzing van een specifieke Kaartlaag naar (de identificatie van) een ActiviteitLocatieaanduiding die op de kaartlaag weergegeven dient te worden. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

Kaartlaag kent geen waardelijsten en geen constraints.

6.4.26.5 Toelichting op de norm

- *niveau*: het niveau bepaalt de volgorde waarin de kaartlagen worden opgebouwd. Niveau 1 is de onderste Kaartlaag, de hier op volgende kaartlagen worden daarboven geprojecteerd.
- *activiteitlocatieweergave, gebiedsaanwijzingweergave, normweergave*: de attributen die de verwijzing bevatten van de Kaartlaag naar de identificatie van een specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde of Omgevingsnorm. Dit attribuut geeft aan welke van die objecten moet worden weergegeven op een bepaalde kaartlaag. Wanneer bij de specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde of Omgevingsnorm het attribuut *specifiekeSymbolisatie* gevuld is, wordt het object op de kaartlaag weergegeven met de door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie. Wanneer het attribuut *specifiekeSymbolisatie* niet gevuld is, wordt het object op de kaartlaag weergegeven met de standaardweergave van de groep die bij het specifieke object is aangegeven.

Let op: in de 1.1-versie van de TPOD-standaard gaat het attribuut *specifiekeSymbolisatie* vervallen. Het wordt dan vervangen door het objecttype *SymbolisatieItem*, zie paragraaf 6.4.27. Daarom wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie* maar van het objecttype *SymbolisatieItem*. In dat geval geldt dat wanneer gebruik is gemaakt van het objecttype *SymbolisatieItem*, de specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde of Omgevingsnorm op de kaartlaag wordt weergegeven met de door het bevoegd gezag gekozen symbolisatie. Wanneer geen gebruik is gemaakt van het objecttype *SymbolisatieItem*, wordt het object op de kaartlaag weergegeven met de standaardweergave van de groep die bij het specifieke object is aangegeven.

6.4.27 Objecttype SymbolisatieItem

6.4.27.1 Toelichting op de toepassing

Zoals in paragraaf 3.6 is beschreven, heeft het bevoegd gezag twee methoden om zelf invloed uit te oefenen op de weergave van objecten, Locaties en waarden op een kaart. De eerste methode bestaat uit het kiezen van een eigen, specifieke symbolisatie voor een aantal objecttypen. Het bevoegd gezag kan de symbolisatie zelf kiezen uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek.

In IMOW is daarvoor het attribuut *specifiekeSymbolisatie* toegevoegd aan de objecttypen ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en (de verschillende typen) Gebiedsaanwijzing. Gebleken is dat het in DSO-LV niet goed werkt om met een attribuut een symbolisatie mee te geven. Daarom is in IMOW versie 1.0.3 het objecttype *SymbolisatieItem* geïntroduceerd. Met

SymbolisatieItem kan het bevoegd gezag een eigen, specifieke symbolisatie geven aan ActiviteitLocatieaanduiding, Normwaarde en (de verschillende typen) Gebiedsaanwijzing. In verband met de eis dat in de 1.0.x-versie van de standaard geen wijzigingen worden aangebracht die niet backwards compatible zijn, blijft het attribuut *specifiekeSymbolisatie* gehandhaafd, naast het nieuwe objecttype. In versie 1.1 van de TPOD-standaard zal het attribuut *specifiekeSymbolisatie* volledig vervallen. Om er voor te zorgen dat er dan geen omgevingsdocumenten zijn waarvan onderdelen niet meer door de standaard en de systemen van DSO-LV worden ondersteund, wordt dringend geadviseerd om, indien het wenselijk wordt geacht om met een eigen symbolisatie te werken, het objecttype SymbolisatieItem te gebruiken en geen gebruik te maken van het attribuut *specifiekeSymbolisatie*.

De tweede methode, het zelf samenstellen van kaarten en kaartlagen, is beschreven in de paragrafen 6.4.25 en 6.4.26.

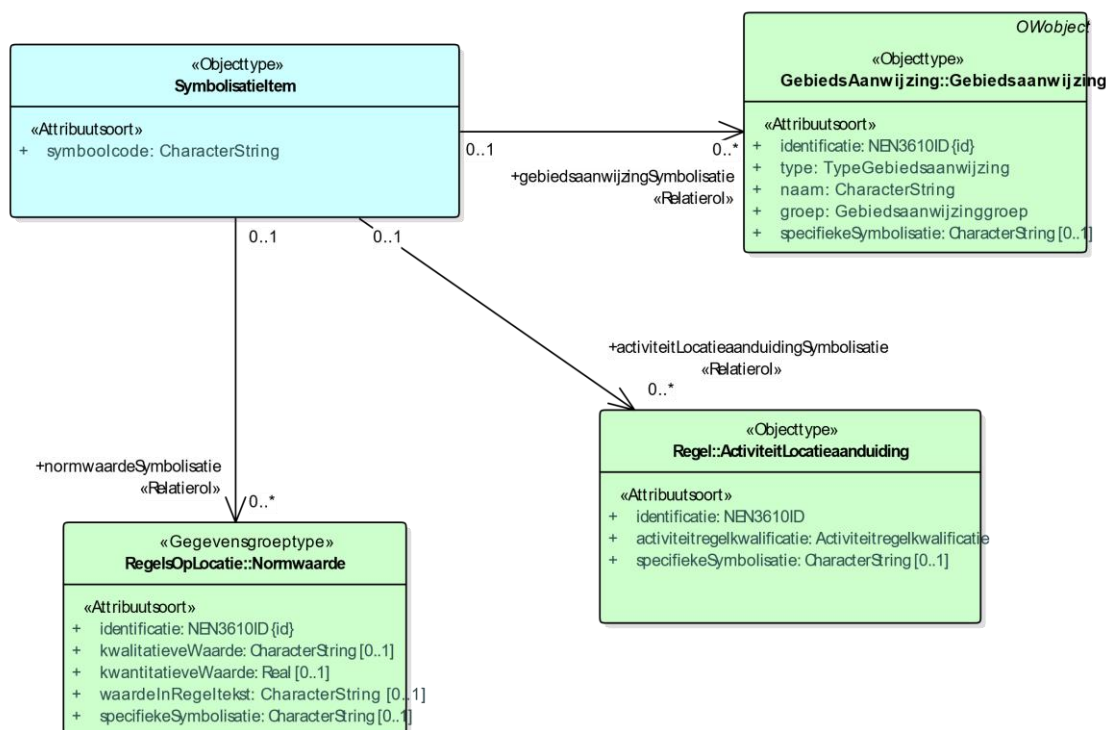
6.4.27.2 Definitie

SymbolisatieItem is het objecttype waarmee een bevoegd gezag zelf de symbolisatie van domeinspecifieke objecten kan bepalen, die daarmee voorrang krijgt boven de standaardsymbolisatie.

6.4.27.3 Doel

Doel van het objecttype SymbolisatieItem is om het bevoegd gezag de mogelijkheid te bieden om zelf de symbolisatie van objecten te bepalen.

6.4.27.4 Norm

Figuur 26 Uitsnede uit IMOW-diagram voor objecttype SymbolisatieItem

SymbolisatieItem kent de volgende attributen:

- *symbolcode*: een waarde uit de lijst van gestandaardiseerde symboolcodes, te vinden in de symbolenbibliotheek. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie*: de Activiteitlocatieaanduiding die weergegeven dient te worden met de symbolisatie die door het bevoegd gezag is bepaald en afwijkt van de standaardsymbolisatie. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *gebiedsaanwijzingSymbolisatie*: de Gebiedsaanwijzing die weergegeven dient te worden met de stijl behorende bij de symboolcode. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *normwaardeSymbolisatie*: de normwaarde die weergegeven dient te worden met de stijl behorende bij de symboolcode. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

SymbolisatieItem kent geen constraints.

6.4.27.5 Toelichting op de norm

- *symbolcode*: het attribuut waarmee de gekozen symboolcode wordt vastgelegd. Het bevoegd gezag kiest de symboolcode uit de symbolisatiebibliotheek die hoort bij de symbolisatie die overeenkomt met de wijze waarop het bevoegd gezag de objecten wil weergeven. Wanneer het object SymbolisatieItem wordt gebruikt, is dat het object dat voor de weergave zorgt. Het gaat dan dus boven de weergave-werking van het attribuut *groep*.
- *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie*, *gebiedsaanwijzingSymbolisatie*, *normwaardeSymbolisatie*: de attributen die de verwijzing bevatten van het SymbolisatieItem naar de identificatie van een specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing of Normwaarde. Dit attribuut geeft aan welke van die objecten weergegeven wordt met de symboolcode uit het SymbolisatieItem. Wanneer er niet verwezen wordt naar de specifieke ActiviteitLocatieaanduiding, Gebiedsaanwijzing of Normwaarde wordt het object weergegeven met de standaardweergave van de groep die bij het specifieke object is aangegeven. Als er wel verwezen wordt naar het specifieke object, dan wordt het weergegeven met de bijbehorende symboolcode.

Met *activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie* is het mogelijk om de activiteiten 'het exploiteren van een discotheek' en 'het exploiteren van daghoreca' ieder op een eigen manier weer te geven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de Activiteitengroep 'exploitatieactiviteit horeca'. Ook is het hiermee mogelijk om de symbolisatie af te stemmen op de 'instantie' van de activiteit, oftewel de activiteitregelkwalificatie. De Locaties waar voor een bepaalde activiteit een vergunningplicht geldt worden dan bijvoorbeeld in een rode kleur weergegeven en de locaties waar die activiteit zonder vergunning of melding is toegestaan worden in een groene kleur weergegeven. Met *gebiedsaanwijzingSymbolisatie* kunnen specifieke voorkomens van een type Gebiedsaanwijzing die tot dezelfde groep behoren, ieder op een manier worden weergegeven in plaats van met de standaardweergave die hoort bij de betreffende groep.

Met *normwaardeSymbolisatie* is het bijvoorbeeld mogelijk om van een omgevingsnorm of omgevingswaarde alle waarden die liggen tussen 0 en 5 met een rode kleur weer te geven en alle waarden die liggen tussen 6 en 10 met een blauwe kleur.

6.5 Het niveau van annoteren

Een annotatie met een IMOW-object kan -in inhoudelijke zin- betrekking hebben op een hele Regeltekst respectievelijk een hele Divisie, of alleen op een Juridische regel of een Tekstdeel, en indien gewenst zelfs op een onderdeel daarvan. In de technische uitwerking worden annotaties gepositioneerd op het niveau van Regeltekst respectievelijk Divisie: iedere annotatie

verwijst naar de identificatie van de Regeltekst dan wel de Divisie. De annotatie die inhoudelijk gaat over een onderdeel van een Regeltekst of Divisie verwijst dus niet exact naar het opsommingsonderdeel of het stukje tekst waarop de annotatie van toepassing is, maar naar (de identificatie van) de Regeltekst (oftewel het artikel of lid) of de Divisie waarin de annotatie voorkomt. Gevolg daarvan is dat DSO-LV bij een bevraging het hele Artikel of het hele Lid c.q. de hele Divisie toont en niet alleen de Juridische regel, Tekstdeel of het stukje tekst waar de annotatie inhoudelijk betrekking op heeft. Dat is ook wenselijk omdat op die manier de volledige context wordt getoond.

6.6 Annoteren wanneer een deel van norm of beleid in een bijlage staat

Zoals hiervoor al een aantal keren is opgemerkt wordt het annoteren met IMOW-objecten alleen toegepast op het inhoudelijke deel van omgevingsdocumenten, oftewel het onderdeel dat de artikelen respectievelijk de beleidsteksten bevat. Bij dat inhoudelijke deel kunnen bijlagen worden gevoegd, maar aan (onderdelen van) die bijlagen kunnen geen annotaties worden toegevoegd. In omgevingsdocumenten met Artikelstructuur kunnen de domeinspecifieke annotaties (Activiteit, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde en Gebiedsaanwijzing) immers alleen gekoppeld worden aan het IMOW-object Juridische regel. Het object Juridische regel kan alleen in een artikel of een lid voorkomen en niet in een bijlage. Datzelfde geldt ook voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur: daar kan de domeinspecifieke annotatie (i.c. Gebiedsaanwijzing) alleen gekoppeld worden aan het IMOW-object Divisietekst. Het object Divisietekst kan voorkomen in de (beleids)tekst van het omgevingsdocument en niet in de bijlagen.

Er zijn situaties waarin het, bijvoorbeeld om redenen van leesbaarheid of vormgeving (denk aan lange lijsten en complexe tabellen), wenselijk is om onderdelen van een norm niet in het artikel van de norm maar in een bijlage te plaatsen. Voorbeelden van die onderdelen zijn de waarden van een omgevingsnorm of omgevingswaarde en de locaties waar een norm geldt. In zo'n geval wordt het annoteren toegepast door de annotaties aan het artikel (of lid) toe te voegen en niet aan de bijlage. De mensleesbare informatie staat dan in de bijlage; de machinaleesbare informatie is gekoppeld aan het artikel of lid. Een gebruiker merkt dat niet.

Deze systematiek kan worden toegepast bij het annoteren met Activiteit. Een voorbeeld is een artikel in een omgevingsplan waarin staat dat het ter plaatse van de functie Bedrijven-terrein toegestaan is om de activiteiten te verrichten die in de bijlage zijn opgesomd. Ook bij het annoteren met de IMOW-objecten Omgevingsnorm en Omgevingswaarde kan dit principe worden toegepast. Er moet dan echter wel rekening mee gehouden worden dat de STOP/TPOD-standaard niet toestaat dat numerieke en kwalitatieve waarden die bij een norm horen zowel in de tekst als in geografische informatieobjecten en het normwaarde-attribuut van Omgevingsnorm of Omgevingswaarde voorkomen. Wanneer de waarden in de tekst van de bijlage zijn geplaatst moet bij het annoteren met Omgevingsnorm of Omgevingswaarde gekozen worden voor het normwaarde-attribuut '*waardeInRegeltekst*'. Daarmee wordt een verwijzing gemaakt naar de tekst van het artikel dat de norm bevat; het artikel bevat dan weer de verwijzing naar de bijlage. De GIO bevat in zo'n geval alleen de geometrie en geen waarden (en ook geen verwijzing naar de tekst, die kent alleen de TPOD-standaard). Dit geldt overigens ook wanneer numerieke en kwalitatieve waarden in de tekst van het artikel staan; ook dan moet bij het annoteren met Omgevingsnorm of Omgevingswaarde gekozen worden voor het normwaarde-attribuut '*waardeInRegeltekst*'.

Hier kan nog worden opgemerkt dat het vanuit de standaard niet nodig is om te werken met waarden en locaties in een bijlage. De kenbaarheid is afdoende juridisch geborgd wanneer

die informatie in de GIO is opgenomen. Vanuit dat principe volstaat het om de norm in het artikel op te nemen en de geometrie en de waarden in de GIO (en in het normwaarde-attribut van Omgevingsnorm of Omgevingswaarde) vast te leggen.

6.7 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en onderdelen die noodzakelijk zijn om omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur in DSO-LV te kunnen tonen

In het hoofdstuk 5 en het voorgaande deel van dit hoofdstuk is de modellering van de omgevingsvisie beschreven: de tekststructuur en de toepassing van IMOW. Een deel hiervan is verplicht, een deel is niet verplicht en keuzes daarin hebben juridische gevolgen. Ook is een deel noodzakelijk om de omgevingsvisie in DSO-LV te kunnen tonen. Dat wordt in deze paragraaf besproken.

Het tweede deel van de omgevingsvisie kent een Vrijetekststructuur. Het is verplicht om hierop het STOP-tekstmodel voor de Vrijetekststructuur zoals gespecificeerd voor de omgevingsvisie, beschreven in paragraaf 5.2, toe te passen. Het annoteren met Divisie en Tekstdeel is niet verplicht. Ook het verbinden van een Tekstdeel met een Locatie is niet verplicht. In de gevallen waarin beide wordt gedaan heeft Divisie een werkingsgebied. Dit werkingsgebied wordt afgeleid van de Locatie(s) van de Divisie dan wel de Locaties van de Tekstdelen in die Divisie. Wanneer Locatie wordt gebruikt moeten de specificaties voor Locatie worden toegepast (zie hiervoor paragraaf 6.4.5). Locatie moet worden vastgelegd in de vorm van een geografisch informatieobject en in het Tekstdeel moet een verwijzing naar het geografisch informatieobject gemaakt worden door daarin de tekstuele aanduiding van het geografisch informatieobject op te nemen. Door deze verwijzing in het Tekstdeel krijgt het geografisch informatieobject juridische status.

Voor de bekendmaking of publicatie van een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie in het officiële publicatieblad volstaat het, naast uiteraard het toepassen van een aantal algemene verplichtingen die uit STOP voortvloeien, om aan de hiervoor beschreven verplichtingen te voldoen. Zoals in paragraaf 6.2.3 gezegd: een computer weet met deze methode dat Divisie en Locatie bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan de Locatie ook niet op een voor de mens betekenisvolle manier op een kaart weergeven. De mogelijkheden van DSO-LV worden met deze methode niet benut en het dienstverleningsniveau voor de gebruiker van de omgevingsvisie is beperkt tot het niveau van de bekendmaking in het officiële publicatieblad.

Het is alleen mogelijk het afgesproken dienstverleningsniveau van DSO-LV te bereiken door aan de Tekstdelen en de Locaties extra informatie toe te voegen door het annoteren met de verschillende typen van het IMOW-object Gebiedsaanwijzing. Daarnaast kan het attribuut *thema* worden toegevoegd en kan het object Hoofdlijn worden gebruikt om de informatie in inzichtelijke onderdelen aan eindgebruikers aan te bieden. Deze annotaties zorgen er voor dat de Divisies en Tekstdelen gestructureerd bevroegbaar zijn en dat de Locaties waar die annotaties van toepassing zijn op een kaart kunnen worden gepresenteerd. Deze vorm van annoteren is niet verplicht gesteld. In principe vormen de annotaties met IMOW-objecten geen onderdeel van het besluit en hebben ze geen juridische betekenis.

Tot slot is het verplicht om, eenmalig per omgevingsdocument, het Regelingsgebied aan te leveren. Zoals in paragraaf 6.4.32 is beschreven is het objecttype Regelingsgebied noodzakelijk voor DSO-LV om het omgevingsdocument te kunnen tonen.

C Aspecten van de aanlevering

In dit deel worden vier aanleveringsaspecten beschreven: de identificatie van Regelingsversies van omgevingsdocumenten door middel van Doel; de vormgeving van Regeling en Besluit, oftewel de toepassing van de STOP-tekstmodellen voor Regeling en Besluit voor omgevingsdocumenten; het aangeven van de procedurestatus van een besluit tot vaststelling of wijziging van omgevingsdocumenten en de doorwerking daarvan in de geconsolideerde Regeling en tot slot het muteren van IMOW-objecten.

7 Aanlevering van omgevingsdocumenten

7.1 Identificatie van een Regelingversie met Doel

7.1.1 Algemeen

Voor het bereiken van bepaalde doelen of voldoen aan bepaalde verplichtingen met betrekking tot de fysieke leefomgeving is het nodig om een van de juridische instrumenten van de Omgevingswet in te zetten. Wanneer zo'n doel of verplichting voldoende concreet is, start het bevoegd gezag met het opstellen van een bij het betreffende instrument behorend omgevingsdocument. Voorbeelden zijn het vaststellen of wijzigen van een omgevingsvisie, een projectbesluit of een waterschapsverordening. Het bevoegd gezag zorgt er voor dat de bij dat instrument behorende procedure wordt doorlopen. In de loop van die procedure worden een of meer versies van het besluit aan de LVBB aangeleverd. Na het aanleveren van de versie die het bevoegd gezag heeft vastgesteld is voor een aantal instrumenten de procedure afgelopen. In het geval van een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld volgt nog een proceduregedeelte dat kan leiden tot wijzigingen in de geldigheid en zelfs tot wijzigingen in de inhoud van het besluit. Een wijziging in de geldigheid kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een besluit naar aanleiding van een verzoek om voorlopige voorziening door de rechter wordt geschorst. Een wijziging in de inhoud is mogelijk wanneer de rechter een besluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, dan wel zelf in de zaak voorzien het besluit wijzigt. Het uiteindelijke resultaat van het hele proces is dat er een nieuwe Regeling ontstaat, of een nieuwe versie van een bestaande Regeling.

Om van een omgevingsdocument vast te leggen dat tekst, informatieobjecten en IMOW-informatie bij elkaar horen, gedurende alle stadia van het proces van concipiëren, voorbereidingsprocedure, besluitvorming, bekendmaken en consolideren, is een unieke identificatie nodig. De STOP/TPOD-standaard noemt die identificatie Doel. De term Doel is afgeleid van het doel dat het bevoegd gezag voor ogen heeft als aanleiding voor de introductie van een specifiek nieuw omgevingsdocument of wijziging daarvan op één moment in de tijd. Voor degenen die met de RO-Standaarden en IMRO bekend zijn is Doel enigszins vergelijkbaar met het dossiernummer oftewel de IMRO-code van een plan of besluit op grond van de Wet ruimtelijke ordening.

Doel wordt in STOP gedefinieerd als de identificatie van een nieuw omgevingsdocument of de wijziging daarvan met één moment van inwerkingtreding en één (beoogd) moment waarop de regelgeving geldig wordt. De LVBB gebruikt het Doel om de consolidatie van omgevingsdocumenten te sturen.

Wanneer het bevoegd gezag constateert dat er een nieuw omgevingsdocument nodig is, of dat een bestaand omgevingsdocument gewijzigd moet worden, en de ideeën daarover zodanig concreet zijn dat gestart kan worden met het opstellen ervan, maakt het een nieuwe Regelingversie met een nieuw Doel oftewel identificatie aan. Afhankelijk van de gebruikte software kan het bevoegd gezag het aanmaken van de identificatie aan de software overlaten. Alles wat nodig is om de versie van de Regeling van het omgevingsdocument vast te leggen en te beschrijven wordt aan een Doel gekoppeld:

- één versie van de tekst (inclusief afbeeldingen en dergelijke) voor het omgevingsdocument dat moet ontstaan of wordt gewijzigd (of eventueel één versie van de tekst voor elk omgevingsdocument dat moet ontstaan of gewijzigd wordt in het geval het besluit meerdere omgevingsdocumenten wijzigt);
- één versie van elk informatieobject dat onderdeel is van het nieuwe of gewijzigde omgevingsdocument;

- één versie van de IMOW-informatie die hoort bij het nieuwe of gewijzigde omgevingsdocument.

Ten behoeve van de publicatie of bekendmaking genereert de software van het bevoegd gezag een besluitversie die, met de mutatie-informatie, wordt aangeleverd aan de LVBB. Bij een Doel oftewel identificatie van een versie van regelgeving kunnen dus in de loop van de procedure meerdere besluitversies worden aangeleverd.

Zoals gezegd is Doel de identificatie van een nieuw omgevingsdocument of de wijziging daarvan met één moment van inwerkingtreding. De LVBB gebruikt Doel om de consolidatie van omgevingsdocumenten te sturen: per inwerkingtredingsdatum (of geldigheidsdatum in geval van terugwerkende kracht) kan op deze manier een Toestand van de Regeling gemaakt worden. Wanneer met één besluit verschillende onderdelen van een Regeling worden vastgesteld die op verschillende momenten in werking treden, krijgt iedere inwerkingtredingsmoment-onderdelencombinatie een eigen Doel. Ieder Doel hoort bij een instrumentversie van regeling en de bijbehorende geografische informatieobjecten. Een voorbeeld: Provinciale staten stellen bij besluit van 28 januari 2024 een wijziging van de omgevingsverordening vast. Hiervan treden 10 onderdelen op 12 februari in werking, de resterende onderdelen treden op 24 maart in werking. De onderdelen die op 12 februari in werking treden, worden in één RegelingVersie ondergebracht en krijgen Doel X, de onderdelen die op 24 maart in werking treden worden in een andere RegelingVersie ondergebracht en krijgen Doel Y. Een besluit met verschillende inwerkingtredingsmomenten voor verschillende onderdelen zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen wanneer het dagelijks bestuur een besluit heeft voorbereid en vervolgens aan het algemeen bestuur voorlegt, waarna dat algemeen bestuur besluit niet alle onderdelen tegelijkertijd in werking te laten treden. Zoals hiervoor beschreven noodzaakt dat er toe om verschillende RegelingVersies te maken. Uiteraard kunnen zich dit soort uitzonderingen voordoen, maar in zijn algemeenheid wordt aanbevolen (en soms is dat noodzakelijk) om in één besluit alleen onderdelen met eenzelfde inwerkingtredingsdatum op te nemen. Om diezelfde reden wordt ook aanbevolen om bijtijds na te denken over welke wijzigingen gecombineerd worden, zodat ze direct in één RegelingVersie met één Doel samengebracht kunnen worden.

De mogelijkheid bestaat dat er twee besluiten zijn voorbereid met ieder een eigen Doel omdat de verwachting was dat ze niet gelijktijdig in werking zouden treden, waarover toch gelijktijdig besluitvorming plaatsvindt waarna ze tegelijkertijd in werking kunnen treden. Het is dan niet nodig om de Doelen samen te voegen tot 1 Doel.

De identificatie van Doel wordt door de bronhouder bepaald en dient te voldoen aan de eisen die STOP daaraan stelt. De volledige eisen zijn te vinden in de STOP-documentatie.

STOP stelt aan de identificatie de volgende eisen:

- de identificatie moet het volgende patroon volgen: /join/id/proces/" <overheid> "/" <datum> "/" <overig>
- overheid: code van het bevoegde gezag volgens één van de waardelijsten voor Overheid
- datum: datum van het ontstaan van het doel; dit mag een jaartal of een volledige datum zijn
- overig: door het bevoegd gezag te bepalen; dit kan een betekenisloze code zijn of een betekenisvolle tekstuele beschrijving van (het resultaat van) het doel. Hiervoor gelden de volgende eisen:
  - alleen toegestaan: boven- en onderkast letters, cijfers en underscore;
  - te beginnen met een cijfer of letter;
  - maximale lengte: 128 karakters.

Twee voorbeelden:

- het Doel van de Instelling van de Omgevingsregeling door het Ministerie van BZK:
/join/id/proces/mnre1034/2019/InstellingOmgevingsregeling
- het Doel van een wijziging van de waterschapsverordening van het Waterschap Vallei en Veluwe:
/join/id/proces/ws0662/2023/waterschapsverordening_w48

7.1.2 De toepassing van Doel bij de omgevingsvisie

Bij het ter bekendmaking aanleveren van een omgevingsvisie moet het bevoegd gezag het Doel met bijbehorende consolidatie-informatie aanleveren. Een voorbeeld van hoe dat er uit zou kunnen zien:

- Doel van de beoogde Regeling: /join/id/proces/wijziging omgevingsvisie
- Soort tijdstempel: juridischWerkendVanaf
- Datum tijdstempel: <datum inwerkingtreding omgevingsvisie>
- Verwijzingen naar:
  - de identificatie van het WijzigArtikel in het wijzigingsbesluit dat de verwijzing naar de WijzigBijlage bevat;
  - de identificatie van het artikel in het besluit waarin de inwerkingtreding van de omgevingsvisie is geregeld (in het voorbeeld van Figuur 29 in subparagraaf 7.2.3.2 is dat artikel II);
  - de AKN (identificatie) van de (regelingversie van de) omgevingsvisie.

7.1.3 De toepassing van Doel bij de omgevingsvisie

Bij het ter bekendmaking aanleveren van een omgevingsvisie moet het bevoegd gezag het Doel met bijbehorende consolidatie-informatie aanleveren. Een voorbeeld van hoe dat er uit zou kunnen zien:

- Doel van de beoogde Regeling: /join/id/proces/vaststelling omgevingsvisie
- Soort tijdstempel: juridischWerkendVanaf
- Datum tijdstempel: <datum inwerkingtreding omgevingsvisie>
- Verwijzingen naar:
  - de identificatie van het WijzigArtikel in het wijzigingsbesluit dat de verwijzing naar de WijzigBijlage bevat;
  - de identificatie van het artikel in het besluit waarin de inwerkingtreding van de omgevingsvisie is geregeld (in het voorbeeld van Figuur 28 in subparagraaf 7.2.3.2 is dat artikel II);
  - de AKN (identificatie) van de (regelingversie van de) omgevingsvisie.

7.2 De vormgeving van Regeling en Besluit bij omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur

7.2.1 Inleiding

Bij het opstellen en wijzigen van omgevingsdocumenten werkt het bevoegd gezag in de eigen software aan het omgevingsdocument in Regeling-vorm: de volledige inhoud van het omgevingsdocument. Met de volledige inhoud wordt bedoeld: alle divisies (en onderliggende structuurelementen en inhoud), alle informatieobjecten en alle IMOW-informatie. Voorafgaand aan de terinzagelegging van een ontwerpbesluit en voorafgaand aan (en eventueel ook na) het nemen van een definitief besluit genereert de software van het bevoegd gezag uit die Regeling een Besluit. In het geval van een besluit tot het instellen van een nieuwe Regeling genereert de software een Besluit met daarin de volledige nieuwe Regeling, in het

geval van een wijzigingsbesluit genereert de software een Besluit dat in renvooiweergave de wijzigingen bevat van de bestaande Regelingversie naar de nieuwe Regelingversie, oftewel een overzicht van de wijzigingen die het besluit aanbrengt in de bestaande Regeling. Naast het onderdeel met de nieuwe Regeling of de wijzigingen in de Regeling, bevat het Besluit ook andere onderdelen, zoals de ondertekening, motivering en bijlagen. Het bevoegd gezag levert het Besluit aan de LVBB aan. De LVBB zorgt er voor dat het aangeleverde Besluit bekend gemaakt wordt en genereert met behulp van het Besluit een nieuwe RegelingVersie, oftewel een nieuwe geconsolideerde Regeling. Om het de LVBB mogelijk te maken om die verwerkingen te doen stelt STOP eisen aan de vormgeving van de tekst van Regeling en Besluit. Die eisen zijn vastgelegd in tekstmodellen voor Regeling en tekstmodellen voor Besluit.

7.2.2 Regeling

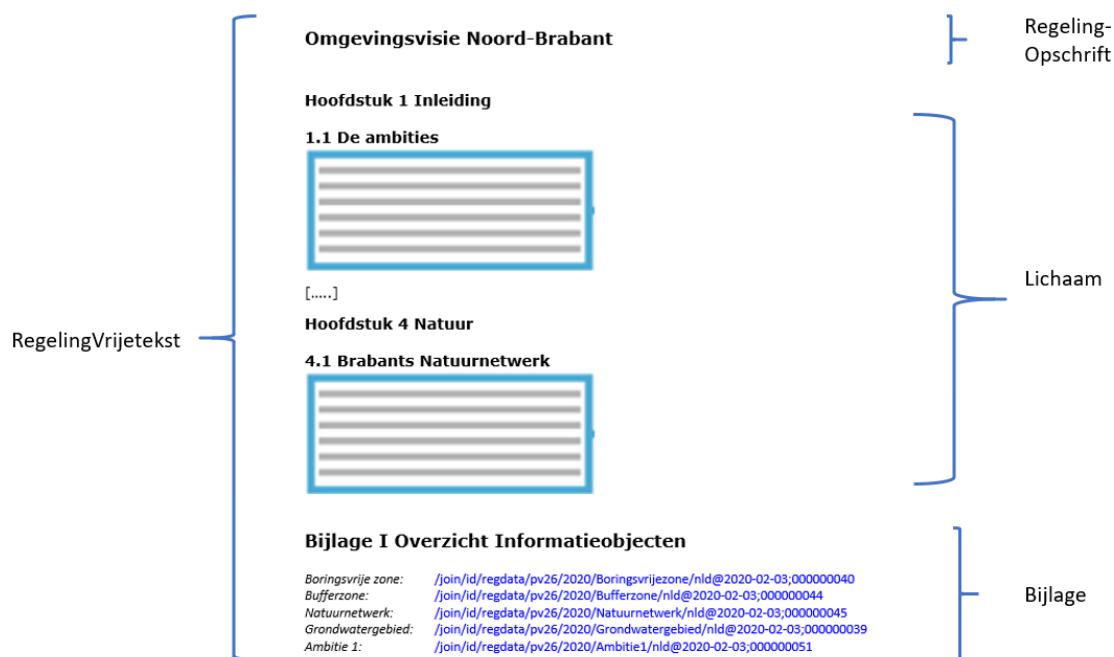
7.2.2.1 Norm

Voor de Regeling van de omgevingsvisie moet gebruik gemaakt worden van het tekstmodel RegelingVrijetekst. In dit model bevat de Regeling de volgende elementen:

- **RegelingOpschrift:** element dat de officiële titel van het omgevingsdocument bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
- **Lichaam:** element dat de (beleids)teksten van de nieuwe (versie van de) Regeling bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
NB1: de inhoud van het lichaam moet voldoen aan de specificaties voor de Vrijetekststructuur die zijn vastgelegd in paragraaf 5.2;
NB2: dit is het deel waarop de annotaties met de in paragraaf 6.4 beschreven IMOW-objecten worden toegepast.
- **Bijlage:** element dat een bijlage bij de Regeling bevat. Indien een bijlage zoals hier in de Regeling is opgenomen, wordt deze geconsolideerd. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst.

7.2.2.2 Voorbeeld

Door toepassing van tekstmodel RegelingVrijetekst ziet de Regeling van een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur er schematisch uit zoals aangegeven in Figuur 27.

Figuur 27 Voorbeeld toepassing tekstmodel RegelingVrijetekst op omgevingsvisie

7.2.3 Besluit

7.2.3.1 Norm

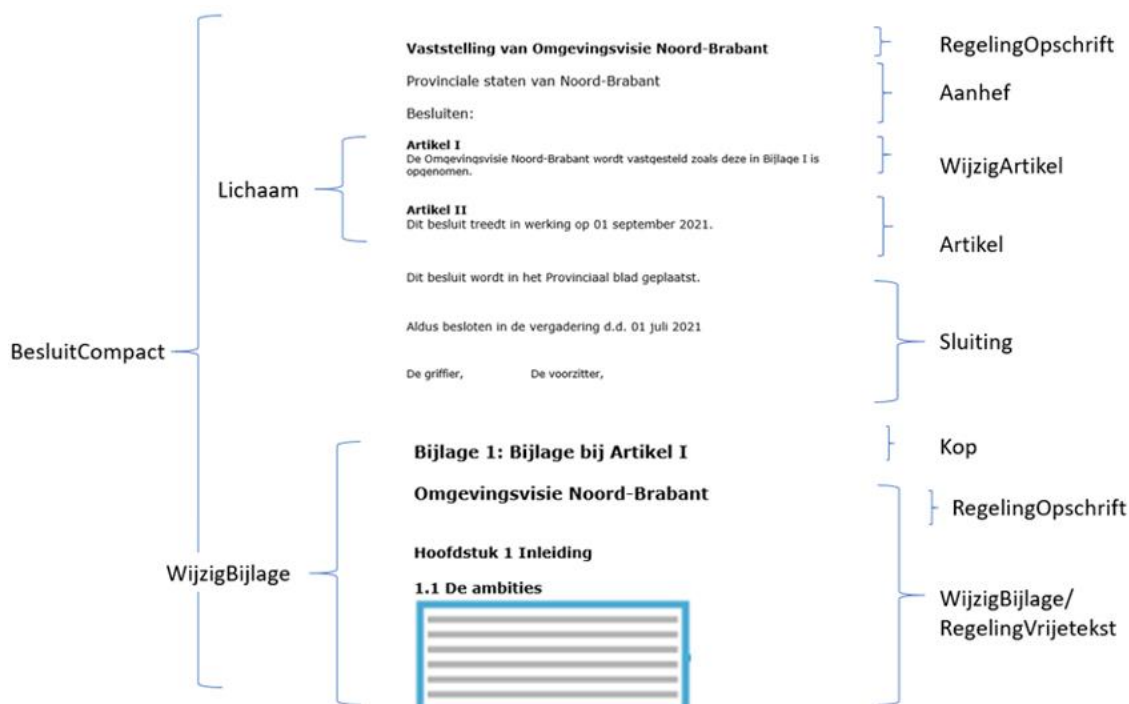
Voor een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie moet gebruik gemaakt worden van het model **BesluitCompact**. In dit model bevat het Besluit de volgende elementen:

- **RegelingOpschrift**: element dat de officiële titel van het besluit bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
- **Aanhef**: element dat een blok tekst aan het begin van een Regeling bevat. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Lichaam**: verplicht element. Komt 1 keer voor. Bestaat voor zowel initieel besluit (besluit dat een regeling instelt) als wijzigingsbesluit (besluit dat een regeling wijzigt) uit de volgende onderdelen, waarbij geldt dat de hier aangegeven volgorde **WijzigArtikel-Artikel** gebruikelijk is maar dat daar indien noodzakelijk van kan worden afgeweken:
  - **WijzigArtikel** (eventueel onderverdeeld in **WijzigLeden**). Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Ieder **WijzigArtikel** (of **WijzigLid**) moet de volgende onderdelen bevatten:
    - een tekstuele omschrijving van de vaststelling (in het geval van een initieel besluit) respectievelijk van de wijziging (in het geval van een wijzigingsbesluit);
(Een voorbeeld van de tekstuele omschrijving van een vaststelling: "De omgevingsvisie Noord-Brabant wordt vastgesteld zoals is aangegeven in Bijlage 1". Een voorbeeld van de tekstuele omschrijving van een wijziging: "De omgevingsvisie Noord-Brabant wordt gewijzigd zoals is aangegeven in Bijlage 1".)
    - een verwijzing met **IntRef** naar de **WijzigBijlage**.
  - (regulier) **Artikel**. Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Dit kan onder andere een artikel zijn waarin de inwerkingtreding van het besluit wordt geregeld.
- **Sluiting**: element dat het Besluit afsluit; bevat de optionele elementen slotformulier, dagtekening en ondertekening. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

- **WijzigBijlage:** element dat voor zowel initieel besluit als wijzigingsbesluit de inhoud van de instelling of de wijzigingen van een versie van de Regeling bevat. Verplicht element. Komt ten minste 1 keer voor.
Iedere WijzigBijlage bevat:
  - **Kop.:** element dat de optionele onderdelen Label, Nummer en Opschrift bevat. Verplicht element. Komt 1 keer voor.
  - Een verplichte keuze uit:
    - **WijzigBijlage/RegelingVrijetekst:** element dat de tekst van de initiële regeling bevat. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken bij een initieel besluit; dan verplicht. Komt 0 of 1 keer voor.
Dit onderdeel bevat alle elementen van RegelingVrijetekst, zie daarvoor paragraaf 7.2.2.
    - **WijzigBijlage/RegelingMutatie:** element dat de wijzigingen tussen twee Regeling-Versies in was-wordt oftewel renvooiweergave bevat. Onder voorwaarde verplicht element: alleen te gebruiken bij een wijzigingsbesluit; dan verplicht. Komt 0 of 1 keer voor.
Per onderdeel moet een keuze gemaakt worden tussen:
      - **VoegToe:** element dat aangeeft dat een tekstonderdeel aan een bestaande Regeling wordt toegevoegd, op welke plaats en op welke wijze;
      - **Vervang:** element dat aangeeft dat het onderdeel een tekstonderdeel in een bestaande Regeling vervangt;
      - **VervangKop:** element dat aangeeft dat (de tekstuele inhoud van) een Kop wordt gewijzigd;
      - **Verwijder:** element dat aangeeft dat een tekstonderdeel uit een bestaande Regeling wordt verwijderd.
- **Bijlage:** element dat een bijlage bij het Besluit bevat. Een bijlage bij het Besluit wordt niet geconsolideerd. Optioneel element. Komt zo vaak voor als gewenst.
- **Toelichting:** element dat de toelichting op het Besluit bevat. Een toelichting op het Besluit wordt niet geconsolideerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Motivering:** element dat de vaststellingsdocumenten en de motivering van het Besluit bevat. Een motivering wordt niet geconsolideerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Inhoudsopgave:** element dat de inhoudsopgave van het Besluit bevat. Een inhoudsopgave wordt niet geconsolideerd. Optioneel element. Komt 0 of 1 keer voor.

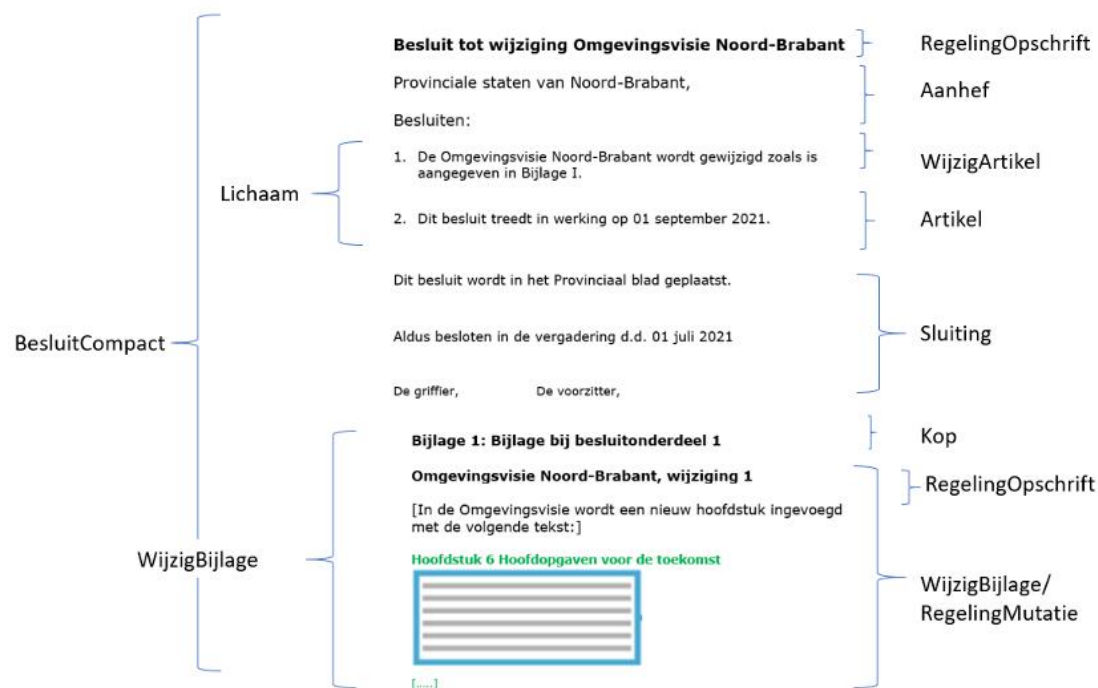
7.2.3.2 Voorbeeld

Door toepassing van tekstmodel BesluitCompact ziet een besluit tot vaststelling van een omgevingsvisie, oftewel een initieel besluit dat een initiële Regeling instelt, er schematisch uit zoals aangegeven in Figuur 28.

Figuur 28 Voorbeeld toepassing tekstmodel BesluitCompact en WijzigBijlage/RegelingVrijetekst op initieel besluit omgevingsvisie

Door toepassing van tekstmodel BesluitCompact ziet een besluit tot wijziging van een omgevingsvisie, oftewel een wijzigingsbesluit, er schematisch uit zoals aangegeven in Figuur 29.

Figuur 29 Voorbeeld toepassing tekstmodel BesluitCompact en WijzigBijlage/RegelingMutatie op wijzigingsbesluit omgevingsvisie

In het voorbeeld van het initieel besluit van Figuur 28 zijn WijzigArtikel en Artikel in het Li-chaam van het Besluit-deel letterlijk opgevat door ze een Kop met het Label Artikel te geven. Dat is niet verplicht, STOP verplicht er slechts toe dat de Kop van een Artikel ten minste één van de elementen Label, Nummer en Opschrift bevat. Het is dus ook mogelijk om in de kop van de betreffende artikelen alleen een nummer op te nemen. Het voorbeeld van Figuur 29 toont een toepassing van een WijzigArtikel en Artikel zonder gebruik te maken van Label en Opschrift.

7.3 Procedure-informatie en consolidatie

7.3.1 Algemeen

Nadat een bevoegd gezag is gestart met het opstellen van een bij het betreffende instrument behorend omgevingsdocument, of wijziging daarvan, doorloopt het de bij dat instrument behorende procedure. In de loop van die procedure worden een of meer versies van het besluit aan de LVBB aangeleverd. Nadat het bevoegd gezag het besluit heeft genomen en ter bekendmaking heeft aangeleverd, is voor een aantal instrumenten de procedure afgelopen. In het geval van een instrument waartegen beroep kan worden ingesteld, volgt nog een proceduregedeelte dat kan leiden tot wijzigingen in de geldigheid en zelfs tot wijzigingen in de inhoud van het besluit. Een wijziging in de geldigheid kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een besluit naar aanleiding van een verzoek om voorlopige voorziening door de rechter wordt geschorst. Een wijziging in de inhoud is mogelijk wanneer de rechter een besluit geheel of gedeeltelijk vernietigt, dan wel zelf in de zaak voorzien het besluit wijzigt. Deze wijzigingen moeten worden doorvertaald naar de geconsolideerde Regeling van het omgevingsdocument. Om dit hele proces te kunnen verwerken en het resultaat en bijbehorende informatie correct aan DSO-LV door te kunnen leveren, heeft de LVBB informatie over de procedure en informatie voor de consolidatie nodig. Het bevoegd gezag levert die informatie deels aan samen met de aanlevering van de besluitversie; deels moet het die informatie in een later stadium aanleveren. Een volledig overzicht van de aan te leveren gegevens is te vinden in de STOP-documentatie.

Bij de aanlevering van een besluitversie levert het bevoegd gezag de benodigde informatie aan in de vorm van besluitmetadata, regelingmetadata en consolidatie-informatie. Daarbij moeten voor de hand liggende gegevens worden aangeleverd zoals van welk bevoegd gezag het besluit afkomstig is (eindverantwoordelijke) en het soort Regeling (oftewel om welk type omgevingsdocument gaat het).

Vervolgens moet de soort procedure worden gekozen. Aangegeven moet worden of een ontwerpbesluit of een definitief besluit wordt aangeleverd. De procedure-informatie wordt verder ingevuld met het element Procedurestappen. Dit is de verzameling van stappen in de procedure die het bevoegd gezag doorloopt in het opstellen van een BesluitVersie teneinde een bepaalde mijlpaal (eind van een Procedure) te bereiken. Het element Procedurestappen kan dus meerdere stappen bevatten, en ook in de loop van de tijd aan de hand van het verloop van de procedure worden aangevuld. Bij iedere stap wordt de bijbehorende datum ingevuld. De procedurestappen die als metadata kunnen worden aangeleverd betreffen alleen het formele deel van de procedure, dus vanaf de terinzagelegging van een ontwerpbesluit. Daaraan voorafgaande stappen, zoals participatie, conceptversies voor overleg en voorbereiding van de besluitvorming door het bestuursorgaan, worden niet door de LVBB verwerkt maar kunnen uiteraard wel door het bevoegd gezag in de eigen software worden bijgehouden. Aan de hand van de soort procedure bepaalt de LVBB welke consolidatiemethode op het besluit wordt toegepast. De LVBB stelt de proefconsolidatie van het ontwerpbesluit

respectievelijk de geconsolideerde Regeling (bij een definitief besluit) beschikbaar voor DSO-LV en levert de IMOW-objecten door aan DSO-LV. Uiteraard moet DSO-LV weten of de aan-geleverde IMOW-objecten horen bij een ontwerpbesluit of een definitief besluit. Daarvoor kent ook IMOW proceduregegevens.

7.3.2 Ontwerpbesluit

Indien sprake is van een ontwerpbesluit levert het bevoegd gezag het ontwerpbesluit aan bij de LVBB met als soortProcedure 'ontwerpbesluit'. Bij de procedurestappen voegt het bevoegd gezag in ieder geval de procedurestap 'einde inzagetermijn' met de bijbehorende datum toe. De LVBB voegt daar zelf nog gegevens aan toe zoals de datum van publicatie.

Van de terinzagelegging van een ontwerpbesluit moet op grond van de Awb een vooraf-gaande kennisgeving in het officiële publicatieblad van het bevoegd gezag gedaan worden. Onderzocht wordt nog of het bevoegd gezag die kennisgeving samen met het ontwerpbesluit moet aanleveren, of dat de LVBB die uit het ontwerpbesluit kan afleiden.

Na ontvangst van een ontwerpbesluit voert de LVBB een proefconsolidatie uit met als resul-taat een proefversie: de consolidatie van het ontwerpbesluit in de op dat moment bestaande regeling, alsof het ontwerpbesluit al in werking was getreden. De LVBB stelt de proefversie beschikbaar voor DSO-LV en levert de IMOW-objecten door aan DSO-LV. DSO-LV weet dat het gaat om IMOW-objecten behorend bij een ontwerpbesluit omdat in dat geval bij de IMOW-objecten als procedurestatus 'ontwerp' is aangegeven.

7.3.3 Definitief besluit

Nadat het bestuursorgaan een besluit over een omgevingsdocument heeft genomen, levert het dat besluit aan bij de LVBB met als soortProcedure 'definitief besluit'. Bij de procedure-stappen voegt het bevoegd gezag in ieder geval de procedurestap 'vaststelling' met de bijbe-horende datum toe. De LVBB voegt daar zelf nog gegevens aan toe zoals de datum van pu-blicatie. Uit de meegeleverde consolidatie-informatie haalt de LVBB de datum van inwerking-treden van het besluit en de nieuwe RegelingVersie op. In de loop van de procedure worden, in ieder geval bij besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld, nieuwe procedurestap-pen toegevoegd. In de STOP-documentatie zijn daarvoor alvast procedurestappen opgeno-men. In een volgende versie van de toepassingsprofielen zal dat per omgevingsdocument gedetailleerd worden beschreven.

Toekomstige functionaliteit

In een volgende versie van STOP worden de waardelijsten voor de procedurestappen ge-completeerd. In dit toepassingsprofiel wordt dan beschreven hoe die procedurestappen moeten worden toegepast.

Toekomstige functionaliteit

In de STOP/TPOD-standaard en de LVBB moet worden uitgewerkt hoe uitspraken van de rechter moeten worden verwerkt. Hiervoor moeten zowel mutatiescenario's als proce-dure(status)informatie worden onderzocht en gespecificeerd. De wijze van verwerking, wie dit moet doen en het aanleveren van informatie over de procedurestatus wordt dan in dit toepassingsprofiel beschreven.

7.3.4 Procedurestatus van onderdelen van de Regeling

Wanneer van een (wijzigings)besluit de inwerkingtredingsdatum bekend is, consolideert de LVBB het besluit in de Regeling en geeft de LVBB de nieuwe toestand van de geconsolideerde regeling door aan de regelingenbank op overheid.nl en aan DSO-LV. Diverse omgevingsdocumenten treden direct na het nemen van het besluit in werking en zijn dan ook direct onherroepelijk. Wijzigingsbesluiten waartegen beroep kan worden ingesteld worden geconsolideerd terwijl nog niet zeker is of ze (geheel of gedeeltelijk) blijvend onderdeel van het omgevingsdocument uitmaken. Voor een raadpleger van de geconsolideerde regeling is het van belang om van ieder onderdeel van de regeling te weten wat de status daarvan is om te kunnen bepalen welke rechten en verplichtingen zij/hij daaraan kan ontlelen. Dat geldt voor alle tekstonderdelen, geografische informatieobjecten en IMOW-objecten. De (procedure)status moet dan in de regelingenbank en DSO-LV ook raadpleegbaar zijn. In een aantal gevallen dient het bevoegd gezag wijzigingen in de procedurestatus door te geven.

Toekomstige functionaliteit

Uitgewerkt wordt welke procedurestatussen nodig zijn, wanneer en op welke manier een bevoegd gezag gegevens over de procedurestatus moet doorgeven, in welke onderdelen en op welke manier de procedurestatus in de onderdelen van de regeling wordt verwerkt en op welke manier de procedurestatus van die onderdelen in DSO-LVB te raadplegen is.

7.4 Kennisgeving

Op grond van de Awb zoals deze zal luiden na inwerkingtreden van de Wet elektronische publicaties, moet het bestuursorgaan bij toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 het ontwerp van het besluit ter inzage leggen. Voorafgaand aan de terinzagelegging moet het bestuursorgaan kennis geven van het ontwerpbesluit in het officiële publicatieblad van dat bestuursorgaan op overheid.nl. De kennisgeving bestaat uit een zakelijke weergave van de inhoud van het (ontwerp-)besluit en vermeldt in ieder geval:

- de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen;
- wie in de gelegenheid worden gesteld om zienswijzen naar voren te brengen en op welke wijze dit kan geschieden.

De bekendmaking van het besluit zelf gebeurt door plaatsing van de volledige inhoud van de omgevingsvisie in het officiële publicatieblad van dat bestuursorgaan op overheid.nl. Daarvan wordt geen kennisgeving gedaan.

De kennisgeving is in STOP gemodelleerd. Daarin is de kennisgeving een apart 'work' (een eigenstandig deel). De kennisgeving zit niet in hetzelfde aanleverpakketje als het besluit waar het bij hoort, maar moet apart worden aangeleverd nadat het besluit-pakketje is aangeleverd. De tekst van de kennisgeving bevat een zakelijke mededeling over een ander work, meestal een Besluit. Met behulp van metadata wordt informatie die in de tekst van een kennisgeving staat, in een machineleesbare vorm opgenomen bij de kennisgeving.

De kennisgeving heeft de Vrijetekststructuur. De vormgeving en elementen van de kennisgeving zijn als volgt:

- RegelingOpschrift: verplicht element, komt 1 keer voor.

- Lichaam: verplicht element, komt 1 keer voor.
  - DivisieTekst: verplicht element, komt zo vaak voor als gewenst. Bevat de volgende elementen:
    - Kop:
      - Optioneel element wanneer er in het Lichaam van de kennisgeving slechts één element DivisieTekst voorkomt. Komt dan 0 of 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
      - Verplicht element wanneer er in het Lichaam van de kennisgeving meer dan één element DivisieTekst voorkomt. Komt dan 1 keer voor. Bevat ten minste één van de onderdelen Label, Nummer en Opschrift; ieder van deze onderdelen komt 0 of 1 keer voor.
    - Inhoud: element dat de inhoud van de kennisgeving bevat. Verplicht element. Komt (per DivisieTekst) 1 keer voor. Het element Inhoud bevat ten minste één van de tekstelementen die STOP daarvoor kent; alle tekstelementen voor Inhoud zijn toegestaan.

De specificatie van de metadata staat in STOP. De belangrijkste metadata zijn:

- Mededeling over: De verwijzing vanuit een kennisgeving naar het instrument of de instrumentversie (vaak een besluit) waarover de kennisgeving zakelijke mededelingen bevat.
- Begin inzagetermijn op: De datum waarop de inzagetermijn van een ontwerpbesluit start.
- Einde inzagetermijn op: De datum waarop de inzagetermijn van een ontwerpbesluit eindigt. Dit is de eerste dag waarop géén zienswijzen op het ontwerpbesluit meer kunnen worden ingediend.
- Einde bezwaartermijn op: De datum van de eerste dag waarop géén bezwaren tegen het besluit meer kunnen worden ingediend.
- Einde beroeptermijn op: De datum van de eerste dag waarop géén beroep tegen het besluit meer kan worden ingesteld.

7.5 Muteren van IMOW-objecten

Een wijzigingsbesluit kan ook gevolgen hebben voor de IMOW-objecten in de geconsolideerde regeling. Het bevoegd gezag kan het omgevingsdocument zo wijzigen dat de IMOW-objecten wijzigen of dat er andere IMOW-objecten nodig zijn. Ook is het mogelijk dat een bevoegd gezag overgaat op een rijkere vorm van annoteren dan het in een eerder stadium heeft gedaan. Voor het wijzigen van IMOW-objecten zijn er in grove lijnen drie scenario's: het wijzigen van een bestaand IMOW-object, het laten vervallen van een bestaand IMOW-object en het toevoegen van een nieuw IMOW-object.

Wanneer door of samen met het wijzigingsbesluit een bestaand IMOW-object wijzigt, voegt het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit de gewijzigde attributen met de bestaande identificatie van een al bestaand OW-object toe. DSO-LV herkent het IMOW-object op basis van de identificatie en verwerkt de attributen.

In het geval dat door of samen met het wijzigingsbesluit een bestaand IMOW-object moet vervallen (in mutatietermen: het object wordt beëindigd), voegt het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit het IMOW-object met een bestaande identificatie toe met de status 'beëindigen'. DSO-LV herkent de identificatie van het IMOW-object en verwerkt het op basis van de status 'beëindigen': (het effect van) het IMOW-object wordt niet meer getoond.

Wanneer door of samen met het wijzigingsbesluit een nieuw IMOW-object ontstaat, levert het bevoegd gezag bij de aanlevering van het bekend te maken besluit het nieuwe IMOW-

object aan. Er wordt dan een IMOW-object meegeleverd met een identificatie die in DSO-LV nog niet bekend is. DSO-LV beschouwt het als een nieuw IMOW-object en voegt het toe op dezelfde manier als bij de aanlevering van een initieel besluit.

D Bijlagen

Begrippenlijst

De lijst met de in deze standaard gebruikte begrippen en hun definities is te vinden op de website van Geonovum.

Ontwerpkeuzen

Voor de omgevingsvisie zijn geen 'van de standaard' afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.
